

"กลุ่มเป้าหมายทั้งสองฝ่าย"

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู และโรงเรียน
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

Copyright © 2010 Human Rights Watch
All rights reserved.
Printed in the United States of America
ISBN: 1-56432-690-X
Cover design by Rafael Jimenez

Human Rights Watch
350 Fifth Avenue, 34th floor
New York, NY 10118-3299 USA
Tel: +1 212 290 4700, Fax: +1 212 736 1300
hrwnyc@hrw.org

Poststraße 4-5
10178 Berlin, Germany
Tel: +49 30 2593 06-10, Fax: +49 30 2593 0629
berlin@hrw.org

Avenue des Gaulois, 7
1040 Brussels, Belgium
Tel: + 32 (2) 732 2009, Fax: + 32 (2) 732 0471
hrwbe@hrw.org

64-66 Rue de Lausanne
1202 Geneva, Switzerland
Tel: +41 22 738 0481, Fax: +41 22 738 1791
hrwgva@hrw.org

2-12 Pentonville Road, 2nd Floor
London N1 9HF, UK
Tel: +44 20 7713 1995, Fax: +44 20 7713 1800
hrwuk@hrw.org

27 Rue de Lisbonne
75008 Paris, France
Tel: +33 (1)43 59 55 35, Fax: +33 (1) 43 59 55 22
paris@hrw.org

1630 Connecticut Avenue, N.W., Suite 500
Washington, DC 20009 USA
Tel: +1 202 612 4321, Fax: +1 202 612 4333
hrwdc@hrw.org

Web Site Address: <http://www.hrw.org>

"กลุ่มเป้าหมายทั้งสองฝ่าย"
ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู และโรงเรียน
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

บทย่อ.....	1
ข้อเสนอแนะ	24
ระเบียบวิธีวิจัย	25
1. มาตรฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ.....	26
2. ประวัติความเป็นมา.....	29
ความพยายามแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย.	
การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย.	
การศึกษาสองภาษาสองวัฒนธรรมตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ..	
3. การโจมตีและภัยคุกคามครู.....	43
กรณีศึกษา : การโจมตีครูที่โรงเรียนรัฐบาล.	
กรณีศึกษา : การโจมตีครูมุสลิมที่โรงเรียนรัฐบาล.	
กรณีศึกษา : การสังหารครูปอนาะ	
แรงจูงใจของกลุ่มก่อความไม่สงบในการโจมตีครู..	
ความมั่นคงปลอดภัยที่รัฐจัดให้ครู	
อันตรายคุกคามต่อระบบการศึกษา.	
การข่มขู่ครูด้วยวิธีอื่น.	
4. การยึดครองสถานที่ของโรงเรียนโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย.....	63
กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี	
กรณีศึกษา : โรงเรียนปะกาลือเฮาะ อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี	
วิธีการเข้ายึดครอง.	

แรงจูงใจในการยึดครอง.	
อันตรายคุกคามต่อระบบการศึกษา	
5. การเข้าโจมตีโรงเรียนรัฐบาลของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ	79
กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอบางบาล จังหวัดปัตตานี	
กรณีศึกษา : โรงเรียนประถมบ้านปายอ อำเภอบางบาล จังหวัดปัตตานี	
การจัดหาบ้านพักครู	
แรงจูงใจในการโจมตี	
อันตรายคุกคามต่อระบบการศึกษา	
6. การปลุกฝังลัทธิแบ่งแยกดินแดนและการหาสมาชิกใหม่ที่โรงเรียน	91
7. รัฐบาลเข้าโจมตี และจับกุม ที่โรงเรียนอิสลามหลายแห่ง	96
กรณีศึกษา : ปอเนาะท่าชะ อำเภอมือเบะ จังหวัดยะลา	
กรณีศึกษา : โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบางบาล จังหวัดนราธิวาส.	
กรณีศึกษา : โรงเรียนอิสลามเอกชนมุสลิมิน อำเภอบางบาล จังหวัดปัตตานี	
กรณีศึกษา : โรงเรียนเด็กเล็ก (Tadika)	
กรณีศึกษา : ปอเนาะคาละหะ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี.	
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอบางบาล จังหวัดปัตตานี	
8. ข้อเสนอแนะ	111
ต่อกองกำลังแบ่งแยกดินแดน	
ต่อรัฐบาลไทย	
ต่อผู้แทนพิเศษของการสหประชาชาติ ถึงเลขาธิการว่าด้วยเรื่องเด็กและการขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธ	
ต่อกองทุนเด็กสหประชาชาติ (UNICEF)	
ภาคผนวก	116
รายการคำถามสำหรับฐานข้อมูล	118
คำขอขอบคุณ	132

สรุป

ทหารพรานชายหนึ่งเดินคัดสนามเข้ามาในบริเวณโรงเรียนประถมศึกษา บ้านคลองช้างปัตตานีในช่วงเวลาพักเรียน ปัจจุบันมีก๊วยทหารพรานอาสาสมัครฯจำนวน 32 นายเข้ามาตั้งมั่นอยู่ที่เขตโรงเรียน

“ เป้าหมายของทั้งสองฝ่าย ”

ภาพโดย Daviv Hogsholt/รายงานโดย Getty Images

“หนูกลัวพวกทหาร เพราะพวกทหารคลุกคลีกับเรา ชอบมาอุ้มเด็กๆ
ทำเป็นเด็กผู้ชายก็ไม่มีอะไร แต่เด็กผู้หญิงอย่างพวกเราให้ผู้ชายมาอุก
นี่คือไม่ได้ หนูไม่สบายใจเลยเมื่อพวกทหารมาถามว่าหนูมีที่สาว
ไหม แล้วก็ขอเบอร์โทร.ด้วย”

-เด็กนักเรียนหญิงวัย 10 ขวบคนหนึ่ง

วันไม่ต่อต้านทหารเลยเวลาที่พวกเขาอยู่นอกเขต โรงเรียน แต่
เมื่อเขาย้ายเข้ามาในโรงเรียนฉันคิดว่าโรงเรียนจะถูกโจมตีไป
ง่าย ดังนั้นจึงเอาลูกออกจากโรงเรียน เพราะถ้ามีการยิงเข้ามา
ในโรงเรียน เด็กๆก็จะถูกยิงด้วย

-แม่ของเด็กสองคนในโรงเรียนที่ถูกกองทหารพรานของรัฐบาลเข้ามา
ยึดส่วนหนึ่งเป็นที่มั่น

ความถี่ในการเข้าโจมตีเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและทำให้ทั้งครู
และนักเรียนรู้สึกไม่มั่นคงเพราะเราไม่รู้ว่าทหารจะยกกำลังมาอีก
เมื่อไร ผมรู้สึกไม่ปลอดภัยเลยพวกนักเรียนก็รู้สึกไม่ปลอดภัย
เช่นกัน

-ครูคนหนึ่งที่โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามของเอกชน

เนื่องจากผู้แบ่งแยกดินแดนหวนกลับมาก่อการร้ายอีกครั้งในปี 2547 ในสามจังหวัดภาคใต้
ของไทย คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส นักเรียนรวมทั้งครูและโรงเรียนจึงต้องเผชิญกับ
ความรุนแรงจากการโจมตีของทั้งฝ่ายแบ่งแยกดินแดนและกองกำลังรักษาความปลอดภัย
ของรัฐบาล

นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่บ้านคลองมะนิงปัตตานี ต้อง
คอยอยู่นอกห้องเรียนขณะที่มีทหารจากหน่วย “รักษาความสงบ
และการพัฒนา” ทำหน้าที่ยามรักษาความปลอดภัยอยู่ใน
ห้องเรียนชั้นล่าง ที่กองกำลังหน่วยนี้เข้ายึดครอง

ผมหันมามักก็พบป็นจื้ออยู่ที่แก้มของผม เมื่อปีนั้นโลกความแรง
ของกระสุนทำให้ตัวผมหมุนคว้าง กระสุนเล่นเข้าใส่ศีรษะ
อีกด้านหนึ่งของผม ผมพยายามยกมือขึ้นกันไว้กระสุนเลย
ทะลุผ่านนิ้วมือข้างซ้ายเข้าใส่กะโหลก เมื่อเด็กนักเรียนรู้
ข่าวก็พากันตกใจและร้องไห้เมื่อถามว่า “ใครยิงคุณครู”
เด็กหลายคนมาเยี่ยมผมที่โรงพยาบาลและร้องไห้เมื่อเห็นว่า
ผมถูกยิง

--ครูชาวมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ที่โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง ครู
ริฮัมถูกผู้ก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนยิงสามครั้ง นีซาลไป
หนึ่งนิ้ว กระดูกขากรรไกรแตก ลิ้นพิการด้วยกระสุนที่ยิงทะลุ
ไบหน้า กระสุนนัดหนึ่งยังฝังอยู่ในกะโหลก ก่อนหน้าการ
โจมตีครั้งนี้พวกผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดนเตือนครูผู้นี้ว่า คน
มุสลิมไม่ควรมาเป็นครูที่โรงเรียนรัฐบาล

© 2010 บิล เชฟเพิร์ด /Human Rights Watch

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบซึ่งมีทัศนคติว่าระบบการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ของการกดขี่
ของชาวไทยพุทธ จึงได้มีการเผา และระเบิดโรงเรียนของรัฐบาล รั้งความก่อความ
และสังหารชีวิตครู ซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้ปกครองและเด็กนักเรียน ครู
ส่วนใหญ่ที่ถูกฆ่าจะเป็นชาวไทยพุทธ ซึ่งการเสียชีวิตของครูเหล่านี้ เป็นการ
ประกาศเตือนไปในตัวให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ครูมุสลิมก็ไม่ได้รับการไว้ชีวิต
เช่นกัน โดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังมุ่งเป้าหมายไปที่ครูมุสลิมที่สอนอยู่ที่
โรงเรียนรัฐบาล และเจ้าหน้าที่โรงเรียนอิสลามที่ขัดขวางไม่ให้กลุ่มผู้ก่อความไม่
สงบใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่ปลูกฝังล้างสมอง (สั่งสอนให้ซึมซาบลัทธิต่างๆ) และ
เกณฑ์เด็กนักเรียนให้เข้าไปอยู่ฝ่ายตน ในบางพื้นที่ที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังสร้าง
ความกดดันให้ครอบครัวชาวมุสลิม โดยบังคับไม่ให้ส่งลูกหลานไปเข้าเรียน
ที่โรงเรียนรัฐบาล

รัฐบาลเผชิญหน้ากับความท้าทายในการที่จะหาทางปกป้องเด็กนักเรียนและครู
ทว่าในบางหมู่บ้านกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลและกองกำลัง
อาสาสมัครทหารพราน ได้เข้าไปตั้งฐานที่มั่นอย่างถาวรในอาคารของโรงเรียนและ
บริเวณ โรงเรียน ทำให้เป็นการรบกวนการเรียนการสอนและชีวิตประจำวันของ
นักเรียน อีกทั้งยังเป็นการยั่วยุให้เกิดการโจมตีมากกว่าป้องกันการโจมตี เมื่อกอง
กำลังรักษาความปลอดภัยตั้งข้อสงสัยว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้โรงเรียนอิสลาม
เป็นที่ซ่อนตัวและเป็นที่พักบังกหรือกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบกำลังมองหาเด็กนักเรียน
เพื่อล้างสมองและปลูกฝังให้มีความคิดในการแบ่งแยกดินแดนตลอดจนคัดเลือก
ผู้สนับสนุนและผู้ต่อสู้กลุ่มใหม่ ฝ่ายรัฐบาลจะตอบโต้ด้วยการโจมตีโรงเรียนและ
จับตัวเด็กนักเรียนทั้งโรงเรียน การโจมตีบางครั้ง มีความรุนแรงมาก นักเรียน และ
ครูตกอยู่ในอันตราย กลยุทธ์เข้มงวดที่กล่าวมานี้เป็นการสร้างความแบ่งแยกตัวเอง
จากรัฐบาลในชุมชนมาเลย์มุสลิมมากขึ้น

ผลก็คือเด็กนักเรียน ครู และ โรงเรียนได้ตกเป็นเหยื่อที่อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถ
ป้องกันตัวเองจากการ เสี่ยงกับความรุนแรงจากทั้งกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และกอง
กำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ครูใหญ่ของโรงเรียนอิสลามแห่งหนึ่งกล่าว
กับ Human Rights Watch ว่า “เป็นเรื่องยากมากที่จะต้องอยู่ในฐานะนี้ คือตรงกลาง
ระหว่างสองฝ่าย และถ้าคุณพยายามเป็นกลาง คุณก็จะกลายเป็นเป้าหมายของทั้ง
สองฝ่ายได้เหมือนกัน”

ความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายส่งผลกระทบต่อการศึกษาถึง
การศึกษาที่มีคุณภาพ สำหรับเด็กนักเรียนจำนวนนับแสนในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ทั้งชาวไทยพุทธและชาวมุสลิม

“หนูกลัวมากเมื่อคิดว่าโรงเรียนเราจะถูกโจมตี เพราะมีทหารเข้ามาอยู่ แต่นักเรียนกับครูจะต้องบาดเจ็บ เด็กนักเรียนกับครูจะตกอยู่ตรงกลางเมื่อมีการสู้รบกัน”

--นักเรียนวัย 9 ปี

นักเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง ปิดตานั้น ต้องคอยอยู่นอกโรงเรียนเพราะยามรักษาการณ์ของหน่วยทหารพรานกำลังสร้างจุดตรวจการณ์ด้วยกระสอบทรายที่หน้าค่ายทหารพราน ที่เข้ามาตั้งอยู่ตรงมุมหนึ่งของโรงเรียน ปัจจุบันทหารพรานประมาณ 30 นาย เข้ามาอยู่อาศัยและทำงานอยู่ในค่ายแห่งนี้

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ โจมตีโรงเรียน

การโจมตีโรงเรียนรัฐบาลโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบ่งแยกดินแดน กลายเป็นเรื่องที่น่าเศร้าโศกที่สุดในเรื่องความขัดแย้งของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างเดือนมกราคม 2547 – เดือนสิงหาคม 2553 มีการลอบวางเพลิงที่โรงเรียนรัฐบาลอย่างน้อย 327 แห่ง ในสามจังหวัด การโจมตีโรงเรียนของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในหลายครั้ง เกิดจากแรงจูงใจจากการเป็นปฏิปักษ์ต่อระบบการศึกษาของไทย และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างง่ายดาย ผู้ลอบวางเพลิงบางราย โจมตีโรงเรียน โดยใช้การจู่โจมโจมตี ขณะที่มีการโอนกองกำลังรักษาความปลอดภัย บางโรงเรียนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ได้ลอบวางระเบิดบริเวณสนามโรงเรียน เพื่อมุ่งทำลายกองกำลังรักษาความปลอดภัย ทำความเสียหายให้กับทรัพย์สิน หรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดความหวาดกลัว

ตั้งแต่กลางปี 2550 จำนวนการลอบวางเพลิงที่โรงเรียนลดลง น่าจะเป็นเพราะทั้งสองฝ่าย คือรัฐบาลและชุมชนมีการปรับปรุงและเพิ่มขีดความสามารถของ ส่วนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบนั้นมีการเปลี่ยนเป้าหมายการโจมตี อย่างไรก็ตามยังไม่มีความคืบหน้า จากผู้ก่อเหตุ หรือผู้บัญชาการของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบ่งแยกดินแดน ว่าจะยุติการโจมตีโรงเรียน ความรุนแรงจึงยังมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวงต่อนักเรียนที่ต้องการได้รับการศึกษา

เมื่อ Human Right Watch ได้ไปเยี่ยมโรงเรียนประถมบ้านนาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ซึ่งนักเรียนทั้งหมดเป็นมุสลิม

กองหนังสือยังคงกองอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียนเมื่อ 5 วันก่อนหน้านั้น ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการเรียนในเทอมนั้น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบประมาณ 15 คน ได้บุกเข้าไปในโรงเรียน พังเข้าไปในห้องเรียน และเท้าน้ำมันรดไปที่ห้อง กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเริ่มต้นด้วยการจุดไฟที่ห้องสมุด และในห้องเรียนชั้นอนุบาล ใช้หนังสือและเทียนของเด็กลอบวางเพลิงในการจุดไฟ เปลวไฟลุกอย่างรวดเร็วจนในห้องเรียน คุณครูคนหนึ่งเล่าให้ Human Right Watch ฟังว่า “ผมอยู่ที่บ้าน และได้ยินเสียงปืนยิง 2 นัด เมื่อผมออกมา ก็ได้เห็นอาคาร โรงเรียนถูกเผาอยู่ในกองเพลิง ผมเรียกหน่วยดับเพลิง ทหาร และตำรวจ แต่ไม่มีใครมา เพราะทุกคนกลัวว่าจะเกิดการโจมตีครั้งที่สอง หรือการแอบลักจู่โจมตีระหว่างทางผมต้องอ่อนนออนานเกือบชั่วโมงงให้พวกเขา”

การสูญเสียอาคารเรียน มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียน การขาดแคลนบุคลากร และทรัพยากรของโรงเรียน เกิดความหวาดกลัวของครู นักเรียนและผู้ปกครอง เด็กนักเรียนต้องเปลี่ยนสถานที่เรียนจากห้องเรียน บ่อยครั้งเด็กๆ ต้องไปแอบอัดกันอยู่ในเต็นท์ หรือ ที่เรียนชั่วคราวใน สนามเด็กเล่น ลู่วและนั่งเรียนเล่าให้ Human Right Watch ฟังว่า การเรียนการสอนแบบชั่วคราวนี้ สร้างปัญหาให้กับเด็กนักเรียน เนื่องจากต้องอยู่กัน อย่างแออัด และหนาว และต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ที่ร้อนจัดและเปียกฝนบ่อยครั้งที่การโจมตีโรงเรียนนี้ เป็นเป้าหมาย ทำให้ โรงเรียนใกล้เคียงต้องปิดชั่วคราวไปด้วย

(บน) รอยกระสุนปืนที่กำแพงด้านในของ โรงเรียนประถมศึกษานาโง ปะกาจินะ ในปัตตานี สถานที่ตั้งของหน่วยทหารพรานในบริเวณโรงเรียน ถูกกลุ่มผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดนกระหน่ำโจมตีด้วยปืน วัตถุประสงค์ และระเบิดมือในปี 2553

(ขวา) เด็กนักเรียนกำลังดูซากอาคารที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านปะยอ ปัตตานี ซึ่งถูกวางเพลิงเมื่อเดือนมกราคม 2553 เด็กนักเรียนอายุเจ็ดปีเล่าถึงปัญหาในการเรียนภายหลังอีกทีหนึ่งว่า “เราต้องออกมานั่งเรียนข้างนอก หนูไม่ชอบมาเรียนข้างนอกเลย เพราะมันร้อนและเสียงดังมาก หนูไม่มีสมาธิเลย

© 2010 ปีค เซฟเพิร์ด /Human Rights Watch

คุณครูและนักเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง ปัตตานี คนท้องถิ่นผู้หนึ่งเล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า มีนักเรียนประมาณ 80 คนลาออกจากโรงเรียนภายหลังที่หน่วยทหารพรานเข้ามาตั้งฐานอยู่ในโรงเรียน ขณะนี้มีนักเรียนเหลืออยู่ราว 90 คน

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบโจมตีครู

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ โจมตี และบ่อนทำลายสังหารครู และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอื่นๆ ตั้งแต่การโจมตีจนถึงเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน ระหว่างเดือนมกราคม 2547 ถึงกุมภาพันธ์ของเดือนกันยายน 2553 มีครูจำนวน 108 คน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอีก 27 คน ถูกฆ่าในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีครูจำนวน 103 คน และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอีก 19 คนได้รับบาดเจ็บ ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - เดือนกันยายน 2553 ในจำนวนครู 14 คนที่ถูกสังหารประกอบด้วย ครูผู้ชาย 10 คน ครูผู้หญิง 4 คน ขณะที่ผู้ก่อความไม่สงบส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพุทธ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังโจมตีครูชาวมาเลย์มุสลิม ที่ไปสอนหนังสือที่โรงเรียนรัฐบาลหรือครูที่สอนที่โรงเรียนอิสลาม แต่จัดวางกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่พยายามใช้โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับปลูกฝังอุดมการณ์และคัดเลือกเด็กนักเรียนด้วยเช่นกัน

ชาวไทยพุทธผู้เป็นอดีตครูประจำอยู่ที่โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในหมู่บ้านมุสลิม อธิบายให้ทาง Human Rights Watch ฟังว่า ผู้ก่อความไม่สงบคนหนึ่งได้เข้าทำร้ายเธอและที่สอนครู 4 คนขณะที่กำลังเดินทางออกจากโรงเรียนโดยรถบัสคันหนึ่ง “รถบัสคันนั้นถูกบังคับให้จอดโดยคนถือปืน ฉันจำไม่ได้ว่ามีกระสุนที่มิดยิงมาที่รถบัสคันนี้ ครู 4 คน ที่อยู่บนรถโดนยิง” การถูกโจมตีครั้งนั้นทำให้ครูเป็นอัมพาตจากเธอเองมา “ตอนนี้ฉันไม่สามารถนั่งด้วยตัวเอง ไม่สามารถไปห้องน้ำด้วยตัวเอง” เธอพูด และเธอหมดใจการที่จะเป็นครู “ฉันรักที่จะสอนเด็กๆ ฉันสอนหนังสือมากกว่า 30 ปี ในหมู่บ้านนั้น”

ครูอีกคนทำให้ Human Rights Watch ฟังว่า กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้เตือนเขาหลายครั้ง ว่าเขาเป็นมุสลิม เขาไม่ควรที่จะไปสอนหนังสือที่โรงเรียนรัฐบาล กองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลส่วนท้องถิ่นบอกเขาในทำนองเดียวกันว่า “ให้ระมัดระวัง” ซึ่งเขาคิดว่าเป็นการข่มขู่ ผู้ก่อความไม่สงบที่จะมาฆ่าเขา เขารับแรกที่ปรากฏ ทำให้เขากรงใจและกลัว และสิ้นใจของเขาคือการ จา กันั้น กระสุนนัดที่สองก็เข้าเป็นกระโหลกศีรษะของเขา

ครูใหญ่โรงเรียนอิสลามทั้งหมด โรงเรียนเอกชนในอำเภอ Human Rights Watch ฟังว่า พวกหัวรุนแรงที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน สร้างความกดดัน ให้เขาอนุญาตให้มีการปลูกฝังอุดมการณ์ที่โรงเรียน และเขาได้รับใบปลิวเตือนไม่ให้เข้าร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเขตพื้นที่ของบ้านพักที่ของรัฐบาลก็มีโทรศัพท์มาหาเขา เพื่อให้เขาเขียนยืนยันว่าโรงเรียนของเขาไม่ได้กลายเป็น “พวกหัวรุนแรง” และตกอยู่ใต้อำนาจของอัยการแบ่งแยกดินแดน หลายเดือนหลังจากที่ Human Rights Watch ไปพบอัยการผู้ใหญ่ท่านนี้ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ยิงเขา 3 ครั้ง ด้านหลัง จนเสียชีวิต ครูใหญ่ที่มขามครูท่านนั้น ได้เล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า เขาได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับการลอบสังหาร นี้ว่าพวกเขาไม่ควรใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ที่มขามไป เราจะไม่หันหลังให้กับรัฐ แต่เราจะวัน ต้องอยู่อย่างพอประมาณ

(บน) ขบวนการในความอารักขาของกองทัพ เคลื่อนผ่านกลุ่มเด็กขณะออกจาก โรงเรียน

(ขวา) คุณครูผู้หนึ่งยกบินที่ขาบอกว่าคุณคือผู้เป็นประจำไว้ใจ แม้จะกำลังสอนเด็กที่ โรงเรียนประถมศึกษากันสองชั่วโมง ปกติคุณครูผู้หนึ่งบอกว่าการถูกโจมตีโดย ผู้ก่อการร้ายยังคงมีผลต่อเด็ก ๆ ที่โรงเรียนได้ของจริง จึงพลาดการเสียชีวิตมาก ผู้ปกครองและนักเรียนบอกว่าคุณภาพการเรียนการสอนลดลงเนื่องจากความกังวลเรื่อง ความปลอดภัยของคุณครู “ครูไม่มุ่งมั่นกับการสอน” แต่ผู้หนึ่งบอก

นอกเหนือจากการสูญเสียชีวิตที่น่าเศร้า อันเป็นผลมาจากการโจมตี ครู นักเรียนที่ ต้องการจะศึกษาเล่าเรียนก็ยังคงต้องประสบกับความเครียดอื่น บ่อยครั้งที่ต้องปิด โรงเรียนหลังจากที่ถูกรุกโจมตี และผู้ปกครองจะต้องย้ายลูกหลาน ไปยัง โรงเรียนอื่นๆ ซึ่งอยู่ไกลออกไป ความรู้สึกไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นนี้ ส่งผลให้มีการ โศกเศร้าและเปลี่ยนครูบ่อยขึ้น นำไปสู่ความวิตกกังวล ไม่มีสมาธิ และทำให้การ สอนนักเรียนไม่มีคุณภาพ

การยึดครองโรงเรียน โดยกองกำลัง รักษาความปลอดภัยของรัฐบาล

กองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ทั้ง กองทหาร และหน่วยอาสาสมัครทหารพรานที่เข้าไปตั้งฐานที่มั่น หรือค่ายในอาคารของโรงเรียน หรือบนสนามของโรงเรียน ทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการเรียนของเด็ก กองกำลังรักษาความปลอดภัยใช้ฐานที่มั่นเหล่านี้ไม่ใช่มิเพียงระยะสั้น เพื่อตอบโต้ภัยคุกคามโรงเรียนที่อาจจะทำร้ายมัน แต่ยังคงใช้เป็นที่พัก และสถานที่ตั้งระยะยาวที่มั่นคง รวมทั้งสะดวกสบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ไม่มีความมั่นคง และจะตั้งอยู่จนหลายปี ผลก็คือ เด็กนักเรียน ทั้งเด็กหญิง และเด็กชาย ต้องไปเรียนหนังสือใน โรงเรียนที่มีกองกำลังติดอาวุธอยู่รอบตัว

ที่โรงเรียนบ้านคลองช้าง ในอำเภอมาบอง จังหวัดปัตตานี คือตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นหนึ่งของสนามเด็กเล่นในโรงเรียน ถูกยึดครองเป็นเวลา 2 ปีโดยอาสาสมัครทหารพราน เด็กผู้หญิงอายุ 9 ขวบคนหนึ่งทำให้ Human Rights Watch ฟังว่า “หนูกลัวมาก กลัวเมื่อเวลาเลิกว่าโรงเรียนจะถูกโจมตี เพราะทหารเข้ามาอยู่ที่โรงเรียน แต่นักเรียน และครูจะเป็นผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ”

ทหารคนหนึ่งซึ่งร่วมอยู่ในหน่วยรักษาความปลอดภัยของครู กำลังเล่นกับนักเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาร่วมภาคีของ ปัตตานี มันแค่เพียงพลูกศร 2549 เป็นสันนิษฐานว่ามีทหารบกหรือไม่ก็ทหารพรานซึ่งมาพักอาศัยอยู่ในค่ายที่เข้มแข็งอยู่ในบริเวณ โรงเรียนเป็นประจำ คุณอาชกรหนึ่งผู้มีสถานะในวัยเรียนบอกตนชอกกับ Human Rights Watch ว่าย้ายเด็กออกจากโรงเรียนหมดแล้ว “เพราะพวกทหารบุกตัวทหาร”

นักเรียนหญิงอายุ 10 ปี เรียนโรงเรียนเดียวก็กล่าวว่า “หนูกลัวพวกทหาร เพราะว่าพวกทหารขี่มอเตอร์ไซค์ หนูกลัว และหนูจะไม่ยอมเวลาที่ พวกทหารถามหนูว่าหนูมีพี่สาวไหม และจะชอบบอร์ของพี่สาวหนู”

การยึดครองโรงเรียน เป็นการกระทำที่ทำให้เกิดความยุ่งยากอย่างมากต่อการเรียนการสอนของเด็ก เมื่อกองกำลังรักษาความปลอดภัยมาถึง การอพยพของนักเรียนจำนวนมากก็เกิดขึ้น เด็กจะย้ายไปที่อื่น ถึงแม้ว่าจะต้อง เสียเวลาในการเดินทางเพิ่มขึ้น และค่าเดินทางก็แพงขึ้น บางทีคนจากไปเพราะกลัวการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ขณะที่บางคนจากไปเพราะกลัวการฉ้อโกง

เด็กนักเรียนที่ซึ่งคงเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีการฮักรอง มักู้สึกได้ว่าคุณภาพการศึกษาเริ่มคือของ ผู้ปกครองและเด็ก บ่นให้ Human Rights Watch ฟังว่าครูกลายเป็นคนวิเศษจริต และละเลงน้ำที่ของตัวเอง เพราะมีความเครียดเพิ่มขึ้นจากการเข้าลิ้งมันของกองทหาร ทหารที่ติดอาวุธ ยังเป็นค้ำถายสภาพแวดล้อมของการศึกษา Human Right Watch ได้รับฟังการปรับทุกข์จากผู้ปกครองเกี่ยวกับทหารเหล่านั้น ว่ามีการตีเฆาะ กับการหนับ เฆาะยลลพคิต ในบริเวณสนามของโรงเรียน

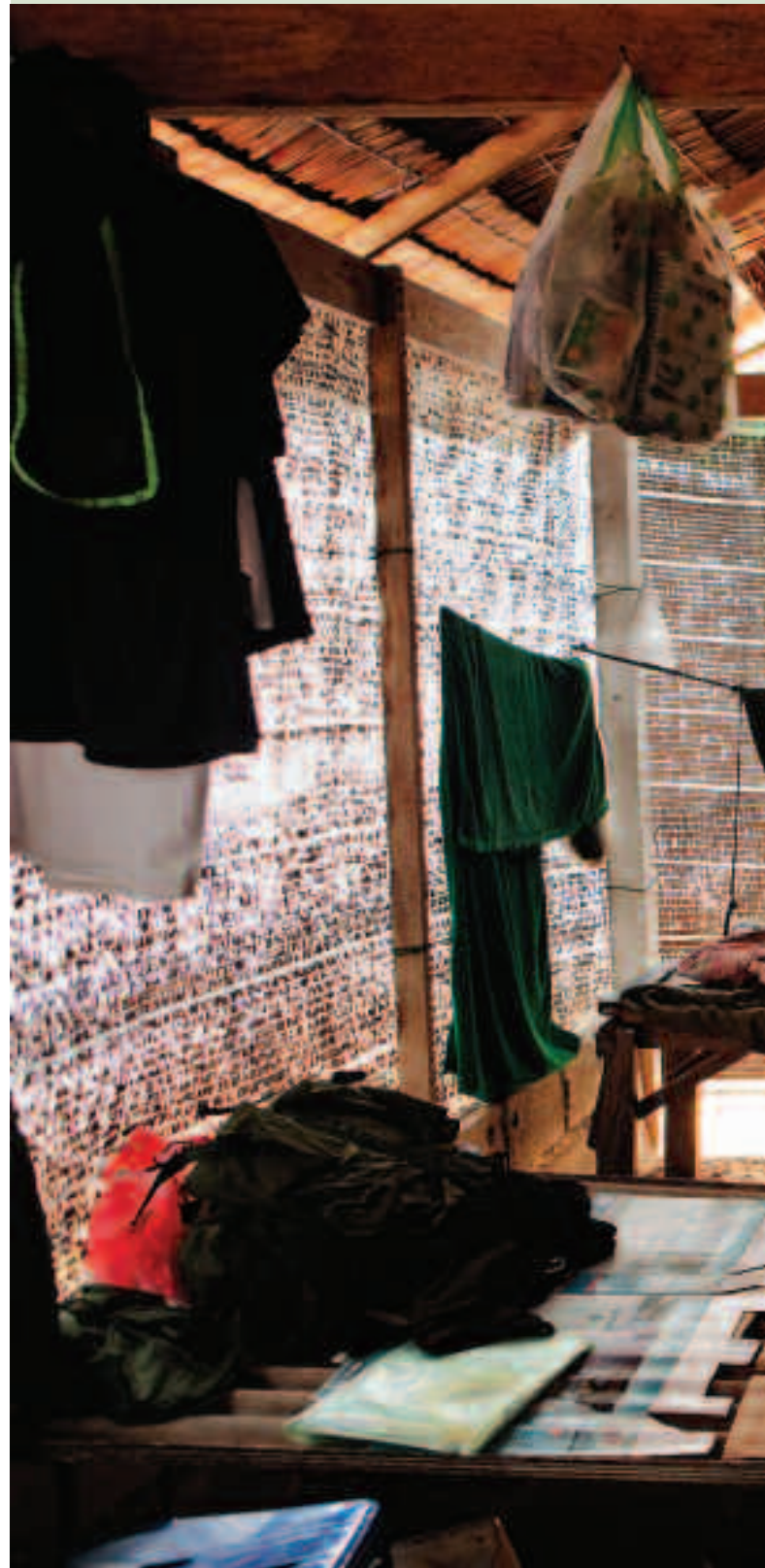
ทหารพรานนาคนหนึ่งหัวสปีองอาหารและของใช้เดินผ่านนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาระกาอีของ มีทหารพรานประมาณ 30 นายพักอยู่ในค่ายที่มาลั้งอยู่ภายในบริเวณ โรงเรียน

ทหารพรานนาชนึ่งกึ่งกองทัพบกไทย ซึ่งร่วมอยู่ในหน่วยรักษาความปลอดภัยของกรุง เม่นกับเด็กนักเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาภาคใต้ของ ปัตตานี นับจากเดือนพฤศจิกายน 2549 เป็นต้นมา มีทหารบกหรือไมก็ทหารพราน เข้ามาพักอาศัยอยู่ในท่าที่ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียน

*“ฉัน ไม่อยากให้อูถูกาเรียนอยู่ใน โรงเรียนที่มีทหาร
 ดันกลัวว่าทหารจะทำให้โรงเรียนต้องเดือดร้อน
 แล้วปัญหาที่จะต้องตกมาถึงเด็กๆ รวมทั้งความ
 รุนแรงด้วย ”*

--ฉันผู้หนึ่งบอกกับ Human Rights Watch ถึงสาเหตุที่เธอไม่
 ชอบส่งลูกทั้งสี่คนไปเรียนที่โรงเรียน

“ เป้าหมายของทั้งสองฝ่าย”

ทหารพรานชาวไทยชายหนึ่งกำลังเก็บกวาดค่ายทหารในบริเวณ โรงเรียน
ประถมศึกษาน้ำน ปะกาจิมะ ปัตตานี ปัจจุบันมีทหารพรานประมาณ 25 นาย
จากหน่วย “รักษาความปลอดภัยและการพัฒนา” เข้ามาตั้งฐานอยู่ในบริเวณ
โรงเรียน

© 2010 เดวิด ฮ็อกโซลท์ /ภาพข่าวโดย Getty Images

บุคลากรอื่นที่คอยจัดคนประจำประตูกระต่อนที่ติดในโรงเรียนอิสลามแห่งหนึ่ง ในจังหวัดยะลา เป็นผลจากการบุกเข้าค้นหาตัวผู้ก่อการแบ่งแยกดินแดนโดยกลุ่มทหารพราน

รัฐบาลจูงมือโรงเรียน อิสลาม

รัฐบาลเผชิญหน้ากับความท้าทายที่ยากต่อการขยายได้การปลูกฝังกระบวนการแบ่งแยกดินแดน และ จัดหาคนเข้าร่วมอุดมการณ์ ใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีจำนวนไม่มากนัก และใน โรงเรียนอิสลามดั้งเดิมที่รู้จักในนามว่า ปอเนาะ ในปีที่ผ่านมา กองทหาร และอาสาสมัครทหารพราน ได้ดำเนินการจู่โจมหลายครั้งและค้นหายกเอกสารหรือตัวบุคคลที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และที่ปอเนาะ ในบางหลูการณ์ กองกำลังของรัฐบาลจับเด็กจำนวนมากโดยปราศจากเหตุผล หรือด้วยความรุนแรง จนทำให้เกิดอันตรายแก่เด็กนักเรียน และครู

ระหว่างการจัดจูงมือที่ ปอเนาะแสงธรรมอิสลามวิทยา ในเดือนตุลาคม 2552 กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้จับกุมเด็กนักเรียน 40 คน มี 2 คนที่อายุ 10 ขวบและพาเด็กไปที่ค่ายทหารที่อื่น

เพื่อทำการสอบสวน ครูที่โรงเรียนไม่ได้รับอนุญาตให้ไปกับเด็ก และผู้ปกครองก็ไม่ได้รับการแจ้งการกักขังเด็กนักเรียนทั้งหมดถูกปล่อยตัวในที่สุด และการค้นหาที่จะเชื่อมโยงไปสู่สิ่งผิดกฎหมาย หรือการฆาตกรรม ก็ล้มเหลว “สิ่งเดียว ที่นำมาโดยตลอดคือจับไป ถูกทำอาชญากรรมในวันนั้น” ครูใหญ่กล่าว เมื่อตอบคำถามเกี่ยวกับผลกระทบของการจู่โจมต่อชื่อเสียงของโรงเรียน

โรงเรียนอิสลามเป็นสถาบันแห่งความภาคภูมิใจ และความสำคัญทางวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิมในประเทศไทย ครูสอนศาสนาบางคนอาจเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม และ โรงเรียนอิสลามบางแห่งถูกใช้เพื่อการปลูกฝังล้างสมอง และการคัดเลือกจัดหาคณะในบางครั้งบางคราว แต่ครูและ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ การดำเนินการที่เข้มงวดและรุนแรงของรัฐบาล ถึงแม้จะเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กถูกนำไปเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ทั้งที่สุดแล้วจะทำให้เกิดความหวาดหวั่น ในกลุ่มคนหนุ่มสาว และเพิ่มความไม่พอใจมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ การจับกุมซึ่งถึงแม้ไม่ได้นำไปสู่การลงโทษ แต่ก็ทำให้เป็นผู้ต้องสงสัย ทำให้นักเรียนมีปัญหาที่โรงเรียน หรือกับสมาชิกในชุมชนผู้ไม่สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ หรือ กลยุทธ์ต่างๆ ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

หมวกเหล็กบนกำแพงสูงทรายของค่ายทหารจำนวน 26 นาย ที่โรงมီးชประจวบคีรีขันธ์
นี้ขณะบลา ที่โรงมီးชประจวบคีรีขันธ์

บริบทแห่งความขัดแย้งในภาคใต้ของ ประเทศไทย

นับแต่มีการทวนกลับมาของการจลาจลแบ่งแยกดินแดนของชาวมุสลิมมาเลย์ ในเดือนมกราคม 2547 มีประชาชนถูกสังหารมากกว่า 4,100 ราย และอีกมากกว่า 7,100 รายได้รับบาดเจ็บในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ของผู้เสียชีวิตเหล่านี้ เป็นประชาชน ที่ถูกสังหารโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ในขณะที่อวาท การตอบโต้ของรัฐบาลต่อการจลาจล ได้ทวีความเข้มงวดและมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนกับผู้ต้องสงสัย และผู้ให้การสนับสนุนอย่างกว้างขวาง การละเมิดโดยรัฐ ที่มีความชัดเจนมากที่สุดก็คือเหตุการณ์ ศรีอหะ (28 เมษายน 2547) และที่ตากใบ (25 ตุลาคม 2547) ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ มีผู้ถูกจับกุมจำนวนมาก ถูกทรมาน "หายสาบสูญ" และถูกฆ่าอย่างผิดกฎหมาย อันเป็นการเดิมเชื้อเพลิงให้การจลาจลกระจายไปทั่ว เจ้าหน้าที่ที่ทำการละเมิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้แทบไม่ตกถูกโทษ

ถึงแม้ว่าจะในกรณีที่มีเอกสารและหลักฐานชัดเจนก็ตาม ปัญหาในลาวีอซึ่งขึ้นนับแค่เดือนสิงหาคม 2548 เมื่อมีการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน) ซึ่งมีผลให้กองกำลังรักษาความปลอดภัยและเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนข้าราชการ ไม่มีความผิดจากการก่ออาชญากรรม และการตีความนิยามวินัย

ขณะที่การ โจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบทวีความรุนแรง และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รัฐบาลไทยกลับมีความมุ่งมั่นในการที่จะหาทางแก้ไขการขัดแย้งนี้โดยลดความรุนแรงของการเมืองที่เกิดขึ้นบนถนนในกรุงเทพฯ ระหว่างการต่อต้านรัฐบาลแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช) และพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตย (PAD) ความไม่สงบซึ่ง ไม่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นี้ นำไปสู่ การแบ่งแยกคนในประเทศ และเกี่ยวพันความสนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ปัญหาของภาคใต้ ซึ่งกว่านั้นรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีกอสิทธิ เวชชาชีวะ ซึ่งตั้งพิจารณาสนับสนุนจากทหาร เพื่อรักษาอำนาจไว้ มีความใส่ใจน้อยมากต่อการปฏิบัติการคุ้มครองวิถีทางทหาร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลก็คือ มีการสู้รบเพิ่มขึ้น โดมมีการกำกับดูแลและควบคุมของฝ่ายพลเรือนน้อยลง

ทหารบกหน่วยหนึ่งเข้าไปตั้งฐานอยู่ในอาคารเรียนหลัง
ใหญ่ ในบริเวณโรงเรียน

© 2010 เดวิด ส็อกโซลท์ / ภาพข่าวโดย Getty Images

ข้อเสนอแนะ

ถึงกลุ่มติดอาวุธแบ่งแยกดินแดน และนักสู้ทุกกลุ่ม:

- ยุติการโจมตีโดยทันที ต่อประชาชนพลเรือน โดยไม่เลือกศาสนา เชื้อชาติ และอาชีพของพวกเขา รวมถึงครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอื่นๆด้วย
- ยุติการโจมตีโดยทันที ต่อทรัพย์สินของประชาชนพลเรือน รวมถึงโรงเรียน
- ยุติการจำกัดเคลื่อนและใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยทันที

ถึงรัฐบาลไทย

- ห้ามกองกำลังรักษาความปลอดภัยใช้อาคารเรียน หรือสนามโรงเรียนเพื่อการตั้งค่าย หรือฐานที่มั่น ซึ่งเป็นกรรบกบวกลิทธิของเด็ที่จะได้รับการศึกษาภายใต้กฎหมายของราชอาณาจักรไทยและระหว่างประเทศ
- พร้อมทั้งจะจัดตั้งกลุ่มทำงานระดับกระทรวง ที่ประกอบด้วยตัวแทนจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก และคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อที่จะเข้าไปสำรวจ ว่าควรเพิ่มการให้บริการและกระทำในสิ่งที่เหมาะสมให้กับโรงเรียนที่ถูกกองกำลังรักษาความปลอดภัยยึดครองอย่างไรบ้าง เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบด้านการศึกษา
- ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าระบบในการแก้ไขปัญหา มีความรวดเร็ว และพร้อมที่จะดำเนินการ ดังนั้น เมื่อมีการโจมตีเกิดขึ้น โรงเรียนก็จะได้รับการซ่อมแซมบูรณะ และมีการนำอุปกรณ์การเรียนการสอนมาทดแทนสิ่งที่ถูกทำลาย ระหว่างการบูรณะซ่อมแซมโรงเรียน เด็กนักเรียนควรจะได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องในสถานที่อื่น ๆ หรือในทางเลือกอื่นที่เหมาะสม และได้รับการดูแลทางด้านจิตใจ
- ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดโดยชัดเจนว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้ง และวิธิการณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับกรจับกุม ควบคุมตัวเด็กและพิจารณาความอาญา ยังคงมีผลบังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน

ระเบียบวิธีวิจัย

Human Rights Watch ได้ดำเนินการวิจัย ตามรายงานฉบับนี้ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา และในกรุงเทพฯ ระหว่างเดือนมีนาคม เมษายน และสิงหาคม 2553
อนึ่งรายงานนี้ยังได้เสนอข้อมูลเพิ่มเติมจากการวิจัยที่ได้ทำขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2550 ด้วย

Human Rights Watch ทำการสัมภาษณ์บุคคลมากกว่า 90 ท่าน รวมเด็ก 15 คน อายุตั้งแต่ 8 ขวบถึง 17 ปี และได้เข้าเยี่ยมโรงเรียน 19 แห่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เราได้สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครู ครูใหญ่ของโรงเรียน เจ้าหน้าที่ประจำหมู่บ้าน ผู้นำทางด้านศาสนา สมาชิกของกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐสมาชิกปัจจุบัน และในอดีตของกลุ่มก่อความไม่สงบ และสมาชิกขององค์กรส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาระหว่างประเทศภาคเอกชน (NGO) การสัมภาษณ์มีทั้งการสัมภาษณ์โดยตรงเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาไทย หรือภาษามลายู (ยะวี) และภาษาไทยโดยผ่านล่าม ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ ในการให้ข้อมูลต่างๆ

เราใช้นามสมมติสำหรับเด็กทุกคนที่กล่าวถึงในรายงานนี้ ในหลายกรณี
ผู้ใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ได้ขอรับรองไม่ให้เผยแพร่ชื่อเพื่อความปลอดภัย หรือเพราะว่ากำลังทำงานให้รัฐบาล นามสมมติที่นำมาใช้ตั้งขึ้นจากตัวย่อของชื่อที่สอง ตัวอย่างเช่น พ่อ น.ทั้งในเชิงอรรถ และในเชิงบทความ นามสมมติอาจไม่ตรงกับศาสนาของผู้ให้สัมภาษณ์
เพื่อป้องกันการเปิดเผยชื่อของบุคคลบางท่านเราจึงอ้างถึงโดยกล่าวว่าเป็น “ผู้อยู่ในท้องถิ่น” แทนการระบุโดยเจาะจง

คำว่า “เด็ก” ที่ใช้ในรายงานฉบับนี้ หมายถึงคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก กล่าวไว้ในมาตรา 1 “ตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับปัจจุบัน เด็กหมายความว่าทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยเด็กกำหนดอายุไว้ต่ำกว่านี้” พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กของประเทศไทย ปีพ.ศ. 2546 กำหนดว่าเด็กคือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเช่นกัน

1. มาตรฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ

เนื่องจากการเป็นศัตรูกันในภาคใต้ของประเทศไทยได้ขยายตัวกลายเป็นความรุนแรงด้วยการต่อสู้โดยใช้อาวุธ ดังนั้นจึงต้องนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศหรือกฎหมายสงครามเข้ามาใช้

การก่อความไม่สงบไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายสงครามไม่ได้ห้ามมิให้โจมตีเป้าหมายที่เป็นกองกำลังทหาร

(ถึงแม้ว่าจะละเมิดกฎหมายภายในประเทศไทยก็ตาม)¹

อย่างไรก็ตามกฎหมายสงครามได้จำกัดความหมายและวิธีการทำสงครามสู้รบกันโดยกลุ่มคนต่างๆที่ติดอาวุธที่สร้างสถานการณ์ความรุนแรงและยังเป็นตัวกำหนดให้มีหน้าที่ป้องกันดูแลความปลอดภัยให้กับพลเรือนและผู้ทำการรบที่ได้รับบาดเจ็บและที่ถูกรับกุมตัว.²

ข้อกฎหมายตัวนี้นำมาบังคับใช้กับทั้งกองทหารประจำการและกับกลุ่มกองกำลังติดอาวุธที่ไม่ขึ้นกับรัฐ

รากฐานสำคัญประการหนึ่งของหลักปฏิบัติสำหรับกฎหมายสงครามคือการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างพลเรือนกับกองกำลังทหารอย่างเป็นรูปธรรม

และการกำหนดเงื่อนไขที่ชัดเจนว่าในการโจมตีอาจจะโจมตีกองกำลังทหารที่เป็นเป้าหมายได้โดยตรงเท่านั้น³

คำว่าพลเรือนมีความหมายว่าเป็นบุคคลซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกหรือมีส่วนร่วมกับการติดอาวุธต่อสู้⁴

---

¹ การโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเป็นการละเมิดกฎหมายทางอาญาไทย เช่นการฆาตกรรม (ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มาตราที่ 288 และการทำลายทรัพย์สินโดยการลอบวางเพลิงหรือการใช้วัตถุระเบิด (มาตรา 218-224, และ 335).

² สำหรับการสนทนาในส่วนของกองกำลังใช้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่รัฐไม่ใช่กลุ่มติดอาวุธ ให้จากคณะกรรมการกาชาดสากล (ICRC), Henckaerts และ Doswald - Beck, EDS., *กฎหมายมนุษยธรรมตามจารีตประเพณีระหว่างประเทศ* (Cambridge: Cambridge Univ. นค 2005) หน้า 497-98

³ อ้าง กฎข้อ 1 อ้างถึงสนธิสัญญาเพิ่มเติมเพื่ออนุสัญญาเจนีวา เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2492 และเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เป็นเหยื่อของการขัดแย้งของกลุ่มติดอาวุธระหว่างประเทศ (สนธิสัญญา I) เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2520 มาตรา 48 และ 51(2) สนธิสัญญาเพิ่มเติมเพื่ออนุสัญญาเจนีวา เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2492 และเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้เคราะห์ร้ายจากการขัดแย้งของกลุ่มติดอาวุธภายในประเทศ (สนธิสัญญา II) ของวันที่ 8 มิถุนายน 2520 มาตรา 13(2)

⁴ ICRC, คณะกรรมการกาชาดสากล *กฎหมายมนุษยธรรมตามจารีตประเพณีระหว่างประเทศ* กฎข้อ 5 อ้างถึงสนธิสัญญา I มาตรา 50

พลเรือนจะมีส่วนเป็นกองกำลังทหารต่อเมื่อมีการรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมโดยตรงในการทำสงคราม ในกรณี
ที่เกิดข้อสงสัยว่าบุคคลนั้นๆจะเป็นพลเรือนหรือกองกำลัง ให้พิจารณาไว้ก่อนว่านั้นๆเป็นพลเรือน.⁵
พลเมืองที่มีเชื้อชาติหรือกลุ่มชนที่เหมือนกันหรือต่างกันในการนับถือศาสนาจำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองจากการถูก
โจมตี ทั้งนี้รวมไปถึงเด็กนักเรียน ครูบาอาจารย์และเจ้าหน้าที่บริหารโรงเรียนของรัฐบาล
ตลอดจนข้าราชการต่างๆที่ไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในการพยายามที่จะทำสงคราม⁶
การกระทำหรือการข่มขู่คุกคามที่ทำให้เกิดความรุนแรงของใครคนใดคนหนึ่งที่มีจุดประสงค์แพร่ขยายเข้าไปในหมู่ประ
ชากรพลเรือนเป็นสิ่งที่จะต้องห้าม.⁷ ซึ่งรวมถึงการโจมตีและคุกคามที่จงใจทำให้นักเรียนและครูไม่กล้าที่จะไปโรงเรียน
กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีการห้ามมิให้โจมตีทำลายสิ่งของต่างๆที่เป็นของพลเรือน
อย่างเช่นบ้านที่อยู่อาศัย โรงเรียน และวัดวาอารามหรือสุเหร่าต่างๆ⁸
สิ่งต่างๆที่เป็นของพลเรือนจะถือเป็นการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางทหารต่อเมื่อกองทัพนำมาใช้ด้วยเจตนาทางการทหาร
ดังนั้นเมื่อกองกำลังรักษาความปลอดภัยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งฐานเป็นเวลานานออกไป
สถานที่เหล่านั้นจึงกลายเป็นเป้าของการโจมตีในที่สุด
ในกรณีเช่นนี้ทหารต้องมีภาระหน้าที่ระงับไว้ส่วนหน้าในการปกป้องพลเรือนจากการถูกโจมตีและขนย้ายพวกผู้คนออก
จากบริเวณนั้น⁹
พลเรือนจะตกอยู่ในความเสี่ยงโดยไม่จำเป็นหากใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ศึกษาพร้อมกับเป็นฐานที่ตั้งของการใช้อาวุธ
เมื่อกองกำลังรักษาความปลอดภัยขยายเวลาการใช้โรงเรียนนั้น
จึงเป็นผลเสียต่อความสามารถในการศึกษาของเยาวชน

⁵ ดูที่ สนธิสัญญา มาตรา 50(1) คณะกรรมการกาชาดสากล กฎหมายมนุษยธรรมตามจารีตประเพณีระหว่างประเทศ กฎข้อ 16 (กลุ่มคนที่มีความขัดแย้ง
ต้องทำทุกวิถีทางที่ทำได้เพื่อตรวจสอบว่ากลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ทางทหาร) อ้างถึง สนธิสัญญา I มาตรา 57(2)(เอ) ปี 2542 สนธิสัญญาครั้งที่ 2
ไปถึงปี 2547 Hague Convention เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม มาตรา 7

⁶ ICRC, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ กฎหมายมนุษยธรรมจารีตประเพณีระหว่างประเทศ กฎข้อ 7 และ ข้อ 9 อ้างถึง
สนธิสัญญาต่างๆ และหลักฐานการปฏิบัติอื่นๆ ของรัฐ

⁷ อ้าง กฎข้อ 2 อ้างถึง สนธิสัญญา II มาตรา 13(2)

⁸ ICRC, *Customary International Humanitarian Law*, chapters 1 and 2, citing, for example, Protocol Additional to the Geneva
Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II)
(adopted June 8 1977, and entered into force December 7, 1978), art. 13. See also Protocol I, art. 52(3) on the general
protection of civilian objects: “In case of doubt whether an object which is normally dedicated to civilian purposes, such as a
place of worship, a house or other dwelling or a school, is being used to make an effective contribution to military action, it
shall be presumed not to be so used.”

⁹ ดูที่ ICRC คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ กฎหมายมนุษยธรรมจารีตประเพณีระหว่างประเทศ กฎข้อ 22 อ้างถึง สนธิสัญญา มาตรา 58(ซี)
และกฎข้อ 24 อ้างถึงสนธิสัญญา I มาตรา 58(เอ)

การกระทำที่กล่าวมานี้เป็นการละเมิดสิทธิทางการศึกษาของเยาวชนที่มีการรับรองภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ¹⁰

กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศยังมีข้อกำหนดด้วยว่าเยาวชนมีสิทธิได้รับความเอาใจใส่และดูแลเป็นพิเศษ¹¹ สิ่งนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นจาก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กและเยาวชน ซึ่งกำหนดให้มีสถานภาพที่ "ให้ได้รับมาตรฐานการในการคุ้มครองและดูแลเยาวชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบด้วยอาวุธ"¹²

---

¹⁰ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) นำมาใช้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2532 G.A. Res. 44/25 ภาคผนวก 44 U.N GAOR Supp. (ฉบับที่ 49) at 167, U.N. Doc. A/44/49 (2532) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 มาตรา 28(เอ) นำมาบังคับใช้ในประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2534 กติกาสากลว่าด้วยสิทธิในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR), นำมาใช้เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2509 G.A. Res. 2200A (XXI), 21 U.N. GAOR Supp. (ฉบับที่ 16) at 49, U.N. doc. A/6316 (1966), 993 U.N.T.S. 3, มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2519 และไทยนำมาใช้บังคับ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2542

¹¹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) นำมาใช้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2532 G.A. Res. 44/25 ภาคผนวก 44 U.N. GAOR Supp. (ฉบับที่ 49) at 167 U.N. Doc. A/44/49 (2532) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 มาตรา 38 ประเทศไทยอนุมัติให้ใช้ CRC ในปี 2535

¹² อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) นำมาใช้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2532 G.A. Res. 44/25 ภาคผนวก 44 U.N. GAOR Supp. (ฉบับที่ 49) at 167 U.N. Doc. A/44/49 (2532) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 มาตรา 38 ประเทศไทยอนุมัติให้ใช้ CRC ในปี 2535

2. ประวัติความเป็นมา

การก่อการจลาจลอย่างต่อเนื่องในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย สองจังหวัดหลังตั้งอยู่ติดรอยต่อกับประเทศมาเลเซีย เขตรอยต่อยาวไปเกือบถึงจังหวัดสตูล จังหวัดเหล่านี้ของประเทศไทยก่อตั้งขึ้นด้วยผู้คนส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มคนที่มีเชื้อสายมาเลย์และนับถือศาสนาอิสลามมากกว่ากลุ่มคนที่มีเชื้อชาติไทยและนับถือศาสนาพุทธ ประชากรมุสลิมที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเหล่านี้พูดภาษามาเลย์ปัตตานี หรือที่เรียกกันว่าภาษายาวี เป็นภาษาหลัก

เป็นเวลานานกว่าหนึ่งศตวรรษที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยตกเป็นที่ตั้งของกลุ่มสนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนที่ยังรุกรานฝักใฝ่โดยเฉพาะเรื่องศาสนา เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม และความเป็นเอกลักษณ์ในพิธีกรรมทางศาสนา

หน่วยงานรัฐบาลในภาคส่วนต่างๆได้พยายามระงับและสมานความแตกต่างทั้งหลาย ด้วยการวางมาตรการเช่น การสืบเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการ

และการรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางเพื่อควบคุมการศึกษาของอิสลามและพิธีกรรมทั้งหมด¹³

แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ของรัฐยังคงเพิกเฉย ต่อสภาพเศรษฐกิจ มาตรฐานความเป็นอยู่

และหลักนิติธรรมเพื่อความยุติธรรมในภาคใต้ของประเทศไทย

สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ที่เป็นมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ทั้งหลายรู้สึกถึงความหมองมนที่ได้รับ

และก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อรัฐบาล ดังนั้นจึงก่อให้เกิดการต่อต้านและการก่อความไม่สงบ ซึ่งมีรากฐานสำคัญ 3

ประการได้แก่ ความศรัทธาในคุณงามความดีในวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและความยิ่งใหญ่ของ ปัตตานี ดารารูลสลาม

---

¹³ ดูรายละเอียดของประวัติศาสตร์ความพยายามของรัฐบาลที่จะเข้าไปควบคุมการศึกษาของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ในภาคใต้ของประเทศไทย ที่ Joseph Chinyong Liow อิสลาม การศึกษา และการปฏิรูปการศึกษาที่ภาคใต้ของประเทศไทย วัฒนธรรมนิยมประเพณี และการเปลี่ยนแปลง จากสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปี 2552 หน้า 12-47

(ปัตตานีดินแดนของชาวอิสลาม) เอกลักษณ์แห่งชนชาติมาเลย์

และความเลื่อมใสในแนวทางของหลักศาสนาอิสลาม¹⁴

การก่อความไม่สงบซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำในปัจจุบัน นั้นย้อนกลับไปสู่สาเหตุที่เกิดขึ้นในเช้าตรู่ของวันที่ 4 มกราคม 2547 เมื่อ กองกำลังติดอาวุธมากกว่า 50 นายได้บุกปล้นอาวุธปืนของ กองพันพัฒนาที่ 4 ตำบรถมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และขนเอาปืนเล็กยาว ปืนกลมือ เครื่องยิงจรวด ปืนพก เครื่องยิง อาร์พีจี และอาวุธยุทธภัณฑ์อื่นๆ รวมทั้งกระสุนปืนจำนวนมากไป ผู้ที่บุกจู่โจมสังหารทหารไทยผู้นับถือศาสนาพุทธรวมสี่นาย ระหว่างที่ล้อมจับทหารเชื้อสายมุสลิมมาเลย์ และบอกให้ทุกคนสวดปฏิญาณ ตนในเรื่องความศรัทธาหรือ ซาฮาดะ แล้วบอกให้ถอนตัวจากการเป็นทหาร¹⁵

หนึ่งในผู้ที่จู่โจมตามรายงานข่าวได้ตะโกนออกมาว่า “ปัตตานี เมอร์ดิก้า” (จงปลดปล่อยปัตตานี)¹⁶

ในจังหวัดนราธิวาส กองกำลังวางเพลิงโรงเรียน 20 แห่งและป้อมตำรวจอีก 3 แห่งในเวลาเดียวกัน

วันต่อมามีการยิงจรวดในหลายๆแห่งติดกับเขตจังหวัดปัตตานี

ตลอดหนึ่งอาทิตย์นั้นดูเหมือนว่ารัฐบาลไทยไม่สามารถหยุดยั้งระลอกใหม่ของการโจมตี ไม่ว่าจะเป็นการยิง การวางระเบิด การวางเพลิงที่เกิดขึ้นกับทุกหนทุกแห่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลตอบโต้ด้วยการระดมพลครั้งใหญ่เพื่อจัดส่งหน่วยรักษาความปลอดภัยสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

และโดยประกาศกฎอัยการศึกใน ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2547

ทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้มีอำนาจทำการค้นและจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าเป็นกองกำลังฝ่ายตรงข้ามโดยปราศจากหมายค้นจากศาล และสามารถกักขังผู้ต้องสงสัยที่ถูกจับกุมภายใต้กฎอัยการศึกถึงเจ็ดวันโดยไม่มีข้อกล่าวหา

---

¹⁴ สำหรับการอภิปรายในเรื่องประวัติศาสตร์ของลัทธิแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดูที่ สุรินทร์ พิศสุวรรณ จากหนังสือ อิสลาม และชาตินิยมมาเลย์ เป็นหนึ่งในกรณีศึกษาของชาวมาเลย์มุสลิมที่อยู่ทางภาคใต้ ของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา ปี 2528); อุทัย ดุลยเกษม “มาเลย์มุสลิมในภาคใต้ ของประเทศไทย: ปัจจัยอ้างถึงการก่อจลาจลทางการเมือง” ใน Lim Joo Jock และ Vani S, eds. *ลัทธิแบ่งแยกดินแดนติดอาวุธ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* (สิงคโปร์ : Institute of Southeast Asian Studies Regional Strategic Studies Program ปี 2527) หน้า 220-222; ธเนศร์ อัมพรสุวรรณ “ความเป็นมาของของมาเลย์มุสลิม ‘ลัทธิแบ่งแยกดินแดน’ ในภาคใต้ของประเทศไทย” รายงานของสถาบันวิจัยเอเชีย เลขที่ 32 ปี 2548; สุภัทรา จันทร์ขีดฟ้า ความรุนแรงในหมอก (กรุงเทพฯ : กบไผ่ 2548) หน้า 273-274

¹⁵ สำหรับรายละเอียดข้อมูลของการโจมตี ดูที่ สุภลักษณ์ กาญจนคุณดี และ ดอน พาทาน *สันติภาพในเปลวเพลิง*

(กรุงเทพฯ : หนังสือเนชั่น ปี 2547) หน้า 16-30

สำหรับรายละเอียดข้อมูลของการโจมตี ดูที่ สุภลักษณ์ กาญจนคุณดี และ ดอน พาทาน *สันติภาพในเปลวเพลิง*

(กรุงเทพฯ : หนังสือเนชั่น ปี 2547) หน้า 16-30

¹⁶ อ่าง

ในเดือนกรกฎาคม 2548 นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร

ผู้ดำรงตำแหน่งขณะนั้นได้ออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

พระราชกำหนดซึ่งผ่านการลงมติรับรองโดยสภาผู้แทนราษฎรเป็นบทบัญญัติที่ละเมิดหรือเพิกถอนหลักการสำคัญที่ค้ำ

คุ้มครองสิทธิมนุษยชนหลายข้อ ด้วยการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุม

และกักขังผู้ต้องสงสัยโดยปราศจากข้อกล่าวหา

จำกัดการเคลื่อนไหวและการติดต่อสื่อสารควบคุมสื่อการประชาสัมพันธ์ และกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

และผู้ที่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ รอดพ้นจากความผิดโดยปริยาย

พระราชกำหนดนี้ยังคงมีผลบังคับใช้ในสามจังหวัดนี้และต่ออายุได้ทุกสามเดือนตามความจำเป็น

มีหน่วยงานรักษาความปลอดภัยมากมายหลายรูปแบบ

ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลที่ยังคงปฏิบัติการอยู่ในภาคใต้ อย่างเช่น ตำรวจท้องที่ กองทัพ

รวมไปถึงทหารและนาวิกโยธิน หน่วยกำลังกองหนุนของทหารที่รู้จักกันในนาม ทหารพราน

กำลังพลเสริมของกระทรวงมหาดไทย กองกำลังอาสารักษาดินแดน (อส.) กลุ่มทหารพลเรือน

กลุ่มอาสาสมัครป้องกันรักษาหมู่บ้าน (ช.ร.บ.) และกลุ่มทหารพลเรือนที่เป็นชาวพุทธเรียกว่า

ราษฎรอาสารักษาหมู่บ้าน (อ.ร.บ.)

ปัจจุบันผู้สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลากหลายกลุ่ม คือกลุ่มประสานงาน BRN

ซึ่งย่อมาจาก “ชาตินิยมอิสลามสังคมนิยม” หรือ *Barisan Revolusi Nasional-Koordinas*

หรือกลุ่มประสานงานการปฏิวัติแห่งชาติส่วนหน้าซึ่งหลายครั้งที่ออกมาแสดงตัวเป็นกลุ่มองค์กรหลัก

อย่างไรก็ตามกลุ่มอื่นที่กระจายกันอยู่ไม่มีการ ประสานกันมากนักระหว่างเครือข่ายแต่ละเครือข่าย

และแต่ละกลุ่มมีลักษณะการทำงานและองค์กรที่แตกต่างกัน กลุ่มคนติดอาวุธที่สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนจาก

กลุ่ม BRN มีเรียกตัวเองว่า *Pejuang Kemerdekaan Patani* (กลุ่มนักรบปัตตานีอิสระ)

เรียกกง่าย ๆ สั้น ๆ โดยคนมาเลย์มุสลิมว่า *pejuang* หรือ นักรบ

กลุ่มคนสนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนติดอาวุธที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีจากกลุ่ม *Pejuang Kemerdekaan Patani*

ทำหน้าที่เป็นหน่วยจู่โจมหรือกลุ่มกองโจรที่รู้จักกันในชื่อของ *Runda Kumpulan Kecil* (กลุ่มลาดตระเวนเล็ก หรือ

กลุ่ม RKK)

การตัดสินใจโจมตีเป้าหมายที่เป็นพลเรือนโดยไม่เลือก
เป็นสาเหตุของการแยกตัวออกจากกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างกลุ่มสูงอายุและคนที่มีอายุน้อยในผู้นำกลุ่มกองกำลังติด
อาวุธ
ผู้สูงอายุหรือผู้อาวุโสจากกลุ่มผู้สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนอย่างเช่น องค์การกู้เอกราชสหปัตตานี (พูโล)
ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ.2511 เพื่อต่อสู้ให้ได้มาซึ่งรัฐอิสระของชาวมุสลิม บอกกับ Human Right Watch
ว่าระดับและวิธีการก่อความรุนแรงในการโจมตีพลเรือนโดยตรงทำให้พวกเขากลัวจนแทบตั้งสติไม่อยู่¹⁷

กลุ่มกำลังคนที่ติดอาวุธมีเป้าหมายเป็นข้าราชการของรัฐบาล
ผู้ที่มีเชื้อชาติไทยนับถือศาสนาพุทธและพระสงฆ์และผู้ที่เป็นมุสลิมที่ต้องสงสัยว่าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล
ไทย ยิ่งกว่านั้นยังมี

การโจมตีโดยเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล

กองกำลังติดอาวุธดำเนินการรณรงค์โดยใช้ความรุนแรงสร้างความหวาดกลัว

โดยการวางระเบิดในตลาดที่เต็มไปด้วยผู้คนและจุดศูนย์กลางต่างๆของพลเรือน อย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์

ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า และโรงแรมต่าง

พวกกองกำลังติดอาวุธได้เข่นฆ่าหรือทำร้ายประชาชนพลเรือนให้ได้รับบาดเจ็บ โดยเป็นบุคคลที่ใช้ชีวิตปกติประจำวัน
รวมไปถึงการทำร้ายระหว่างการเดินทางไปทำงานประจำวัน รับส่งลูกหลานจากโรงเรียน

---

¹⁷ ผู้บัญชาการอาวุโสซึ่งเกษียณแล้วของกลุ่มพูโล ที่ยังคงติดต่อกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในรุ่นก่อนหน้าของนักรบแบ่งแยกดินแดน บอก Human Right Watch: ว่า
"พวกเขาเรียกตัวเองว่านักต่อสู้ และมีความโหดเหี้ยมมากกับสิ่งที่พวกเขากำลังทำอยู่... ฉันเป็นคนที่ยึดมั่นมาก [ชาวมุสลิม]
และยังคงฝันที่จะปลดปล่อยปัตตานีดารุสสลาม [แผ่นดินอิสลามในปัตตานี] ฉันจะไม่ลังเลที่จะใช้อาวุธที่จะต่อสู้อีกครั้ง แต่ไม่เหมือนแบบนี้
ไม่ใช่วิธีการของคนรุ่นนี้ที่กำลังปฏิบัติการอยู่ ดูเหมือนว่าพวกเขาแค่ต้องการสร้างความกลัว เพื่อเพิ่มอำนาจ และการควบคุมคนของเขา [ชาวมุสลิม]
เราไม่เคยฆ่าพระสงฆ์ หรือ พลเรือนไทยผู้บริสุทธิ์ วัดพุทธ และ บรรดาครูของโรงเรียนไม่เคยถูกรบกวน
หากทุกคนในหน่วยของฉันถูกจับได้ว่าจะเกิดเหตุเหล่านี้โดยทำร้ายผู้บริสุทธิ์ หรือโจมตีเป้าหมายที่ไม่สมเหตุผล
พวกเขาจะถูกสอบสวนและลงโทษโดยสภาผู้อาวุโสของเรา... คนหนุ่มเหล่านี้ไม่ได้รับการแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่ที่มีความรู้
และมักจะปฏิบัติการตามความคิดของตนเอง" เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2549 Human Right Watch ได้สัมภาษณ์ นาย เปาะ ม. จังหวัดนราธิวาส
หนึ่งในอดีตผู้บัญชาการท้องถิ่นกลุ่ม พูโล พูด้ด้วยความเกลียดชังต่อการปฏิบัติการของการฆ่าพลเรือนไทยพุทธในปัจจุบัน บอกกับ Human Right
Watch "ไม่ใช่หน้าที่ของเราที่เรียกพวกเขาว่าคนนอกศาสนาเพียงเพราะเขาเป็นคนไทยพุทธ พระเจ้าเท่านั้นที่รู้จักว่าใครเป็นผู้ปฏิเสธ [ของศาสนาอิสลาม]
เราไม่อยู่ในตำแหน่งที่จะตัดสินพวกเขาและพิพากษาพวกเขาให้ตาย

พวกเขาส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ร่วมกับเราในหมู่บ้านเดียวกันมาหลายสิบปีด้วยมิตรภาพและความสุภาพ... เด็กๆของเราเติบโตขึ้นมาและก็เล่นกับเด็กๆของพวกเขา
แต่ตอนนี้เด็กๆของเรากำลังฆ่าพวกเขา และเผาบ้านของพวกเขา นักรบเหล่านั้นได้ทำร้าย และฆ่าพระสงฆ์ นั้นไม่เคยเกิดขึ้นเมื่อผมใช้ชีวิตต่อสู้อยู่ในป่า
พระสงฆ์เป็นคนของศาสนาและไม่สมควรถูกทำร้าย" Human Right Watch ได้สัมภาษณ์ นาย บอร์ ฮ. จังหวัดนราธิวาส เมื่อ 26 ธันวาคม 2549

ต้อนฝูงวัวควายซื้อหาอาหารจากตลาด และกำลังรับประทานอาหารอยู่ในร้าน¹⁸ ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 กองกำลังติดอาวุธโจมตีผู้คนและทำให้มีคนที่เสียชีวิตไปแล้วมากกว่า 4,100 รายและบาดเจ็บมากกว่า 7,100 ราย¹⁹

การโจมตีประชาชนพลเรือนทั้งหลายนี้ดูเหมือนจงใจให้เป็นการสร้างความกดดัน และทำให้รัฐบาลไทยหมดความน่าเชื่อถือ ยัดเยียดความหวาดกลัวให้หมู่ประชาชนพลเรือน (ทั้งผู้ที่เป็นชาวไทยพุทธและผู้ที่เป็นชาวมาเลย์มุสลิม) เพื่อให้เข้าใจไขว้เขวว่า เป็นการกระทำผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และหน่วยรักษาความปลอดภัยต่างๆ ทำให้ชาวมุสลิมเชื้อสายมาเลย์เสียขวัญจากการให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆของรัฐบาลไทย ทำให้บุคลากรของรัฐบาลไขว้เขวจากภาระหน้าที่ของกองทัพ ขัดขวางการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน และปลุกปั่นยั่วยุให้รัฐบาลตอบโต้อย่างหนัก ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มก่อการไม่สงบ มีโอกาสมากขึ้นในการรับคนใหม่เข้าร่วมขบวนการ รัฐบาลมักจะตอบโต้การก่อการไม่สงบ ด้วยการใช้กำลังทหาร แต่ใส่ใจไม่เพียงพอ ในการรับประกันด้านความปลอดภัยของประชาชน และการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน²⁰ เริ่มต้นด้วยการส่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไปยังจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผ่านการฝึกฝนขั้นพื้นฐานในการใช้อาวุธและยุทธวิธีทางการทหาร โดยขาดความรู้ความเข้าใจกลยุทธ์สำหรับใช้ต่อต้านฝ่ายตรงข้าม ขาดชั้นเชิงหรือขาดความรู้ในเรื่องของความแตกต่างด้านเชื้อชาติและศาสนา และความซับซ้อนของสถานการณ์ หลังจากกองทัพทำการรัฐประหารในเดือนกันยายน 2549 ด้วยการปลด นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ออกจากอำนาจ มีการจัดส่งกองกำลังรักษาความปลอดภัย ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มียุทธวิธีเพิ่มขึ้น มาปฏิบัติการทางทหารเพื่อต่อต้านฝ่ายตรงข้าม หน่วยสืบราชการลับรวมตัวกันปรับปรุงการวิเคราะห์ข่าว

---

¹⁸ รายงานในเดือน สิงหาคม 2550 เรื่อง "ไม่มีใครที่จะได้รับความปลอดภัย" Human Right Watch ให้รายละเอียดการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำต่อพลเรือนโดยกลุ่มแบ่งแยกดินแดน

¹⁹ "8,000 attacks in past six years," *Bangkok Post*, August 26, 2010.

"การลอบโจมตี 8,000 ครั้ง ในรอบหกปีที่ผ่านมา" หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ วันที่ 26 สิงหาคม 2553

²⁰ Human Right Watch แสดงเอกสารฉบับหนึ่ง เป็นรายงานของรัฐบาลที่ดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมในภาคใต้ เมื่อ เดือนมีนาคม 2550 เรื่องมันเป็นเหมือนการหายไปของลูกชายฉันอย่างจับพลัน ซึ่งให้รายละเอียดของการ หายตัวโดยใช้กำลัง และให้มาตรวจการที่ผิดกฎหมายอื่นๆ โดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย

ซึ่งมีส่วนทำให้ทางทหารประสบความสำเร็จในการกวาดล้างจุดยุทธศาสตร์ของการก่อความไม่สงบและสามารถขัดขวางการก่อความไม่สงบ ครั้งสำคัญได้หลายคราว

หน่วยกองกำลังรักษาความปลอดภัยสามารถที่ระบุดังกล่าวได้หลายรายในการก่อความไม่สงบ

รวมถึงหน่วยจู่โจมต่างๆ และสมาชิกระดับกลุ่มย่อยต่างๆของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งผู้ที่ให้การสนับสนุน

หลายคนถูกจับกุมและอีกหลายคนถูกสังหารในเวลาเดียวกัน

อย่างไรก็ตามยุทธวิธีของกองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยที่ประสบผลสำเร็จนั้นถูกทำให้ดูเลวร้าย

ด้วยการกระทำมิชอบอย่างต่อเนื่อง และการขาดความรับผิดชอบ

เนื่องจากไม่มีการอธิบายเรื่องกฎข้อบังคับของการสู้รบ แก่เหล่าทหารโดยถูกต้องชัดเจน

ซึ่งมีผลให้เหล่าทหารที่ทำการสู้รบอยู่นั้นคิดว่าตนเองมีอำนาจพิเศษสามารถที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ

และนำมาตราการนอกกฎหมายมาตลอดจนกำลังอาวุธมาใช้ถึงแม้ไม่มีการสู้รบ เจ้าหน้าที่

ของรัฐซึ่งเป็นตัวอันตรายในจังหวัดชายแดนภาคใต้น้อยคนมากที่ถูกลงโทษ

ถึงแม้ว่าจะมีหลักฐานเป็นเอกสารแน่นหนาก็ตาม

กองกำลังผู้สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนได้มุ่งแสดงให้เห็นว่าการก่อความรุนแรงนั้นเป็นการจ้องแค้นสำหรับผู้ที่ให้การ

สนับสนุนกับฝ่ายรัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์อันเลวร้ายที่เกิดขึ้นที่มัสยิด คีรอเซะ และที่อำเภอตากใบ

เหตุการณ์แรกที่เกิดขึ้นคือ การที่กองกำลังติดอาวุธเข้ายึดสุเหร่าเก่าแก่แห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี และเมื่อวันที่ 28

เมษายน 2547 กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้เข้าจู่โจมและได้สังหารฝ่ายตรงข้ามที่อยู่ในสุเหร่า 32 ศพ

ถึงแม้ว่ารัฐบาลได้มีคำสั่งให้กองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยยุติเหตุการณ์โดยตระหนักถึงความปลอดภัยของทุก

ฝ่ายก็ตาม²¹

---

²¹ วันที่ 28 เมษายน 2547 กลุ่มก่อการร้าย กว่า 100 ชีวิต ดำเนินการจู่โจมตี 11 เป้าหมาย ซึ่งเป็นสถานที่ราชการ และหน่วยรักษาความปลอดภัย

ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และสงขลา การโจมตีลงเอยโดยการโอบล้อมมัสยิดคีรอเซะ ที่เป็นมัสยิดประวัติศาสตร์ ในจังหวัด ปัตตานี เวลา 6 โมงเช้า

กองกำลังรักษาความปลอดภัยไทยเริ่มปิดล้อมรอบมัสยิด การยกเลิกคำสั่งตามคำแนะนำของ พลเอก ชวลิต ทำให้หมดหนทางในการเจรจา พลเอก พัลลภ ปิ่นมณี

รองผู้อำนวยการหน่วยบัญชาการความมั่นคงภายใน สั่งกองกำลังเข้ายึดมัสยิด เวลา 14:00 นาฬิกา ทำให้มีผู้เสียชีวิตที่อยู่ในมัสยิดรวมทั้งหมด 32 คน ใน

เดือนกรกฎาคม ปี 2547 รัฐบาลแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สรุปได้ว่าหากกองกำลังรักษาความปลอดภัยวางกำลังโอบล้อมที่มัสยิดและรอบๆนั้น

และยังเจรจากับกลุ่มก่อการร้ายภายใน กลุ่มก่อการร้ายอาจจะยอมจำนนในที่สุด แต่รัฐบาลยังไม่ได้เริ่มต้นการสอบสวนทางอาญาของเหตุการณ์นี้

สำหรับรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโปรดดูที่

"รายงานฉบับสุดท้ายของรัฐบาลที่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีมัสยิดคีรอเซะ" วันที่ 26 กรกฎาคม 2547

เหตุการณ์ที่สองคือ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2547 ในจังหวัดนราธิวาส อำเภอตากใบ มีผู้ประท้วงเสียชีวิตอย่างน้อย 86 ศพ

กองกำลังรักษาความปลอดภัยคือผู้รับผิดชอบต่อการสังหารผู้ประท้วงโดยการทำให้หายใจไม่ออกด้วยการโยนพวกเขาใส่หลังรถบรรทุกเพื่อนำตัวไปที่ค่ายทหารซึ่งไกลออกไปหลายกิโลเมตร.²²

กองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ผู้ใช้อำนาจกระทำความผิดได้รับการละเว้น จากการลงโทษ หล่าทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีการติดตามจับกุมผู้ที่กระทำผิดมาดำเนินคดีอาญาแม้แต่รายเดียว แต่กลับปกป้องกองกำลังของตัวเองที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดกฎหมายไม่ให้เกิดเป็นผู้ต้องหาในเหตุการณ์ความรุนแรง ในทำนองเดียวกันกรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงยุติธรรม และ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่สอบสวนการกระทำวิสามัญฆาตกรรม

และข้อหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ได้ดำเนินการสอบสวนโดยเป็นกลางอย่างสมบูรณ์

สิ่งนี้เป็นการกระตุ้นให้คนที่เชื่อชาติมาเลย์มุสลิมหลายคนเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

สามารถให้ความยุติธรรมสำหรับสิ่งที่ถูกกระทำ

แนวความคิดนี้ถูกตอกย้ำโดยการประกาศใช้พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548

ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่กองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยและบรรดาข้าราชการรอดพ้นจากการถูกลงโทษจากการกระทำผิดกฎหมาย ทั้งคดีอาญา และคดีแพ่ง ตลอดจนการสอบสวนทางวินัย.²³

---

²² วันที่ 25 ตุลาคม 2004 ระหว่างช่วงเดือนถือศีลครอมฎอนของชาวมุสลิม กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้ใช้ความรุนแรง มีทั้งปืนใหญ่ แก๊สน้ำตา ตะบอง และกระสุนจริง เพื่อสลายผู้ชุมนุมที่อยู่หน้าสถานีตำรวจอำเภอตากใบ ในจังหวัดนราธิวาส ผู้ประท้วง 7 คน เสียชีวิตจากบาดแผลถูกลูกกระสุนปืนที่ศีรษะ ประมาณ 1,300 คน ถูกจับกุมและนำตัวไปค่ายอิงคยุทธ จังหวัดปัตตานี โดยรถบรรทุกทหาร เพื่อสอบสวน มีหลายคนถูกเตะและตีด้วยตะบอง และ ท้ายปืนยาว ขณะที่พวกเขาอนราบบนพื้น พร้อมกับมือทั้งสองถูกผูกมัดไว้ด้านหลัง พวกเขาถูกโยนกองซ้อนๆกันมาก ถึงห้าหรือหกชั้น ในรถบรรทุกทหาร และห้ามเคลื่อนย้าย หรือส่งเสียงรบกวน เมื่อรถมาถึงที่ค่ายอิงคยุทธ พบว่าผู้ถูกกักขัง 78 คน ขาดลมหายใจ หรือทับกันตาย สำหรับรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโปรดดูที่

"รายงานฉบับสุดท้ายของรัฐบาลที่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระหาข้อเท็จจริงในกรณีเหตุการณ์ร้ายแรงที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" วันที่ 17 ธันวาคม 2547

²³ Human Right Watch ได้ออกมากล่าวข่าอย่างกังวลว่าพระราชกำหนดซึ่งให้อำนาจพิเศษในสถานการณ์ฉุกเฉิน

เป็นการจำกัดหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ที่มีการรับรองตามกติการะหว่างประเทศในประมวลกฎหมายแพ่งและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ตามรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย และกฎหมายไทย เป็นอำนาจที่ขัดแย้งกันมากที่สุดภายใต้พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินในบทบัญญัติการจับกุม และกักขัง เราเกรงว่ารัฐบาลกำลังใช้พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยกักกันคน โดยไม่ต้องข้อหาได้ถึง 30 วัน ในสถานกักขังที่ไม่เป็นทางการ พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือวิธีอื่นในการคัดค้านการกักขังก่อนขึ้นศาล (หมายศาล) นอกจากนี้พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินไม่มีการกำกับดูแลอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการละเมิดและการกระทำผิด แตกต่างจากกฎหมายอาญาของประเทศไทย พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินไม่รองรับกรณีที่มีปรึกษาทางกฎหมาย และการพบสมาชิกในครอบครัว หรือการป้องกันที่มีประสิทธิภาพของฝ่ายตุลาการ และ

ผู้ที่มีเชื้อสายมาเลย์มุสลิมจำนวนมากเกิดความคับข้องใจเพิ่มมากขึ้นตลอดมา

ในเรื่องของวิธีการทำงานที่บกพร่องของรัฐบาลที่ไม่สามารถอธิบายเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด และไม่เอาผิดในสิ่งที่ทหาได้ ประพฤติตัวในภาคใต้ เป็นเวลานานกว่า 6 ปี

มาแล้วหลังจากที่การระดมยิงโจมตีรอบใหม่เปิดฉากขึ้น

ปรากฏว่าความเป็นปรปักษ์ระหว่างกองกำลังติดอาวุธกับกองกำลังของรัฐบาลพุ่งขึ้นสู่ขีดสูงสุดเท่าที่เป็นมา และผู้ที่ต่อต้านรัฐบาลกำลังจะกลายเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่า และเป็นอันตรายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ในเวลาเดียวกัน

กลายเป็นว่ารัฐบาลไทยเข้าไปเกี่ยวพันน้อยลงทุกขณะในการสืบเสาะค้นหาวิธีการแก้ปัญหาความรุนแรง นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานีได้กล่าวว่า

“ผู้คนที่อาศัยอยู่ทางใต้สุดตอนนี้มีความรู้สึกว่าการณ์ที่ไม่สงบที่ดำเนินอยู่ในตอนนี้เป็นปัญหาที่รัฐบาลลืมไปแล้ว

ว.²⁴ ความวุ่นวายทางการเมืองอันเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่อต้านรัฐบาลคือแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช)

และพันธมิตรประชาธิปไตย (PAD)

บริหารต่อการกระทำผิดต่อผู้ถูกคุมขัง ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ Human Right Watchพบว่าความเสี่ยงของการละเมิดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อผู้ถูกคุมขังขาดการติดต่อกับผู้อื่น จะมีขึ้นในสถานที่ที่ไม่เป็นทางการ และภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่มีกะชาดการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายพลเรือน

Human Right Watch ยังเป็นกังวลเกี่ยวกับบทบัญญัติคุ้มครองที่เปิดกว้างตามในพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน แม้แต่ในรัฐซึ่งประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนควรมีวิธีที่จำกัดข้อคัดค้านอย่างมีประสิทธิภาพ ของสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพก่อนอำนาจตุลาการที่เป็นอิสระ แต่ตามมาตรา 17 แห่งพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินให้ขยายความคุ้มครองที่ไม่จำเป็นจากความรับผิดชอบทางอาญา ทางแพ่ง และทางวินัย สำหรับเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจฉุกเฉิน พระราชกฤษฎีกาที่กำหนดให้โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์พฤติกรรมการของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้กระทำอย่าง "สุจริต มีความสำนึก" และ "ไม่เหมาะสม" การคุ้มครองนี้กำหนดอยู่ในประกาศของรัฐบาล หลายสมัย เพื่อแสดงให้เห็นจุดยืนในการยุติข้อผิดพลาด และยกเว้นโทษ การกระทำผิดของผู้รับผิดชอบทั้งหมด โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่งและพันธมิตรของพวกเขา โดยยึดหลักการสร้างสันติภาพและการประนีประนอมทางการเมืองในประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญ

บัญญัติข้อ 4 ของกติการะหว่างประเทศในประมวลกฎหมายแพ่งและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) หากในช่วงเวลาสาธารณะภัยฉุกเฉินซึ่ง "คุกคามชาติ" และประกาศอย่างเป็นทางการ ว่าด้วย "สิทธิบางอย่างอาจจะถูกจำกัด" เท่าที่จำเป็นตามเหตุผลฉุกเฉินของสถานการณ์”

ตามคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบการปฏิบัติตาม กติการะหว่างประเทศในประมวลกฎหมายแพ่งและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) มาตรการใดๆ ที่จำกัดสิทธิจะต้องแสดงระยะเวลาการคุ้มครองทางภูมิประเทศและขอบเขตของความฉุกเฉิน และที่เป็นสัดส่วนกับภัยคุกคามเพิ่มเติมบทบัญญัติที่สำคัญของกติการะหว่างประเทศในประมวลกฎหมายแพ่งและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) เกี่ยวกับสิทธิในการดำรงชีวิต อิสระจากการทรมาน หรือความโหดร้ายทารุณ หรือการถูกเหยียดหยาม หรือการลงโทษ และเสรีภาพแห่งความคิดทางมโนธรรม และศาสนา ไม่ว่าในสถานการณ์ใดจะไม่ถูกจำกัด การจำกัดสิทธิโดยไม่มีเหตุผลในเสรีภาพ หรือเบี่ยงเบนจากหลักการพื้นฐานของการทดลองใช้งาน รวมถึงข้อสันนิษฐานของผู้บริสุทธิ์ จะไม่ได้รับอนุญาต

²⁴ และดูใน กลุ่มวิกฤติระหว่างประเทศ "ภาคใต้ของประเทศไทย: ความเคลื่อนไหวต่อการแก้ปัญหาทางการเมือง?" Asia Report เลขที่ 181 วันที่ 8 ธันวาคม 2552

ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำไปสู่การแบ่งแยกคนในประเทศและเบียดเบียนความสนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากปัญหาของภาคใต้ ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีนอกรีต เวชชาชีวะ ซึ่งพึ่งพิงการสนับสนุนจากทหาร ยังมีความใส่ใจน้อยมากต่อการปฏิบัติกรด้วยยุทธวิธีทางทหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้²⁵

การศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ในประเทศไทย

รัฐบาลไทยเผชิญหน้าความท้าทายด้านการศึกษามากในภาคใต้ของประเทศไทย

นอกเหนือจากอุปสรรคจากสถานการณ์ความขัดแย้ง

รัฐบาลยังต้องหาช่องทางที่จะให้ชาวมาเลย์มุสลิมเข้าไปศึกษาในหลักสูตรของรัฐ และเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ ตลอดจนต้องแก้ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การศึกษา โอกาส และผลการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เมื่อเปรียบเทียบกับผู้จบการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาล

ประเทศไทยมีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมสิทธิในการศึกษาสำหรับเด็กๆ ภายใต้รัฐธรรมนูญปี 2550

ของประเทศไทยซึ่งกำหนดให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา “อย่างมีคุณภาพ” เป็นเวลา 12 ปีฟรี²⁶

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเด็กต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี²⁷

รัฐธรรมนูญของไทยยังเน้นย้ำว่า คนยากจนและคนพิการมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน²⁸

กฎหมายแห่งได้ระบุไว้ว่า ผู้ปกครองมีหน้าที่ ดูแลบุตร และ ให้การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับทุกคน²⁹

มากและเกินไปสำหรับรัฐบาลที่จะให้ การศึกษาที่มีคุณภาพ 12 ปีฟรี รัฐยังยอมรับในรัฐธรรมนูญที่จะทำให้ทุกคน

“ได้รับความคุ้มครอง และส่งเสริม” ในด้านการศึกษา “โดยองค์กรวิชาชีพหรือเอกชน

การศึกษาทางเลือกสำหรับสาธารณชน การเรียนรู้โดยตรงด้วยตัวเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต³⁰

รัฐธรรมนูญไทยรับรองให้ครูและนักเรียน มีเสรีภาพทางวิชาการ “โดยไม่ขัดต่อ ... หน้าที่พลเมืองหรือศีลธรรมอันดี”³¹

แม้จะมีการคุ้มครองเหล่านี้ตามกฎหมาย ผลการศึกษาสำหรับเด็กในภาคใต้ของประเทศไทยตามที่ผ่านมา

ยังแย้อยู่มาก แม้ว่าจะมีนักศึกษามุสลิมสำเร็จการศึกษาในจำนวนสูง แต่มีนักเรียน

มุสลิมมาเลย์ไม่กี่คนที่สามารถสอบผ่านเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยไทย ยังมีนักเรียนจำนวนมาก ที่จบออกมา

โดยมีความรู้ไม่เพียงพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงาน.³²

ในเดือนมีนาคม 2548 อดีตนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ได้จัดตั้ง คณะกรรมการสมานฉันท์แห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิก 48 คน เพื่อให้ "คนจากส่วนต่างๆ" ของสังคมรวบรวมกำลังความคิด และกำลังกายเพื่อหาทางแก้ปัญหาระยะยาว ให้กับภาคใต้ เพื่อที่จะนำไปสู่ การประนีประนอมอย่างแท้จริงด้วยความสงบและความยุติธรรม³³ รายงานของคณะกรรมการ ที่ส่งไปเมื่อเดือนพฤษภาคม 2549, บ่งชี้ว่าคุณภาพการศึกษาที่ต่ำ เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของความขัดแย้ง และให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล 16 ข้อ ในการที่จะมุ่งรักษาความหลากหลายในระบบการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั่วไป³⁴ หลายคำแนะนำเหล่านี้ยังคงเป็นคำแนะนำที่สำคัญสำหรับการปรับปรุงในอนาคต

สถาบันการศึกษาสำหรับเด็กๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สำคัญมี 4 ประเภท

โรงเรียนรัฐบาล ซึ่งดำเนินการตามมาตรฐานแห่งชาติและใช้หลักสูตรเดียวกับโรงเรียนรัฐบาลอื่น ๆ ทั้งหมดในประเทศไทย โรงเรียนดังกล่าว จะมีชั่วโมงสำหรับสอนศาสนา สองชั่วโมงต่อสัปดาห์ และเด็กๆ ในภาคใต้สามารถเข้าศึกษาศาสนาพุทธหรือศาสนาอิสลาม ได้ตาม ศาสนาของตน

ชาวมุสลิมจำนวนมากเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลเพราะคุณภาพของครู ครูที่โรงเรียนของรัฐที่มีนักเรียนมุสลิมร้อยละ 70 และชาวพุทธร้อยละ 30 อธิบายเหตุผลที่ผู้ปกครองมุสลิมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนเขา:

ถ้ามองในแง่ของคุณภาพการสอน ที่นี่คือโรงเรียนที่ดีที่สุดในบ้านขณะนี้ เรามีคอมพิวเตอร์ มีหลักสูตรการสอนที่เข้มข้น เราได้รับบริจาคอุปกรณ์การเรียน อย่างเช่น เครื่องถ่ายเอกสาร ซึ่งค่อนข้างจะหายากในละแวกนี้ มีนักเรียนหลายคนจากโรงเรียนอิสลาม ที่เลือกที่จะย้ายมาเรียนที่นี่ ในวันศุกร์ เราก็จะมีชั่วโมงเรียนศาสนา นักเรียนชาวพุทธ ก็จะมาเรียนที่วัด ส่วนนักเรียนมุสลิม ก็จะมี อิหม่ามมาสอน³⁵

แต่ผู้ปกครองบางท่านเห็นว่า เวลาแค่ 2 ชั่วโมง สำหรับการเรียนศาสนา ไม่เพียงพอ คุณพ่อคนหนึ่งกล่าวอย่างเรียบง่าย กับ Human Rights Watch ว่า “มันไม่เพียงพอ”³⁶

ประเภทที่สองก็คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนมัธยม ที่สอน ทั้งหลักสูตรศาสนาอิสลามและหลักสูตรการศึกษาแบบดั้งเดิม

รัฐบาลรับรองว่าเด็กนักเรียนที่เรียนจบจากโรงเรียนเหล่านี้สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่สูงกว่าได้

โรงเรียนเหล่านี้มีหลักสูตรแห่งชาติในตอนเช้า และช่วงบ่าย 3-4 ชั่วโมงจะเป็น การเรียนการสอนศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนโรงเรียนอิสลามจึงเรียนวิทยาศาสตร์ไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งมากกว่าเพื่อนในโรงเรียนรัฐบาล

แม้ว่ารัฐบาลจะให้เงินสนับสนุนโรงเรียนเหล่านี้แต่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ก็ยังดูด้อยกว่าของโรงเรียนรัฐบาล

ตามความเห็นของมูลนิธิเอเชียซึ่งมีกองทุนเพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเอกชนในประเทศไทย ข้อจำกัดทางการเงิน เป็นปัจจัยสำคัญในการจำกัดความสามารถของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเอกชน ที่จะดำเนินแผนการสอนให้ได้มาตรฐาน

และยังเป็นปัจจัยจำกัดความสามารถของครูผู้สอนตามหลักสูตรที่รัฐบาลกำหนดด้วย³⁷

แม่คนหนึ่งที่มีลูก 6 คน อธิบายให้ Human Rights Watch ฟังว่า

เธอเชื่อว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถให้พื้นฐานที่สำคัญทางศาสนาสำหรับลูกเธอ:

“เป็นโอกาสเช่นเดียวกับที่โรงเรียนรัฐบาล แต่ดีกว่าเพราะทำให้นักเรียนเข้าใจดีในเรื่องศาสนาอิสลาม และหลังจากนั้น เด็กๆสามารถเลือกเส้นทางของตัวเองว่าจะศึกษาเพิ่มเติมหรือดำเนินชีวิตต่อไป แต่พวกเขาจะมีความเข้าใจของศาสนาอิสลามในชีวิต”²⁵

โรงเรียนอิสลาม ปอเนาะ (รู้จักกันในชื่อโรงเรียนปอเนาะ) คืออีกรูปแบบหนึ่งของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ให้แบบที่สามของการศึกษา

ปอเนาะสอนวิชาศาสนาอิสลามเท่านั้นและมีแนวโน้มที่จะเป็นโรงเรียนประจำโดยส่วนใหญ่

อายุของนักเรียนมีถึงวัยผู้ใหญ่ ด้วยประวัติอันยาวนานและเป็นประเพณีของอิสลามโลก

ทำให้โรงเรียนปอเนาะของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและศาสนาของภาคใต้

รัฐบาลพยายามที่จะขึ้นทะเบียน

แต่ไม่รับรองโรงเรียนเหล่านี้และนักเรียนจากโรงเรียนเหล่านี้ไม่สามารถเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาของไทยได้

ปอเนาะที่มีการขึ้นทะเบียน บางแห่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกที่จะเรียนเพิ่มเติม

²⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณ ฮานิชะห์ ค. ผู้ปกครอง อำเภอเมือง จังหวัด บัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

บ่อยครั้งในช่วงเย็นในหลักสูตรระดับมาตรฐานชาติทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรพิเศษสามารถได้รับการรับรองระดับชาติ

เนื่องจากปอเนาะไม่มีการขึ้นทะเบียนจนถึงปี 2004 ดังนั้นจึงยังไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ซึ่งอาจสูงถึง 1,000 แห่ง ปอเนาะที่ขึ้นทะเบียนได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลตามจำนวนนักศึกษา ครูใหญ่คนหนึ่งของปอเนาะกล่าวว่า ตั้งแต่มีปฏิบัติการครั้งใหม่ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ทำให้ปอเนาะพากันมาขึ้นทะเบียนเพื่อที่จะ “ป้องกันตนเอง” จากการตกเป็นเป้าการรุกรานหรือการล้วงละเมิดโดยความดูแลของรัฐบาล²⁶

การศึกษาประเภทที่สี่เป็น tadika ซึ่งเด็กชั้น ป.1 ถึง ป.6 สามารถเข้าเรียนได้ หลังจากเลิกเรียนศาสนาแล้ว โดยปกติจะเรียนกันที่มัสยิด หลักสูตรเหล่านี้อยู่ในควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันการศึกษาในภาคใต้:²⁷

	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส
โรงเรียนรัฐบาล	363	259	380
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	69	44	48
ปอเนาะสอนวิชาศาสนาอิสลามเท่านั้น	230	109	52
Tadika	624	411	605

การศึกษาสองภาษาสองวัฒนธรรมภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

หนึ่งในข้อถกเถียงที่สำคัญต่อนโยบายการศึกษาของรัฐบาลไทย

คือจะต้องเปิดให้ชาวมุสลิมเข้าถึงการศึกษาในภาษาของตนเอง ยอมรับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในขณะที่เดียวกันต้องรู้ภาษาไทยมากพอที่จะใช้ในการเข้าร่วมในการจ้างงานระดับชาติและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

²⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูใหญ่โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²⁷ ส่งอีเมลถึง Human Rights Watch จากเจ้าหน้าที่กระทรวงการศึกษาธิการ วันที่ 20 มิถุนายน 2553

กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เน้นว่า การศึกษาควรจะถูกพัฒนาโดยตรงในเรื่องของการเคารพวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเด็กเอง เท่ากับค่านิยมระดับชาติของประเทศที่เด็กอาศัยอยู่²⁸ ตระหนักถึงความตึงเครียดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างจุดมุ่งหมายเหล่านี้ คณะกรรมการสิทธิเด็ก ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศที่ดูแลการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้อธิบายว่า “ส่วนสำคัญของบทบัญญัตินี้อยู่ที่การรับรู้อย่างต้องแท้ ในการสร้างความสมดุลทางการศึกษา และ หนึ่งในวิธีที่จะประสบความสำเร็จ ในการประนีประนอมในเรื่องของค่านิยมที่หลากหลาย ก็คือการสนทนา และการเคารพในความแตกต่าง”²⁹

เด็กๆ มีสิทธิที่จะใช้ภาษาแรกของพวกเขา³⁰ แต่ไม่ได้หมายความว่า เด็กๆ จะมีสิทธิได้รับการสอนภาษานั้นอย่างครบถ้วนที่โรงเรียน แต่ก็สนับสนุนแนวคิดที่ว่า อย่างน้อยเด็กควรจะได้รับ การสอน พูด อ่านและเขียนภาษาแรก ของตนเองในโรงเรียน³¹ อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาแรกของเด็ก โดยไม่ส่งเสริมความคล่องแคล่วในภาษาของชนกลุ่มใหญ่ อาจทำให้คนที่จบการศึกษาเสียเปรียบในการแสวงหาการจ้างงานและโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้น

---

²⁸ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) นำมาใช้ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2532 GA Res 44/25 ภาคผนวก 44 U.N. GAOR Supp. (ฉบับที่ 49) ที่ 167, UN Doc A/44/49 (2532) บังคับใช้ วันที่ 2 กันยายน 2533 ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC วันที่ 27 มีนาคม 2535 ข้อ 29 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC กล่าว

ว่าการศึกษามุ่งไปไว้วัตถุประสงค์พื้นฐานดังต่อไปนี้ (ก) การพัฒนาคุณภาพของเด็ก ความคิดและจิตใจ และความสามารถทางกายอย่างเต็มศักยภาพ (ข) การพัฒนาในเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และ สำหรับเป็นหลักการบัญญัติในกฎบัตรของสหประชาชาติ (ค) การพัฒนาในเรื่องการเคารพผู้ปกครองของเด็ก เอกสิทธิ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ภาษาและคุณค่า สำหรับคุณค่าแห่งชาติของประเทศที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ประเทศที่ซึ่งเขาหรือเธอถือกำเนิด และอารยธรรมที่แตกต่างจากของตนเอง (ง) การเตรียมเด็กเพื่อให้ใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีสุขภาพ ทั้งในจิตวิญญาณของความเข้าใจ สันติภาพ ความอดกลั้น ความเสมอภาคทางเพศ และมีมิตรภาพระหว่างทุกคน กลุ่มเชื้อชาติและศาสนา และคนพื้นเมืองดั้งเดิม (จ) การพัฒนาการในเรื่องการเคารพ ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ไปด้วยไป ในคณะกรรมการสิทธิเด็ก ความคิดเห็นเลขที่ 1, CRC/GC/2001/1 (2001)

²⁹ คณะกรรมการสิทธิเด็ก ความคิดเห็นทั่วไปเลขที่ 1 วรรคที่ 4

³⁰ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC ข้อ 30 :“ในบรรดาประเทศที่มีเชื้อชาติศาสนา หรือภาษาชนกลุ่มน้อย หรือมีคนพื้นเมืองเดิมอยู่ เด็กดังกล่าวที่เป็นชนกลุ่มน้อย หรือที่เป็นชนพื้นเมือง จะต้องไม่ถูกปฏิเสธในสิทธิของชุมชน ซึ่งสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มของเขาหรือเธอต้องยอมรับวัฒนธรรมของเขาหรือเธอ รวมทั้งการนับถือและการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการใช้ภาษา”

³¹ คณะกรรมการสิทธิเด็ก "การสังเกตการณ์การประชุม : พม่า" CRC/C/15/Add.69 (2540) วรรคที่ 39 :“คณะกรรมการ ... ขอแนะนำให้รัฐภาคี จัดหาหนทางการแปลเอกสารของโรงเรียนเป็นภาษาชนกลุ่มน้อย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม ให้กับพื้นที่ที่เหมาะสม โรงเรียนและครูโดยให้การศึกษานี้ในภาษาชนกลุ่มน้อย” คณะกรรมการสิทธิเด็กใน "การสังเกตการณ์การประชุม : ปากากวัย" CRC/C/15/Add.75 (1997) วรรค 3 :“คณะกรรมการ ... ยอมรับกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ปี 2535 ที่ว่าในปีแรกของการเรียนการสอนต้องให้เป็นภาษาพื้นเมืองของนักเรียน” และ วรรค 46 :“คณะกรรมการแนะนำให้เจ้าหน้าที่ใช้ทุกมาตรการที่เหมาะสมเพื่อรับประกันการดำเนินงานอย่างเต็มที่ในการคุ้มครองสิทธิการศึกษาของเด็กโดยใช้ภาษาของตน” และคณะกรรมการสิทธิเด็ก “การสังเกตการณ์การประชุม : สหราชอาณาจักร” CRC/C/15/Add.34 (2538) วรรค 33 :“คณะกรรมการยังชี้ให้เห็นว่ารัฐภาคีให้การสนับสนุนเพิ่มเติมในการสอนภาษาไอริชในโรงเรียนในไอร์แลนด์เหนือ

และมีส่วนร่วมในวาทกรรมทางแพ่งและทางการเมือง ด้วยเหตุนี้

รัฐจึงมีหน้าที่ในการรับประกันว่าคุณภาพการเรียนการสอนภาษาของชนกลุ่มใหญ่จะมีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับ

เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย เพื่อที่จะให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในสังคมที่กว้างไกล

เท่าเทียมกับเด็กที่เรียนมาจากกลุ่มภาษาของชนกลุ่มใหญ่³²

---

³² วัตถุประสงค์การสิทธิเด็ก "การสังเกตการณ์การประชุม : เอสโตเนีย" CRC/C/15/Add.196 (2546) วรรค 53 :

"รับประกันคุณภาพการเรียนการสอนภาษาเอสโตเนีย ให้เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย

เพื่อให้เด็กที่พูดภาษาชนกลุ่มน้อยสามารถเข้าร่วมในระดับเท่าเทียมกันมากขึ้นกับเด็กที่พูดภาษาเอสโตเนีย โดยเฉพาะในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น"

และคณะกรรมการสิทธิเด็ก "การสังเกตการณ์การประชุม : China,"CRC/C/15/Add.56 (2539) วรรค 19 : "[ไญ] ที่เขตปกครองตนเอง ...

ความพยายามไม่เพียงพอที่จะทำให้การพัฒนาระบบการศึกษาสองภาษาซึ่งรวมถึงการสอนภาษาจีนอย่างเพียงพอ

ข้อบกพร่องเหล่านี้อาจทำให้คนทิเบตและนักเรียนชนกลุ่มน้อยอื่นๆเสียเปรียบ เมื่อใช้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา" และ วรรค 40 :

"[คณะกรรมการแนะนำ] ว่าการตรวจสอบจะดำเนินการ เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กในเขตปกครองตนเองทิเบต และเขตพื้นที่ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ

มีการรับประกันว่ามีโอกาสในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมของตนเอง รวมทั้งการเรียนรู้อาเซียน ควรป้องกันเด็กจากการเลือกปฏิบัติ

และเพื่อให้เข้าถึงการศึกษาที่สูงขึ้นบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน

3. การโจมตีและภัยคุกคามครู

ภาคใต้ของประเทศไทยเป็นหนึ่งในสถานที่อันตรายที่สุดในโลกสำหรับครู ไม่ใช่แค่ครูที่ตกเป็นเป้าหมาย และถูกสังหาร ผู้บริหาร ภารโรงและคนขับรถโรงเรียนก็เสียชีวิต จากการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ³³

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างเดือนมกราคม 2547 และในสัปดาห์แรกของเดือนกันยายน 2553

มีครูจากภาครัฐอย่างน้อย 108 คน และบุคลากรทางการศึกษาอีก

27 คนถูกสังหารในการโจมตีที่คาดว่าเป็นฝีมือของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ³⁴

ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมและในสัปดาห์แรกของเดือนกันยายน 2553 ครูจำนวน 14 คน เป็นชาย 10

คนและหญิง 4 คนถูกฆ่า³⁵ ครูอื่น ๆ ที่รอดจากการลอบทำร้ายหรือการลอบสังหาร ตั้งแต่มกราคม ปี 2547³⁶

มีครูจากภาครัฐอย่างน้อย 103 คน และบุคลากรทางการศึกษา 19 คน ได้รับบาดเจ็บ

³³ ตัวอย่าง เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 คุณ อัครเดช จุริเวทย์ ภารโรงโรงเรียนบ้านบางโกพูล้อ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ถูกฆ่าโดยมือปืนผู้โจมตีขณะที่เขาออกมาจากร้านน้ำชา และยิงเขาตาย

"ความโหดร้ายในการเช่นฆ่าทำให้แผนการเดินทางไปภาคใต้ของคณะบุคคลสำคัญเปลี่ยนแปลงไป" หนังสือพิมพ์ *The Nation* (ประเทศไทย) วันที่ 23 มกราคม 2551 วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2551 มูซอ เหลายา ภารโรงของโรงเรียนบ้านสาธุถูกยิงเสียชีวิตในขณะขับรถ "ประเทศไทย :

สามคนสามเหตุการณ์ถูกยิงเสียชีวิตในขณะขับรถอยู่ในจังหวัดยะลา" การส่งเหตุการณ์ของ BBC Asia Pacific วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2551

วันที่ 23 กรกฎาคม 2551 สมนึก ถนอมไกล คนขับรถโรงเรียนถูกยิงเสียชีวิตโดยคนซ้อนรถมอเตอร์ไซด์

ในระหว่างเดินทางไปปรับนักเรียนในเขตอำเภอสายบุรีจังหวัดปัตตานี "สามคนเสียชีวิต บาดเจ็บสอง ในภาคใต้ของประเทศไทย

กองทัพออกคำเตือนให้ระวังการโจมตี" -ข่าว AFP, วันที่ 24 กรกฎาคม 2551 "ความรุนแรงในภาคใต้ :

ทหารสองนายที่ลาดตระเวนทางเท้าได้รับบาดเจ็บจากกับระเบิด" หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, วันที่ 24 กรกฎาคม 2551 วันที่ 8 กันยายน 2551 ภารโรงไทยพุทธ อายุ 58 ปี ถูกฆ่าในระหว่างการเดินทางมาทำงานที่โรงเรียนในจังหวัดปัตตานี "ตายสอง บาดเจ็บสอง ความปั่นป่วนในภาคใต้ของประเทศไทย" ข่าว AFP, วันที่ 8 กันยายน 2551 อัสมี กูเดง ภารโรงโรงเรียนถูกยิงตายระหว่าง

เดินทางมาทำงานในตำบลกรงปินัง จังหวัดยะลา วันที่ 4 พฤศจิกายน 2551 "อีก 4 คน ถูกระเบิดเสียชีวิตในภาคใต้ของประเทศไทย : ตำรวจ" ข่าว AFP วันที่ 4

พฤศจิกายน 2551 พรหม วิเชียรรัตน์ ภารโรงที่โรงเรียนสายบุรีปัตตานีถูกยิงตายระหว่างมาทำงานเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552 "ภารโรงโรงเรียนถูกฆ่าในภาคใต้"

หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, วันที่ 15 มิถุนายน 2552 กลุ่มก่อการร้ายผู้ต้องสงสัยได้ยิง Mama Mina คนขับรถโรงเรียนเชื้อสายมุสลิมมาเลย์เสียชีวิต

ในระหว่างทางไปปรับเด็กนักเรียนในอำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2552 "คนขับรถถูกฆ่าเสียชีวิตต่อหน้าเด็ก" หนังสือพิมพ์ *Bangkok*

Post, วันที่ 18 พฤศจิกายน 2552 มาหะมะ สาละ ภารโรงของโรงเรียนบ้านชะเมาสามต้น อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานีถูกยิงสามครั้ง

และเสียชีวิตในวันทำการของโรงเรียน "ภารโรงโรงเรียน และชาวบ้าน ถูกฆ่าเสียชีวิตในปัตตานี" หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, วันที่ 7 กันยายน 2553

³⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณบุญสม ทองศรีพร ประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2010 fดูได้ที่ "ครูถูกฆ่าเสียชีวิตในการสร้างสถานะการณ์ในภาคใต้ของประเทศไทย" รายงานจาก Associated Press, วันที่ 8 กันยายน 2553

³⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณบุญสม ทองศรีพร ประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2010

³⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณบุญสม ทองศรีพร ประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2553ดูได้ที่

"ครูถูกฆ่าเสียชีวิตในการสร้างสถานะการณ์ในภาคใต้ของประเทศไทย" รายงานจาก Associated Press, วันที่ 8 กันยายน 2553

ผลก็คือมีครูมากมายที่ใช้ชีวิตอยู่ในความกลัวทุกวัน มีครูจำนวนมากได้ขอให้รัฐบาลย้ายโอนไปสอนนอกพื้นที่ภาคใต้ และบางส่วนยินดีที่จะรับเบียดเบียนหากไม่ได้ย้าย

ครูที่ถูกสังหารส่วนใหญ่เป็นครูไทยพุทธที่ทำงานในโรงเรียนรัฐบาล แต่ครูมุสลิมก็ไม่ได้รับการใช้ชีวิต ครูชาวมาเลย์มุสลิมที่ทำงานที่โรงเรียนรัฐบาลและครูมุสลิมที่ทำงานในโรงเรียนอิสลาม แต่ถูกมองว่าเป็นฝ่ายรัฐบาลหรือไม่ให้การสนับสนุนฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบเพียงพอ ก็จะได้รับ การคุกคามเช่นกัน

ในกรณีที่ Human Rights Watch มีการสอบสวน กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบจะดำเนินการโจมตี โดยการกำหนดเป้าหมายเป็นครูแต่ละคน หรือขบวนรถที่มีบุคลากรของโรงเรียนเดินทาง ไปกลับโรงเรียน ในการโจมตีพวกกบฏมักจะยิงด้วยปืนพก แต่ปืนกลก็ถูกนำมาใช้ด้วย ผู้กระทำผิดมักใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ เพื่อความรวดเร็วในการเข้าออกสถานที่เกิดเหตุ

กรณีศึกษา: การโจมตีครูที่โรงเรียนรัฐบาล

ลาวัลย์ ครูชาวไทยพุทธ เล่าให้ทาง Human Rights Watch ฟังเกี่ยวกับเรื่อง ที่เธอและเพื่อนร่วมงานสี่คน ถูกโจมตีที่โรงเรียนรัฐบาลในหมู่บ้านมุสลิมโดยมือปืนเมื่อ ปี 2549

โรงเรียนเล็กประมาณป่าสาม ครูมารวมตัวกันเหมือนทุกวัน

เรามักจะใช้รถกระบะคันหนึ่งที่เป็นของครูคนหนึ่ง

เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ให้เราเดินทางเข้าและออกด้วยกัน และวันนั้นเราก็เกือบตายพร้อมกัน

รถกระบะออกจากโรงเรียนและวิ่งไปได้ประมาณ 700 เมตร

เมื่อเราเกือบจะถึงทางแยกเพื่อเดินทางจากโรงเรียนไปยังหมู่บ้าน เราอยู่ใกล้มัสยิด มือปืนได้หยุดรถกระบะ

ฉันไม่เห็นว่าเขามาจากไหน ไม่ได้เห็นใบหน้าของเขาด้วยซ้ำ

เพราะว่าฉันนั่งหลังคนขับดังนั้นจึงไม่เห็นอะไรมากนัก ฉันจำไม่ได้ว่าเขายิงรถกระบะของเราที่นั่น

มีครูสี่คนภายในรถถูกยิง ทุกคนมีสติอยู่แม้พวกเราจะถูกยิง

เราทุกคนพยายามที่จะใช้มือถือของเราเพื่อโทรขอความช่วยเหลือ ขณะที่มีคนโทรเรียกตำรวจ

ฉันโทรหาสามีของฉัน

ฉันมองไปรอบ ๆ พบว่าทุกคนถูกยิง บางคนถูกยิงที่ไหล่ คนขับรถร้องด้วยความเจ็บปวด
หลังจากที่ฉันโทรหาสามีของฉัน ฉันก็สลบ ตื่นขึ้นอีกครั้งก็อยู่ที่โรงพยาบาลแล้ว ...³⁷

ลาวัลย์ถูกยิงที่หลัง และเป็นอัมพาตจากเอวลงไป เธอกล่าวว่า “ฉันไม่สามารถนั่งด้วยตัวเอง ฉันต้องพึ่งบางอย่าง
ฉันไม่สามารถไปห้องน้ำด้วยตัวเอง สามีต้องช่วยฉัน ดังนั้นเขาจึงไม่สามารถไปทำงานได้”³⁸ เธอยังบอก Human
Rights Watch ว่าเธอคิดถึงการเป็นครู “ฉันรักการสอน ฉันรักการสอนเด็ก ๆ ... ฉันสอนมากกว่า 30 ปีในหมู่บ้านนั้น”³⁹
แม้ว่าลาวัลย์จะกล่าวถึงเรื่องทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีโดยไม่แสดงอารมณ์

แต่ร้องไห้เมื่อเธอกล่าวถึงการเป็นอัมพาตที่มีผลต่อลูกชายของเธอ “ลูกของเราเป็นนักเรียนฉลาดมาก
เขาได้รับทุนการศึกษาหลายแห่ง แต่เขาเสียสละโอกาสมากมายเพื่ออยู่ที่นี้ ตั้งแต่ปีที่แล้วเพื่อดูแลฉัน
ฉันห่วงความเจริญของลูกของฉัน ฉันโทษตัวเองในเรื่องนี้”⁴⁰

เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่นบอกกับทาง Human Rights Watch

ว่าตำรวจสงสัยว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบทำร้ายครูเพื่อเป็นการตอบโต้การที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยรัฐบาลยิงอิ
หม่ามในพื้นที่คนหนึ่งก่อนหน้านี้⁴¹

หลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีครูห้าคนและผู้อำนวยการของโรงเรียนรัฐบาล
ลาออกจากโรงเรียนและย้ายออกจากหมู่บ้าน⁴²

กรณีศึกษา: การโจมตีครูมุสลิมที่โรงเรียนรัฐบาล

นูริฮัม ชาวมาเลย์มุสลิมสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง

---

³⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อดีตครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

³⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อดีตครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

³⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อดีตครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁴⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อดีตครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁴¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจนายหนึ่ง วันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁴² Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อดีตครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

เขาบอกกับ Human Rights Watch ว่าช่วงต้นปี 2549 เขาได้รับคำขู่ต่างๆจาก
กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบ่งแยกดินแดน เริ่มด้วยการ มีฝ่ายตรงข้ามหลายคนมาหาเขาและเตือนเขาด้วยตัวเองว่า
ในฐานะที่เป็นมุสลิมเขาไม่ควรสอนในโรงเรียนรัฐบาล ในครั้งต่อไปกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
น่าจะหมายมาส่งให้เขาโดยมีข้อความคล้าย ๆ กัน
ภายหลัง นูริฮัม และคนในพื้นที่อื่น ๆ ได้พบแผ่นพับที่ระบุชื่อกล่าวหาที่คล้าย ๆ กันทิ้งไว้รอบหมู่บ้านของเขา

แต่ นูริฮัม ไม่เพียงแต่ได้รับแรงกดดันจาก กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเท่านั้น
มีทหารพรานอาสาสมัครเข้ามาหาเขาและกล่าวเตือนแต่ที่เขามองว่าเป็นการคุกคามเพราะเขาเป็นมุสลิม :“คุณควรระ
วัง”⁴³

เขาบอกกับ Human Rights Watch ว่า เขาเคยถูกทำร้ายโดยผู้ก่อความไม่สงบ 2 คนในปี
2552และเขาพยายามปกป้องตัวเองด้วยปืนพกประจำตัว

ผมกำลังใส่กุญแจรถจักรยานยนต์ของผม ผมได้บิดกุญแจเพื่อเริ่มติดเครื่องยนต์
เมื่อได้ยินเสียงคนเรียกชื่อผม เมื่อผมหันกลับไปก็พบว่ามีปืนมาจ่ออยู่ที่แก้มของผม
เมื่อไปปืนถูกเหนี่ยว แรงกระแทกของกระสุนทำให้ตัวของผมหมุนไป ผมถูกยิงที่หัว
และตัวของผมก็หมุนไปมา ผมยังมีสติอยู่และพยายามป้องกันตัว
กระสุนวิ่งผ่านนิ้วมือข้างซ้ายเข้าไปที่กระโหลกของผม ผมวิ่งหนีพร้อม ๆ
กับประคองมือที่เต็มไปด้วยเลือด

มีปืนขึ้นชื่อรถจักรยานยนต์ เพื่อที่จะตามไล่หลังผม และยังคงยิงมาที่ผมอีก ผมหนีหลบ
และดึงปืนพก 38 ลูกไม่ ออกมา ผมตัดสินใจที่จะต่อสู้เพื่อชีวิตของผม ผมเชื่อว่าถ้าผมไม่สู้
ผมคงต้องตายอย่างแน่นอน ผมจึงกลับไปทางรถจักรยานยนต์
กระสุนยิงถูกบริเวณด้านข้างศีรษะของคนขับรถ ผมมองเห็นเลือดไหลลงมาบนใบหน้าของคนขับ
การต่อสู้ระหว่างผมกับมือปืนสิ้นสุดลง เพราะกระสุนปืนของเขาหมด
และพวกเขาชี้รถจักรยานยนต์หนีไป ขณะที่พวกเขาชี้รถหนีไป ผมได้ยิงไปอีก 2 นัด

---

⁴³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนูริฮัม ส. ครูโรงเรียนรัฐบาล สถานที่ตั้ง และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

และผมคิดว่าผมยังโดนด้านหลังของมือปืนที่ซ่อนตัวอยู่ พวกเขาเป็นคนนอกพื้นที่
ผมจำหน้าพวกเขาไม่ได้ พวกเขาไม่ได้ปิดหน้า ⁴⁴

นูริฮัม สูญเสียนิ้วไปหนึ่งนิ้วและกระสุนทำให้กระดูกของเขาแตกและทำให้ลิ้นของเขาพิการ
กระสุนลูกหนึ่งยังฝังอยู่ในกะโหลกศีรษะของเขาซึ่งแพทย์วินิจฉัยว่าอันตรายเกินไปที่จะผ่าตัดเอาออก

กรณีศึกษา: การฆ่าครู ปอเนาะ

ครูมยุติน⁴⁵ เป็นครูใหญ่ของโรงเรียนปอเนาะ ขณะที่กำลังขับขี่มอเตอร์ไซด์ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
ยิงเขาสามครั้งเข้าด้านหลัง จนเสียชีวิต

สำลี ในฐานะเจ้าหน้าที่โรงเรียนบอก Human Rights Watch "เขา (ครูมยุติน) ถูกฆ่า - มีคนอยู่ที่นั่น มีบ้านหลายหลัง
- แต่ไม่มีใครอยากจะถูกยิงถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่มีใครอยากมาเป็นพยาน"⁴⁶

Human Rights Watch ได้สัมภาษณ์ครูใหญ่หลายเดือนก่อนหน้านี้นี้ เกี่ยวกับโรงเรียนปอเนาะ ในการสัมภาษณ์
ครูมยุติน กล่าวว่าเขารู้สึกกดดันเพราะข้าราชการระดับสูงในรัฐบาลท้องถิ่นได้สั่งให้เขาดูแลโรงเรียนของเขา
เพื่อไม่ให้เป็นที่ "สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ"—โดยการอนุญาตให้ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
เข้ามาปลุกฝังความเชื่อหรือเกณฑ์นักเรียน เขาบอก Human Rights Watch ว่า
เขาไม่ได้ให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
แต่กังวลว่ากองกำลังรักษาความปลอดภัยในพื้นที่มักจะไม่แบ่งแยกระหว่างโรงเรียนปอเนาะ
ที่สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบและไม่สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ อย่างไรก็ตาม ครูใหญ่ได้บอก Human
Rights Watch ว่า เขาอยู่ภายใต้ความกดดันมากขึ้นจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

---

⁴⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนูริฮัม ส. ครูโรงเรียนรัฐบาล สถานที่ตั้ง และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁴⁵ โดยใช้ชื่อนามสมมติของเหยื่อ วันที่ และสถานที่เสียชีวิต ไม่เป็นที่เปิดเผย เนื่องจากกังวลด้านความปลอดภัยสำหรับผู้อื่น

⁴⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณสำลี บ. เจ้าหน้าที่โรงเรียน สถานที่และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

เพื่อให้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนที่สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ⁴⁷

ครูใหญ่ยังได้รับใบปลิวเตือนว่าครูสอนศาสนาไม่ควรร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ⁴⁸

ก่อนจะมีการฆ่าครูใหญ่เกิดขึ้น โรงเรียนปอเนาะนี้มีนักเรียนมากกว่า 100 คน โดยมีอายุตั้งแต่ 16 ปี ถึงวัยกลาง 20 ปี แต่ตอนนี้เหลือ เพียงประมาณ 30 คนเท่านั้น นักเรียนส่วนใหญ่ลาออกเพราะพวกเขาหรือผู้ปกครอง “กลัวว่าพวกเขาอาจจะถูกโจมตีโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ” ผู้แทนครูใหญ่อธิบาย⁴⁹

การข่มขู่ โดยการลอบสังหารเป็นหนทางที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนบอก Human Rights Watch ว่าตอนนี้เขาตระหนักว่าเขา “ไม่ควรจะให้เห็นว่าเขาอยู่ใกล้กับเจ้าหน้าที่รัฐ มากเกินไป เราจะไม่หันหลังให้กับรัฐ แต่เราจะรักษาระยะห่างเอาไว้”⁵⁰

ลูกชายคนหนึ่งของครูใหญ่บอก Human Rights Watch ว่า:

พ่อของผมเป็นคนซื่อสัตย์และคิดถึงสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับคนอื่น ๆ

แต่การเปิดกว้างกลายเป็นจุดอ่อนของพ่อผมปรารถนาที่จะเห็นความยุติธรรม ... แต่ยากที่จะหาผู้กระทำผิด

มีการพูดคุยจากตำรวจบางคน แต่ก็ไม่มีความคืบหน้า ไม่มีการชี้ตัว⁵¹

แรงจูงใจของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบสำหรับการโจมตีครู

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าจะโจมตีครูเพราะเป็นเจ้าหน้าที่ของระบบการศึกษาที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ถือว่าเป็นระบบที่กดขี่พวกเขา

และพยายามที่จะตอบโต้การละเมิดโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย เพราะต้องการทำลายอำนาจของรัฐบาล

ตามข้อความในใบปลิวในจังหวัดนราธิวาสเมื่อเดือนมิถุนายน 2550 (รูปที่ 1)

⁴⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมะยุดิน บ. ครูใหญ่ สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2551

⁴⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมะยุดิน บ. ครูใหญ่ สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2551

⁴⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณสำลี บ. เจ้าหน้าที่โรงเรียน สถานที่และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁵⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณสำลี บ. เจ้าหน้าที่โรงเรียน สถานที่และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁵¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ลูกชายหนึ่งของครูใหญ่ สถานที่และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

ถึง สมาพันธ์ครูนราธิวาส

ครู 3 คนนี้ ถูกยิงตายในจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2550

1. ทิพกร ทาสาโนพาส ครูโรงเรียนบ้านซากอ อำเภอ ศรีสาคร
2. ยูพา แสงवास ครูโรงเรียนบ้านซากอ อำเภอ ศรีสาคร
3. สมหมาย เหล่าเจริญสุข ครูที่โรงเรียน จีกา อำเภอ ระแงะ

เราต้องการแจ้งเหตุผลที่ครูเหล่านี้ถูกฆ่าตาย

1. การฆ่าพวกเขาเป็นการตอบโต้สำหรับเหตุการณ์ที่ทหารและตำรวจเปิดฉากยิง [ชาวมุสลิม]

ที่มีสยิดในอำเภอสุไหงปาดีซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตสองคน

2.

การฆ่าพวกเขาเป็นการตอบโต้สมาพันธ์ครูที่มักออกแถลงการณ์ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่บริหารและทหารอันเป็นการ
สบประมาทองค์กรมาลาญ

3. เจ้าหน้าที่รัฐ สร้างอุปสรรค และห้ามชาวหมู่บ้านมาลาญ ทำการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมต่างๆ
เช่นงานศพชาวบ้านที่ถูกฆ่าโดยเจ้าหน้าที่รัฐในอำเภอสุไหงปาดี

ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐได้รับการสนับสนุนให้กระทำพิธีกรรม (งานศพ) ของศาสนาอื่นอย่างเปิดเผยเช่น งานศพของ
ครูจุหลิง และครูพุทธอื่น ๆ

4. ครูมักจะปลุกฝังความเชื่อและสอนนักเรียนมาลาญ ให้มีอคติกับวัฒนธรรมประเพณีและหลักการศาสนาอิสลาม

ขอแจ้งให้ทราบ

ด้วยความปรารถนาดี

นักรบอิสลามปัตตานี

รูปที่ 1: ใบปลิวถึง สมาพันธ์ครูนราธิวาสกระจายไปทั่วจังหวัดนราธิวาสในเดือนมิถุนายน 2550

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมองว่าระบบการศึกษาของไทยเป็นปฏิปักษ์กับการ "คำประกาศของนักรบอิสลามปัตตานี "

ซึ่งก่อตั้งที่จังหวัดยะลาในเดือนมกราคม 2550 ซึ่งมีคำปฏิญาณว่า "เราจะทำลายระบบ เศรษฐกิจ

การเมืองและการศึกษา ของชาวสยามนอกศาสนาที่นี้”⁵² การคุกคามครู และลดจำนวนครู จะทำให้ความสามารถของระบบการศึกษาของ รัฐบาลลดลง เหตุผลนี้ เป็นการกระตุ้นให้มีการโจมตีในโรงเรียนรัฐบาลมากขึ้นซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทที่ 5

ในบางกรณี การฆ่าครู เป็นผลตามมาจาก การตายของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบซึ่งทางทหาร อ้างว่าเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง การเสียชีวิตของผู้ต้องสงสัยว่าเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ สุไลมาน นาอิช่า เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2553 ซึ่งถูกควบคุมตัวที่ค่ายทหาร นำไปส่งการสอบสวนฆ่าครูโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ สัปดาห์ต่อมาทางกองทัพไทยบอก Human Rights

Watchว่าสุไลมานได้ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ 14 ครั้ง หลังจากการจับกุมเมื่อวันที่ 22 พ.ค. สุไลมานก็ถูกกักตัวไว้ที่ค่ายทหาร อินทยุทบริหาร อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี ภายใต้พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน

เจ้าหน้าที่กองทัพอ้างว่าสุไลมานฆ่าตัวตายโดยการแขวนคอตัวเองด้วยผ้าขนหนูญาติของเขาและกลุ่มสิทธิมนุษยชนท้องถิ่นบอก Human Rights

Watchว่าสิ่งที่พวกเขาได้เห็นและสิ่งที่พวกเขาเชื่อเป็นร่องรอยจากการถูกทรมานรวมถึงมีเลือดหยดจากอวัยวะเพศ, แผลที่ด้านซ้ายของลำคอและแผลจากของมีคมที่ด้านหลังเหนือเอว ในการตอบโต้สำหรับการตายของสุไลมาน กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยกระดับการโจมตี ในปัตตานี ซึ่งรวมทั้งการยิงพลเรือนด้วย ตัวอย่างเช่นเมื่อ วันที่ 3 มิถุนายน 2553 กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ยิงศีรษะของครูไทยพุทธ “คุณครูบุญนำ ยศนุ้ย” ครูในบ้านคลองท่า ในอำเภอโคกโพ จังหวัดปัตตานี และสังหารเขา.⁵³

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้โจมตีครูไทยพุทธและข้าราชการอื่น ๆ เพื่อหักล้างข้ออ้างของรัฐบาลที่ว่าสามารถควบคุมสถานการณ์และรักษาความปลอดภัยได้

---

⁵² "ประกาศของกลุ่มแบ่งแยกดินแดนปัตตานี" คำที่เขียนดั้งเดิมเป็นภาษาไทย พบในจังหวัดยะลา เมื่อ เดือนมกราคม 2550 และอยู่ในแฟ้มของ Human Rights Watch

⁵³ "ประเทศไทย : สอบสวนการตายของนักโทษ ในข้อกล่าวหาสงสัยว่าเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ถูกทรมาน จุดประกายให้เกิดการโจมตีแก่คน" จาก Human Rights Watch วันที่ 16 มิถุนายน 2553

เพราะครูมักจะเป็นสมาชิกสำคัญของชุมชน ดังนั้นการฆ่าครูจึงทำให้ชาวไทยพุทธในชุมชนเดียวกันหวาดกลัวไปด้วย มีไปรษณียบัตรส่งไปยังบ้านของครูพุทธในอำเภอเมืองยะลาเพื่อบอกให้ย้ายออกจากพื้นที่:

ครูโบว์ ครูก้อย และครูไก่ ขอให้ออกจากที่นี่ พวกชาวสยาม อย่าทำงานที่นี่
เราจะไม่รับประกันความปลอดภัยของคุณ ไม่ว่าคุณจะไปสอนใน อำเภอกรงปินัง หรือที่โรงเรียน
นิบงซูประถมภักดิ์ [อำเภอเมือง จังหวัดยะลา] เราสามารถติดตามคุณได้
และสืบว่าคุณอาศัยอยู่ที่ไหนและสอนที่ไหน เรายุ่ว่าคุณใช้รถยนต์อะไร เราเป็นพลเมืองของรัฐปัตตานี
ไม่ต้องการให้มีครูชาวสยาม นี่คือการเตือนครั้งแรก เราคือสานุศิษย์ของอัลเลาะห์
ไม่ต้องการทำอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับคนสยามนอกศาสนา
(อัลเลาะห์จะช่วยพรผู้ที่ศรัทธาอย่างแท้จริงต่ออัลเลาะห์เท่านั้น

ในตอนเย็นของวันที่ 2 มิถุนายน 2552 ครู 6 คน ในนราธิวาส ซึ่งเป็นชาวไทยพุทธ 2 คนและชาวมุสลิม 4 คน – กำลังเดินทางกลับบ้านด้วยกัน มีชาย 4 คนในชุดทหารพร้อม รถจักรยานยนต์ 2 คันแซงขึ้นมา ชายผู้ต้องสงสัยว่าเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ แม้ว่าจะสวมชุดทหาร ให้สัญญาณเพื่อให้ครูลดความเร็วและจอดรถ ชายสองคนเดินเข้าไปที่รถกระบะของครูคนหนึ่งบอกว่ามีระเบิดอยู่ด้านหน้าของถนน ทว่า ในขณะเดียวกัน ชายที่เหลือก็เริ่มเปิดฉากยิงปืน AK-47 ไล่ครูผู้หญิงไทยพุทธ 2 คน ได้แก่ ครูวารุณี นาวากา และ ครูอัคราพร เทพศร ครูวารุณีเสียชีวิตทันที ในที่นั่งผู้โดยสารด้านหน้า ครูอัคราพร ครูวารุณีเสียชีวิตทันที ในที่นั่งผู้โดยสารด้านหน้า ครูอัคราพร ซึ่งตั้งครรรภ์แปดเดือนเสียชีวิตขณะเดินทางไปโรงพยาบาล ครูคนอื่นอีกสี่คนซึ่งเป็นชาวมุสลิมรอดชีวิต แต่ครูผู้ชายซึ่งเป็นคนขับรถและครูผู้หญิงอีกหนึ่งคน ถูกกระสุนปืนและบาดเจ็บ จากรายงานข่าว ครูที่รอดตายบอกตำรวจว่า พวกเขาเชื่อว่าครูสองคนที่ไม่ใช่มุสลิมเป็นเป้าหมายที่ถูกกำหนดไว้.⁵⁴

ดังที่ตัวแทนจากองค์กรเยาวชนมุสลิมท้องถิ่นอธิบายว่า :

⁵⁴ "Pregnant schoolteacher shot to death," Bangkok Post, June 4, 2009; "Pregnant teacher among four killed in Thai south," AFP, June 2, 2009; "Teachers' lives at risk daily," Bangkok Post, June 4, 2009.

"ครูโรงเรียนที่ตั้งครรรภ์ถูกยิงเสียชีวิต" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 4 มิถุนายน 2552 "ครูตั้งครรรภ์หนึ่งในสี่ที่ถูกฆ่าเสียชีวิตในภาคใต้ของไทย" ข่าวจาก AFP, วันที่ 2 มิถุนายน 2552 "ชีวิตครู กับความเสี่ยงรายวัน" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 4 มิถุนายน 2552

ในบางพื้นที่ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ต้องการฆ่าครูพุทธจนกระทั่งไม่มีชาวพุทธเหลืออยู่เลย
มันเป็นกลยุทธ์เพื่อสร้างชุมชนมุสลิม (โดยไม่ให้มีศาสนาอื่น ๆ ปะปน)

ก่อนอื่น การฆ่าเพื่อลดจำนวนพุทธศาสนิกชนและการเสียชีวิตของพวกเขาจะทำให้คนอื่น ๆ

หวาดกลัว และย้ายออกไป ครูที่รอดตายก็จะขอโอนย้าย

ดังนั้นทั้งสองทางนี้จึงเป็นการลดจำนวนครู

แนวโน้มที่น่ากังวลมากที่สุดในขณะนี้คือการแยกตัวกันโดยธรรมชาติของชาวพุทธและชาวมุสลิมใน
โรงเรียน

ขณะนี้บางโรงเรียนจะมีแต่ครูมุสลิมและนักเรียนมุสลิมเท่านั้นและบางโรงเรียนก็มีแต่ครูพุทธและ
นักเรียนพุทธเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มาจากนโยบายข้อใด

หากเพียงแค่อบสนองต่อสถานการณ์เพื่อความปลอดภัยเท่านั้น⁵⁵

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโจมตีอย่างรุนแรงเพิ่มความรู้สึกหวาดกลัวไปทั่ว ตัวอย่างเช่นในเดือนกุมภาพันธ์
2553 กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ยิงอาจารย์สัมฤทธิ์ พันธเดช จาก โรงเรียนบ้านโก ยี่แวง ในเขตอำเภอกะพ้อ ปัตตานี
ถึงแก่ความตาย และราดน้ำมันทั่วตัวเพื่อจุดไฟเผา.⁵⁶ ในตอนเย็นวันที่ 24 พฤศจิกายน 2548

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบสองคนพร้อมอาวุธปืน AK - 47 ได้ยิง นายมนตรี ชัยสุวรรณผู้อำนวยการโรงเรียนบางเกาะ
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ขณะที่เขากำลังขับรถกระบะออกจากโรงเรียน⁵⁷ พยานที่เป็นนักเรียนและครูบอกกับ
Human Rights Watch ว่า

ผู้อำนวยการยังคงมีชีวิตอยู่เมื่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบราดร่างกายเขาด้วยน้ำมันเบนซินและเผาทั้งเป็น.⁵⁸

ครูยังเป็น "เป้าหมายที่อ่อนแอ" ง่ายกว่าการโจมตีตำรวจหรือทหาร⁵⁹ ตัวแทนของสมาคมนครุ กล่าวไว้ว่า

---

⁵⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณอิสมาอิล ซาลา เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน สมาพันธ์มุสลิมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2553

⁵⁶ "ครูถูกฆ่าและเผาในจังหวัดปัตตานี" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553

⁵⁷ ข่าวจาก Human Rights Watch "ประเทศไทย : กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบโจมตี ปิดโรงเรียนในภาคใต้" วันที่ 29 พฤศจิกายน 2549 Marwaan Macan - Markar "ภาคใต้ของประเทศไทย : กำลังได้รับความรุนแรงยิ่งขึ้น" ข่าวจาก Asia Times, วันที่ 7 ธันวาคม 2549

⁵⁸ ข่าว Human Rights Watch "ประเทศไทย : กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบโจมตี ปิดโรงเรียนในภาคใต้" วันที่ 29 พฤศจิกายน 2549

⁵⁹ ตามการวิเคราะห์โดย Deep South Watch, ครูมีอัตราการตายสูง เมื่อถูกโจมตีร้อยละ 59 ของครูที่ถูกทำร้ายได้เสียชีวิต

เมื่อเปรียบเทียบกับพระภิกษุสามเณรซึ่งมีร้อยละ 22 และ ร้อยละ 41 ของประชาชนธรรมดาที่ถูกโจมตี ศรัทธาภพ จิตรภิมภศรี "ปีที่หกของการต่อสู้ในภาคใต้ : การเคลื่อนไหวของการจลาจลและความรุนแรงในรูปแบบใหม่" วันที่ 10 มีนาคม 2553, หาได้ที่ <http://www.deepsouthwatch.org/node/730>

ผู้ก่อความไม่สงบใช้ครูเป็นเป้าหมายเพราะพวกเขารู้ว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้ พกอาวุธ และเป็นกำลังส่วนหนึ่งของรัฐบาล โดยไม่สนใจว่าเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทไหน หากรัฐบาลไปจัดการกับคนหนึ่งคนใดของพวกเขา เขาจะไปจัดการครู เหมือน ตาต่อตา ฟันต่อฟัน อีกด้านหนึ่งนั้น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบคิดว่าครูเป็นสายลับและให้ข้อมูลต่อรัฐบาลเพราะครูใกล้ชิดกับชุมชน

60

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมุ่งเป้าหมายไปที่ครูมาเลย์มุสลิมที่ทำงานในโรงเรียนรัฐบาลด้วยเช่นกันโดยถือว่าเป็นแนวร่วม รวมทั้งครูมุสลิมในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามที่ถูกมองว่าใกล้ชิดเกินไปกับข้าราชการหรือผู้ที่ต่อต้านความพยายามของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในการใช้ห้องเรียนเป็นที่อบรมหรือเกณฑ์เด็กนักเรียน

ความปลอดภัยสำหรับครูจากภาครัฐ

ในความพยายามที่จะเพิ่มความปลอดภัยให้ครูในโรงเรียนรัฐบาลในภาคใต้ รัฐบาลไทยพยายามใช้วิธีคุ้มครองครูด้วยทหารติดอาวุธจากกองทัพและอาสาสมัครทหารพราน ดูแลพวกเขาระหว่าง เดินทางไปและกลับจากโรงเรียน

ครูบางคนบอกกับ Human Rights Watch ว่า พวกเขาพอใจกับการคุ้มครองในรูปแบบนี้ขณะที่คนอื่นไม่พอใจ ครูคนหนึ่งจากโรงเรียนในยะลา กล่าวว่า "จากมุมมองของครู เมื่อทหารเข้ามา เรารู้สึกอุ่นใจและปลอดภัย"⁶¹ ตัวแทนของสมาคมครูกล่าวว่า

สิ่งที่ดีที่สุดคือครูควรตัดสินใจด้วยตัวเองว่าจะเดินทางไปกับกองกำลังรักษาความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ครูหลายคนเลือกที่จะไปกับกองกำลังรักษาความปลอดภัย เพราะประเมินว่าจะทำให้พวกเขาปลอดภัย อย่างไรก็ตาม

ในบางกรณีครูไม่ชอบการคุ้มกันเพราะครูบอกว่า "เราไม่ใช่เป้าหมาย

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบต้องการมุ่งเป้าหมายไปที่ตำรวจและทหาร ดังนั้นหากเราไปกับพวกเขา แน่ใจว่าพวกเขา (กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ) จะพยายามยิงเรา" บางคนอยากจะไปโดยลำพังมากกว่า...

ครูจำนวนมากเป็นคนท้องถิ่นและมีที่ดินและครอบครัว ดังนั้นจึงรัดตัว และถูกเตือนหากตกเป็นเป้าหมาย⁶²

⁶⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณเจริญ ชัยสิทธิ์ เลขาธิการสมาพันธ์ครูไทยแห่งชาติ ที่กรุงเทพฯ วันที่ 8 เมษายน 2553

⁶¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณใหม่ ช. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

⁶² Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณเจริญ ชัยสิทธิ์ เลขาธิการสมาพันธ์ครูไทยแห่งชาติ ที่กรุงเทพฯ วันที่ 8 เมษายน 2553

จินตหรา คุณครูคนหนึ่ง อธิบายให้ Human Rights Watch

ฟังถึงความกังวลของเธอเกี่ยวกับการเดินทางในขบวนคู้มกัน:

ฉันคิดว่ามันดึงดูดความสนใจ ถ้ามีคนต้องการทำอันตรายต่อเรา

พวกเขาจะเห็นทหารจากระยะไกลและเห็นว่าเรากำลังมา ฉันไม่ต้องการเดินทางกับขบวนคู้มกัน

แต่ฉันไม่สามารถเลือกได้เนื่องจากหน่วยคู้มกันจะรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับเรา(ครู)

ดังนั้นแม้ว่าเราปฏิเสธ พวกเขาก็ยังคงต้องมา.⁶³

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ โจมตี จินตหราสองครั้ง

แต่ก็ไม่ได้ทำให้ได้รับบาดเจ็บในระหว่างการเดินทางของเธอในขบวนคู้มกันระหว่างบ้านและโรงเรียน

ในช่วงสี่ปีที่ผ่านมาจินตหราและครูอีกเก้าคนจากโรงเรียนสองแห่งได้เดินทางไปกลับ

ระหว่างบ้านและโรงเรียนในรถกระบะสองคัน พร้อมขบวนคู้มกันซึ่งมี ทหาร 8 นายบนรถมอเตอร์ไซค์ 4 คัน

เธอกล่าวว่าหลังจากถูกข่มขู่โจมตีครั้งแรก พวกทหารพบแกลลอนน้ำมันเบนซินที่พวกเขาคิดว่า

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเตรียมไว้เผาพวกครู”⁶⁴

แม้ว่าจะมีเหตุการณ์เหล่านี้จินตหราบอก Human Rights Watch ว่า “ฉันไม่คิดว่าฉัน เป็นเป้าหมายเพียงคนเดียว

เจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งครู สามารถเป็นเป้าหมายได้ ทุกคนตอนนี้เมื่อฉันเดินทางไปโรงเรียน

ฉันต้องสวดภาวนาตลอดทาง จนกว่าจะถึงบริเวณโรงเรียน ... มันยากที่จะบอกว่า ครูหรือทหาร ที่เป็นเป้าหมายหลัก

ใคร ๆ บนท้องถนนล้วนอยู่ในความเสี่ยงด้วยกันทั้งนั้น”⁶⁵

การโจมตีขบวนคู้มกันไม่เพียงแต่ทำลายความเชื่อมั่นของครู แต่มีผล กระทบความรู้สึกของเด็กและผู้ปกครอง

ว่าการไปและกลับจากโรงเรียนไม่ปลอดภัย

---

⁶³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณจินตหรา ป. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁶⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณจินตหรา ป. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁶⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณจินตหรา ป. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

ครูบางคนกล่าวว่าพวกเขาต้องการที่จะรับผิดชอบในการจัดการความปลอดภัยของตัวเอง
เชื่อมั่นว่าความสัมพันธ์ของชุมชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกัน
ในขณะที่หากถูกมองว่าเกี่ยวข้องกับกองกำลังรักษาความปลอดภัยอาจจะทำให้เป็นอันตรายได้ ครูใหม่
เป็นไทยพุทธที่สอนมานานกว่า 30 ปีในชุมชนมุสลิมทั้งหมดในยะลา เล่าเรื่องการจัดการความปลอดภัยของเธอว่า :

ในพื้นที่ของเรามีการยิงบ่อยมาก มียิงครู และอื่น ๆ
แต่ฉันก็อาศัยการประเมินด้วยตัวของฉันเองและฉันมีภารโรงที่เป็นคนท้องถิ่นในพื้นที่ฉันถามเขาว่า
ว่าที่ปลอดภัยหรือไม่ แล้วมีอยู่ครั้งหนึ่งที่เขามาบอกว่าฉันควรจะย้ายออกไป⁶⁶

อินทิดา เป็นชาวพุทธผู้อธิบายเหตุผลว่าเธอเลือกที่จะไม่เดินทางไปกับขบวนการคุ้มกันความปลอดภัยร่วมกับครูอื่น ๆ
ที่โรงเรียนของเธอ: "ฉันเป็นคนพื้นเมืองที่นี่ ฉันรู้สึกว่ามันไม่สำคัญ ไม่ว่าจะไม่มีหรือไม่มีทหาร กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
จะไว้ชีวิตฉัน"⁶⁷

ผู้คุ้มกันที่ติดอาวุธอาจเป็นตัวนำข้อความว่าครูให้ความร่วมมือกับกองกำลังรักษาความปลอดภัย ซึ่งทำให้
การยอมรับผู้คุ้มครองเป็นความเสี่ยงโดยเฉพาะสำหรับครูมุสลิม
เพราะ อาจเพิ่มโอกาสให้กลายเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมากขึ้น

ครูหลายคนบอกว่าถ้าจะต้องมี ผู้คุ้มครองติดตาม พวกเขาต้องการทหารจากกองทัพที่ได้รับการฝึกอบรม
ไม่ใช่พวกทหารพราน ครูคนหนึ่งที่ได้รับการคุ้มครองจากทหาร ทหารพราน และกองกำลังป้องกันอาสาสมัคร
กล่าวกับ Human Rights Watch ว่าต้องการการคุ้มกันจากทหารมากกว่า เพราะในมุมมองของเธอพวกเขา
"มีประสิทธิภาพมากกว่า"⁶⁸

---

⁶⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณใหม่ ซ. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

⁶⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณอินทิดา ท. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁶⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

แม้ว่าจะมีความคิดหลากหลายและมุมมองต่าง ๆ ของครูและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน ในเรื่องผู้ติดตามติดอาวุธ, แต่ไม่เคยได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความเป็นความตาย ในการจัดการความปลอดภัย และพวกเขาไม่เคยได้รับอนุญาตให้บอกความต้องการของตนเองและความกังวลต่าง ๆ บางครั้งเจ้าหน้าที่ปรึกษาเฉพาะกับครูใหญ่เรื่องที่เขา กำลังเตรียมการสำหรับครู โดยไม่มีการบอกกล่าวอะไรเลยไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ครูบางคนไม่สามารถยอมรับการจัดการรักษาความปลอดภัยได้เพราะเชื่อว่าอันที่จริงแล้วสิ่งนี้ทำให้พวกเขามีความเสี่ยงมากขึ้น

ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา กฤษดา บุญราช

ได้ริเริ่มเปลี่ยนแปลงกระบวนการคุ้มกันเพื่อป้องกันครูระหว่างทางไปที่ทำงาน นับแต่เดือน มีนาคม 2553 มี โรงเรียน 330 แห่ง ในจังหวัดยะลา และมี 225 แห่ง ที่มีการจัดกำลังรักษาความปลอดภัยให้ครูผู้สอน

ขณะที่พวกเขาเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน⁶⁹ อย่างไรก็ตาม

แทนที่จะจัดให้มีผู้ติดตามรักษาความปลอดภัยในการเดินทางของครู, กองกำลังรักษาความปลอดภัย

กลับไปประจำอยู่ที่จุดต่าง ๆ บนถนน

ในช่วงเช้าและบ่ายเมื่อครูเดินทางและมีการตรวจสอบอุปกรณ์ระเบิดและที่กำบังสำหรับดักโจมตี ผู้ว่าราชการบอกกับ Human Rights Watch ว่าเป็นผลให้: "สถานการณ์ในจังหวัดยะลาดีขึ้น"⁷⁰

เทคนิคนี้มีประโยชน์เพราะไม่มีการระบุตัวครู ทำให้พวกเขาถูกกันออกไปจากการปะทะ

และยังเพิ่มความปลอดภัยให้กับประชาชนพลเรือนทั่วไปรวมทั้งผู้เดินทางบนถนนด้วย

นอกจากการจัดเตรียมผู้คุ้มกันให้แล้ว รัฐบาลยังได้ออกมาตรการอื่น ๆ หลายอย่าง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของครู

ครูใหม่ เข้ารับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยที่ค่ายทหารในหาดใหญ่รวมถึงวิธีการตอบโต้ ในกรณีมีคนยิงเธอ⁷¹

อดีตครูนราธิวาส – ปฏิภาณ บอกกับ Human Rights Watch ว่าในการตอบโต้ภัยคุกคามชีวิต

เขาเริ่มสวมเสื้อกันกระสุนระหว่างการเดินทางไปกลับจากโรงเรียน ซึ่งได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

---

⁶⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณกฤษดา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา วันที่ 29 มีนาคม 2553

⁷⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณกฤษดา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา วันที่ 29 มีนาคม 2553

⁷¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณใหม่ ช. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

โดยผ่านมูลนิธิของสมเด็จพระราชินี มาตราการเหล่านี้มีประโยชน์หลายด้าน เช่นครูปฏิบัติงานได้รับปีนสันหนึ่งกระบอกนอกเหนือจากเสื้อกันกระสุนและ นูริฮัม กล่าวว่าเขาเป็นครูเขาจึงได้รับกระสุนฟรี สำหรับปีนพกของเขา ⁷²

ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับการศึกษา

นอกเหนือจากความกลัวโดยทั่วไปและการสูญเสียที่น่าเศร้าในชีวิตมนุษย์ การโจมตีครูก่อให้เกิดความเสียหายต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในหลายๆด้าน

ประการแรก การโจมตีครูทำให้นักเรียนรู้สึกวิตกกังวล คุณครูจินตนาเล่าให้ Human Rights Watch: ฟังว่า "เมื่อนักเรียนได้ยินข่าวฉันทูกชุมทำร้าย พวกเด็กร้องไห้และหวั่นวิตกมาก มีนักเรียนและชาวบ้านที่หวังโย มารวมตัวกันหน้าโรงเรียนเมื่อได้ยินข่าวนี้ ไม่มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่จากสำนักงานจังหวัด สนใจเลยว่าฉันจะเป็นอย่างไร"⁷³

ครูนูริฮัม ผู้รอดชีวิตจากการโจมตีกล่าวว่า
นักเรียนของผมได้รับผลกระทบเมื่อพวกเขาเห็นว่าผมถูกยิง
ตอนแรกทางโรงเรียนและผู้ปกครองพยายามที่จะปิดข่าวเรื่องนี้
แต่มีนักเรียนบางคนที่ได้ยินเสียงปืนจึงทราบเรื่องนี้ นักเรียนต่างก็ร้องไห้น้ำตานอง ถามว่า "ใครยิงครู"
มีหลายคนมาเยี่ยมผมที่โรงพยาบาล และร้องไห้เมื่อพวกเขาเห็นผมถูกยิงที่ปาก ⁷⁴

ประการที่สอง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของครู ลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากความกลัวและความวิตกกังวลในการทำงาน คุณครูคนหนึ่งกล่าวว่า "ครูไม่มีขวัญกำลังใจในการสอน พวกเขา กำลังตกใจและกลัว" ⁷⁵

---

⁷² Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนูริฮัม ส. ครูโรงเรียนรัฐบาล สถานที่ตั้ง และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁷³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณจินตนา ป. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁷⁴ Human Rights Watch คุณนูริฮัม ส. ครูโรงเรียนรัฐบาล สถานที่ตั้ง และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁷⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณปฏิภาณ ก. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

สืบเนื่องมาจากความกลัวนี้ มีครูนับร้อยคน ได้ทำเรื่องขอย้ายออกจากจังหวัดภาคใต้ และการโจมตีครั้งใหม่ที่เกิดขึ้น ก็มีผลทำให้มีครูขอย้ายมากขึ้นเรื่อย ๆ⁷⁶ โรงเรียนแห่งหนึ่งที่ Human Rights Watch ได้เข้าไปเยี่ยม อาคารเรียนถูกโจมตีและครูถูกซ้อมโหดจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ อย่างน้อยครู 4 คนจาก 14 คนกำลังพิจารณาขอโอนย้าย ไปยังโรงเรียนอื่น.⁷⁷ สำหรับโรงเรียนชนบทที่ครูเคยถูกคุกคามในอดีต นับเป็นการยากที่จะหาครูที่มีคุณสมบัติมาทดแทนได้

ครูใหญ่ท่านหนึ่งบอกกับเราว่า : “ใช่ พวกเรากลัว พวกเรารู้สึกไม่ปลอดภัย แต่ถ้าเราจะทิ้งงานของเรา บางชั้นเรียนจะต้องปิดลง เพราะยากที่จะหาครูมาทดแทน”⁷⁸

เมื่อคุณครูใหม่ ตัดสินใจที่จะย้ายออกจากยะลา เธอไม่มีปัญหาเรื่องการย้ายโอนไปยังอีกแห่งหนึ่ง เพราะเธอมีเส้นสายส่วนตัว แต่เธอเตือนว่ามันไม่ได้ง่ายสำหรับคนอื่น ๆ เสมอไป: “สำหรับครูที่ต้องการย้ายออกจากพื้นที่เหล่านี้ แต่ไม่มีตำแหน่งให้พวกเขา ดังนั้น เมื่อย้ายออกไป จึงลอยเคว้ง รอคตำแหน่งที่จะลง แต่ก็จะเสียสวัสดิการแล้วก็ต้องเป็นหนี้ ดังนั้นฉันจึงคาดว่า 70-80 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ย้ายออก ในที่สุดก็ต้องย้ายกลับมาพวกเขา รู้สึกเหมือนติดกับดัก”⁷⁹ เมื่อ (ครู) ใหม่หนีไปจากหมู่บ้าน ครูอีก 6 คนจากโรงเรียนของเธอก็ลาออกด้วยเช่นกัน⁸⁰

กระทรวงศึกษาธิการได้รับรู้ว่าจังหวัดภาคใต้เผชิญปัญหาขาดแคลนครู ซึ่งทางกระทรวงก็กำลังพยายามแก้ไขโดยการเพิ่มค่าเสี่ยงภัยสำหรับครูในจังหวัดเหล่านี้เป็น 2500 บาท (US \$ 80) ต่อเดือน และให้เงินประกันชีวิตจำนวน 500,000 บาท (US \$ 16,000) และให้สัญญาจ้างงานถาวรเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่ทำงานเป็นครูชั่วคราวในปัจจุบัน.⁸¹

---

⁷⁶ “ครู 100 ท่าน ขอโอนย้าย ” หนังสือพิมพ์Bangkok Post, วันที่ 16 มิถุนายน 2552

⁷⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณเกษริน ว. และคุณจิตรทา ป. อาชีพครู สถานะที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

⁷⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณดวงพร วิสินชัย ครูใหญ่โรงเรียนบ้านตรัง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

⁷⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณใหม่ ช. อาชีพครู สถานะที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

⁸⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณใหม่ ช. อาชีพครู สถานะที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

⁸¹ สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ “เน้นในการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาในปี 2552” เดือน กรกฎาคม 2552

สุดท้าย การโจมตีครั้งนี้ยังทำให้เกิดการสูญเสียวันเรียน

โรงเรียนต้องปิดบ่อยครั้งเพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยหลังการโจมตีครู โดยเฉพาะโรงเรียนที่ถูกโจมตีโดยตรงเท่านั้น แต่ยังมีโรงเรียนในพื้นที่รอบ ๆ ก็ได้รับผลกระทบเช่นกันตัวอย่างเช่นเมื่อครู วิลาส คงคาม อายุ 54

ปีเป็นครูที่โรงเรียนมะนังกายี และภรรยา เพชรพร้อม คงคาม อายุ 53 ปีเป็นครูที่โรงเรียนทุ่งตองแดง ถูกยิงด้วยปืนยาว M16 โดยมีปืนบนรถจักรยานยนต์ในวันที่ 7 กันยายน 2553 สภาครูนราธิวาสได้สั่งให้ปิดโรงเรียนจำนวน 326

แห่งใน 13 อำเภอของจังหวัดเป็นเวลาสามวัน⁸² เมื่อสิทธิชัย ชนาพิบาล ผู้อำนวยการ โรงเรียนโกรงพินาง

ในยะลาถูกยิงและได้รับบาดเจ็บเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2551, โรงเรียน 10 แห่งในพื้นที่ถูกปิดชั่วคราว⁸³

โรงเรียนรัฐบาลทั้งหมด 55 แห่งในอำเภอราแมนถูกปิดชั่วคราว เมื่อครูวีระ เมืองจัน อายุ 54 ปี

ครูใหญ่โรงเรียนบ้านมะแฮ ถูกยิงเสียชีวิต เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2551⁸⁴ เมื่อ นนท์

ชัยสุวรรณผู้อำนวยการโรงเรียนในบางแก่อำเภอสายบุรีจังหวัดปัตตานีถูกยิง โรงเรียน 944 แห่ง

ทั่วทั้งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ปิดหนึ่งอาทิตย์ในเดือนพฤศจิกายน ปี2548

ภัยคุกคามอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับครู

นอกเหนือจากการโจมตีทางกายภาพโดยพวกกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ , ครูบางคนถูกขู่ฆ่า

หรือได้รับการคุกคามในรูปแบบอื่นๆ เช่น แผ่นพับ, จดหมาย, โทรศัพท์, และผ่านทางอินเทอร์เน็ต

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ได้ส่งจดหมายขู่โดยตรงไปยังตัวบุคคลหรือในแผ่นพับ ติดปะไว้บนอาคารหรือทิ้งไว้รอบ ๆ

หมู่บ้าน กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ขู่ครูที่โรงเรียนปากกลือเสาะเป็นประจำ:ผู้อำนวยการโรงเรียนก็พบจดหมายขู่ฆ่าวางไว้บนโต๊ะทำงาน

และครูพบใบปลิวข่มขู่พวกเขาในบริเวณโรงเรียนและสถานที่ใกล้เคียง⁸⁵

---

⁸² Human Rights Watch สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณบุญสม ทองศรีไพร ประธานสมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2010

⁸³ "ประเทศไทย : 10 โรงเรียนในจังหวัดยะลาปิดหลังจากครูใหญ่ได้รับบาดเจ็บจากการถูกยิงขณะขับรถ" ข่าวจาก Thai New Service วันที่ 7 สิงหาคม 2551

⁸⁴ "โรงเรียนหลายแห่งปิดท่ามกลางสถานการณ์ที่ตึงเครียดในภาคใต้ของประเทศไทย" ข่าวจาก Xinhua News Agency, วันที่ 3 กรกฎาคม 2551

⁸⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์แหล่งข่าวราชการลับทางทหาร วันที่ 27 มีนาคม 2553

ในเดือนกันยายน ปี 2553 มีใบปลิว ที่พบในหมู่บ้านในนราธิวาส ซึ่งมีข้อความว่า “ต้องการ ให้ครูชาวพุทธตาย 20 คน”⁸⁶

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2552 มีการพ่นสีสเปรย์โดยบุคคลไม่ทราบฝ่าย ที่กำแพงของโรงเรียน บ้านศาลาใหม่ในอำเภอตากใบ นราธิวาส เดือนไม่ทำให้ครูไทยพุทธไปทำงานที่โรงเรียนอีก หรือเตือนว่าชีวิตของพวกเขาอยู่ในอันตราย⁸⁷

ที่ปอเนาะ ตาเซาะอำเภอเมืองยะลา กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ได้ทิ้งแผ่นพับ (ดูรูปที่ 2) คุณคามครูใหญ่ ไม่ให้รักษา "ความสัมพันธ์ที่ดี" กับรัฐบาลหลังจากทหารพราน ยิงสองนักศึกษาและทำการโจมตีในโรงเรียน เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2550 (ดูส่วนที่ รัฐบาลเข้าโจมตีปอเนาะด้านล่าง) ครูใหญ่อธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขาหลังจากมีการโจมตี :

ครั้งแรก เริ่มต้นด้วยความพยายามของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเริ่มต้นการจลาจล และ พวกเขาต้องการให้ผม และทุกๆ คนที่นี้ ร่วมมือด้วย แต่ผมตอบกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ว่า โรงเรียนของเราประสบความสำเร็จอยู่แล้ว ดังนั้น มันจะยิ่งแย่ลงไปอีกถ้าเราเข้าไปพัวพันด้วย โปรดอย่านำพวกเราไปยุ่งเกี่ยวกับคนอื่นเลย กลุ่มผู้ก่อการร้าย จึงเริ่ม [แจก] แผ่นพับ ประณามว่า โรงเรียนของเราร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้จะไม่มีอาการคุกคามทางกายภาพ แต่แผ่นพับเหล่านี้ ก็คุกคามพวกเรา มากพอแล้ว

เพื่อควบคุมการคุกคามนี้ ผมได้ขอให้นักเรียนบางคนที่อยู่ร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ให้บอกพวกเขาว่า โรงเรียนของเราไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับใคร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ดังนั้น โปรดอย่ามาอยู่กับเรา มันเป็นการยากมากสำหรับการอยู่ในตำแหน่งของผมซึ่งอยู่ตรงกลาง เพราะในอีกแง่หนึ่ง คุณมีสื่อของรัฐและสื่อของกระแส ที่จะให้ภาพของทุกคนในภาคใต้ของไทยเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ทุกคน และข้าราชการหลายๆ

---

⁸⁶ "ครูเสียชีวิตในเหตุการณ์ไม่สงบในภาคใต้ของไทย" ข่าวจากAssociated Press, วันที่ 8 กันยายน 2553

⁸⁷ คุณสุรศักดิ์ กล่าวหา "ฝ่ายรัฐบาลภาคใต้จะไม่ใช้ผู้สมานฉันท์ในแถบภูมิภาคมาเป็นสื่อสร้างสันติภาพ" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2552

คนก็มองทุกคนด้วยความสงสัย และแล้ว การขูขิบ

ในร้านน้ำชาที่ว่าทุกคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับฝ่ายรัฐบาล ก็จะทำให้ถูกกล่าวหาว่าเป็นข้าราชการ
ดังนั้นหากคุณพยายามเป็นกลางคุณจะเป็นเป้าหมายของทั้งสองฝ่าย⁸⁸

ครูใหม่ ได้นือออกจากจังหวัดยะลา

หลังจากที่เธอทราบว่าเธอคือเป้าหมายของการลอบสังหารโดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ เธอได้เล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่า

หลังจากที่เธอหนีออกมาแล้วเธอก็ยังได้รับการโทรเข้าเครื่องมือถือของเธอ “ตอนแรกที่ฉันได้รับโทรศัพท์
เขา โทรมาจากเครื่องโทรศัพท์สาธารณะของหมู่บ้าน และต่อจากนั้นก็โทรมาจากโทรศัพท์มือถือ บางครั้ง
ฉันรับโทรศัพท์ แต่ไม่มีใครพูด และบางครั้ง [จะมีเสียงถามว่า] “นี่คือดีดครูของโรงเรียนนี้ หรือไม่
“ แล้วก็มีคนถามว่า “ทำไมคุณถึงย้าย?” พวกเขายังทำให้ฉันเป็นกังวลอยู่ เมื่อฉันถาม
“คุณเป็นใคร?”พวกเขาจะไม่ตอบ⁸⁹

ปฏิภาณ ทำงานเป็นครูในจังหวัดนราธิวาสเป็นเวลา 38 ปีจนกระทั่ง ปี 2551 เล่าให้ Human Rights
Watch: ฟังว่า ชื่อของฉันปรากฏบน website พร้อมคำหัว เป็น website ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
ส่วนใหญ่เป็น [รายชื่อ] ของชาวไทยพุทธ[คำหัว] เป็นเงิน 800,000 บาท [US\$ 25,000]
ผมไม่เคยมีข้อโต้แย้ง หรือปัญหาที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ แต่ผมเป็นผู้ทำให้สมาคมครู ดังนั้น
ผมคิดว่าเป็นเหตุผลหนึ่ง ที่ผมถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมาย เหตุผลที่เขาใส่ชื่อชื่อนี้ในเว็บไซต์ ก็เพื่อ
สร้างความกลัวในจิตใจของครู⁹⁰

---

⁸⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณฮามา ฟุลา ครูใหญ่ สถาบันบ้านตาเซะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา วันที่ 28 มีนาคม 2010

⁸⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณใหม่ ช. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

⁹⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณปฏิภาณ ค. อาชีพครู สถานที่ และวันที่ ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน เมษายน 2553

งานหนึ่งหากความดี คือ ความชั่วๆ
 งานหนึ่งหากความสามัคคีกัน คือ ความแตกร้าง
 งานหนึ่งหากความขอยขยับ คือ รูปประโยชน์และความกลัว
 ความสงบสุข อันยั่งยืน จะมีได้ก็ต่อเมื่อมีความกล้า...
 ความอดทน และความมุ่งมั่น...

รูปที่ 2 แผ่นพับใบปลิว ที่ ป่อเตาะ ทาเซะ โจมตีการจู่โจมของรัฐบาล และเตือนครูใหญ่ของโรงเรียน (ต้นฉบับเป็นภาษาไทย)

4. การยึดครองสถานที่ของโรงเรียนโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย

กองกำลังรักษาความปลอดภัยไทย ทั้งกองทัพและ หน่วยลาดตระเวน

ทำให้ความปลอดภัยของเด็กและการศึกษาอยู่ในความเสี่ยงด้วยการเข้าไปตั้งฐานที่มั่นภายในอาคารเรียนหรือในบริเวณโรงเรียน การปฏิบัตินี้ควรจะแตกต่างจากครั้งที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยไปเฝ้าระวัง

อยู่ภายนอกของโรงเรียนในช่วงเวลาสั้น ๆ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยได้ทันทีในกรณีที่โรงเรียนถูกคุกคาม

แต่แทนที่จะเป็นเช่นนั้นทหารเหล่านี้กลับตั้งที่มั่นประจำอยู่ที่โรงเรียนเป็นเวลาหลายเดือนและหลายปี

ด้วยความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังรักษาความปลอดภัยเพื่อช่วยเหลือทหาร

ในขณะเดียวกันก็ได้รับประโยชน์จากส่วนกลางในส่วนของการใช้ที่ดินของรัฐ มีโครงสร้างที่ถาวรมีไฟฟ้าและน้ำฟรี

ดีกว่าที่จะไปตั้งฐานในพื้นที่ที่อาจเป็นศัตรู

เมื่อกองกำลังรักษาความปลอดภัยเข้ามาตั้งมั่นขึ้นภายในโรงเรียนหรือในบริเวณโรงเรียน

นักเรียนที่โรงเรียนถูกบังคับให้เรียนไป พร้อม ๆ กับมีคนติดอาวุธอยู่รอบ ๆ

แม้ว่ากองกำลังรักษาความปลอดภัยจะมุ่งประหยัดค่าใช้จ่ายโดยการจัดตั้งฐานในบริเวณโรงเรียนรัฐบาล

ฐานติดอาวุธดังกล่าวก็มีต้นทุนซ่อนเร้นที่สำคัญ คือ

การเสียสละของเด็กในการได้รับการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยโดยไม่ต้องหวาดกลัว

Human Rights Watch ส่งหนังสือไปถึงกระทรวงศึกษาธิการและผู้ว่าราชการจังหวัดของทั้งสองจังหวัด

คือปัตตานีและนราธิวาสเพื่อขอข้อมูลจำนวนโรงเรียนที่มีกองกำลังรักษาความปลอดภัยรัฐบาลอยู่ในโรงเรียน

แต่ไม่ได้รับคำตอบ ในการให้สัมภาษณ์กับ Human Rights Watch ,

ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา กล่าวว่าไม่ทราบว่ามีโรงเรียนดังกล่าวในจังหวัดกี่แห่ง

ต่อมา NGO องค์การหนึ่งไปสำรวจที่บ้าน ทาลอวี อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และบอกกับ Human Rights Watch

ว่ามีหน่วยลาดตระเวนอยู่ในโรงเรียนของหมู่บ้านประมาณสองปีแล้ว⁹¹

---

⁹¹ อีเมลล์ จาก องค์การอิสระ เพื่อสิทธิเด็ก Human Rights Watch, วันที่ 30 เมษายน 2553

ตามที่ระบุในบทที่ 2 รัฐบาลไทยมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญไทย
กฎหมายไทยและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
โดยต้องให้เด็กทุกคนมีอิสระและได้รับการศึกษาระดับประถมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
และต้องดำเนินการให้มีการศึกษาระดับมัธยม ซึ่งเด็กสามารถเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า
ดังนั้นเมื่อการมีอยู่ของกองกำลังรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน
ทำให้คุณภาพการศึกษาและการเข้าถึงของเด็กลดลง รัฐบาลจึงกำลังละเมิดสิทธิของนักเรียนในการได้รับการศึกษา

กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

เมื่อ Human Rights Watch เข้าไปสำรวจ โรงเรียนประถมศึกษาหมู่บ้านบ้านคลองช้าง ซึ่งเป็นโรงเรียนของรัฐ
นักเรียนทุกคนเป็นมุสลิม หน่วยลาดตระเวนได้เข้าไปตั้งฐานในบริเวณโรงเรียนประมาณสองปีแล้วโดย
ใช้เนื้อที่ประมาณครึ่งหนึ่งของสนามกีฬาหลังโรงเรียน

คนท้องถิ่นเล่าให้ Human Rights Watch ฟังว่าก่อนหน้านั้น ฐานที่มั่นของหน่วยลาดตระเวนอยู่นอกหมู่บ้าน
แต่ย้ายเข้าสู่บริเวณโรงเรียน หลังจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบสังหารผู้ใหญ่บ้านผู้เคยต่อต้าน
การที่หน่วยลาดตระเวนมาสร้างฐานที่มั่นในหมู่บ้าน⁹²

ในบริเวณโรงเรียน ทหารติดอาวุธโดยมีปืนพกหรือปืนยาว พร้อมกระสุน⁹³ เมื่อ Human Rights Watch ถาม บาชาน
บินซาก็, เด็กชายอายุ 12 ปี, ว่าพวกทหารพกอาวุธหรือไม่ เขาตอบทันทีว่าทหารพกปืน M-16 พร้อมกระสุน

---

⁹² Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาเรียม ม. อาชีพรู อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553.

⁹³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาเรียม ม. อาชีพรู อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

“ฉันไปจับปืนดูได้ แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ถืออาวุธ”⁹⁴ คนท้องที่ยังกล่าวว่า “เมื่อเด็กเล่นกับทหารหรือนั่งบนตักทหาร พวกเขาก็กังกักอาวุธอยู่”⁹⁵

ผู้ปกครอง นักเรียนปัจจุบันและศิษย์เก่าให้สัมภาษณ์กับ Human Rights Watch โดยกล่าวถึงความวิตกกังวลเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยลาดตระเวน และนักเรียน

นักเรียนแสดงความกลัวที่จะใกล้ชิดกับกองกำลังรักษาความปลอดภัย ซึ่งทำให้ความเสียหายต่อจิตใจในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บ เด็กหญิงอายุ 9 ปีที่โรงเรียนบอก Human Rights Watch ว่า

“หนูกลัว ... สิ่งที่ทำให้หนูกลัวคือหนูจะคิดว่าโรงเรียนอาจจะถูกโจมตีเพราะทหารอยู่ที่โรงเรียน แต่นักเรียนและครูอาจจะเป็นคนที่ได้รับบาดเจ็บ . เด็กนักเรียนและครูอาจตกอยู่ตรงกลาง”⁹⁶

ทั้งผู้ปกครองและนักเรียนต่างก็กังวลที่คุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ลดลงตั้งแต่หน่วยลาดตระเวนมาตั้งฐานที่มั่นในโรงเรียน พวกเขาบอกว่าครูมีความกังวลด้านความปลอดภัยมากขึ้น ⁹⁷ “ครูไม่มีสมาธิในการสอน” แม่ของเด็กอายุ 7 ปี เป็นผู้บอกเรา⁹⁸ “ลูกสาวของฉันเคยบ่นว่า ครูไม่มีสมาธิในการทำงานของพวกเขา” ผู้ปกครองอีกคนหนึ่งพูด⁹⁹

นักเรียนและผู้ปกครองยังพูดถึงความกลัวของพวกเขาที่กองกำลังรักษาความปลอดภัย อาจจะลวงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนสาว เด็กหญิงอื่น ๆ และผู้หญิงในหมู่บ้าน บาเซาะ, เด็กหญิงอายุ 12 ปี บอก

---

⁹⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.บาซอ บ. อายุ 12 ขวบ อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

⁹⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาเรียม ม. อาซีฟครู อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553.

⁹⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.สิทธิ ส. อายุ 9 ขวบ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่บ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

⁹⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณบุคอรื ส. ผู้ปกครอง วันที่ 26 มีนาคม 2553 คุณซาฟีเราะห์ ป. ผู้ปกครอง และคุณไดแอน ร. ผู้ปกครอง จากบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

⁹⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณไดแอน ร. ผู้ปกครอง จากบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

⁹⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณบุคอรื ส. ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่บ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

Human Rights Watch ว่าทหารมักจะถามว่าเธอมีพี่สาวหรือเปล่า¹⁰⁰ ฮารินา เด็กหญิงวัย 10 ปี

ที่ไปโรงเรียนทุกวันบอก Human Rights Watch ทำไมเธอจึงไม่พูดคุยกับทหาร :

ฉันกลัวทหารเพราะพวกเขาจะมีมือไว้มาก ๆ พวกเขาชอบอุ้มเด็กและมันก็โอเคสำหรับเด็กชาย แต่สำหรับเด็กผู้หญิง เราจะไม่ยอมให้ผู้ชายมาสัมผัสร่างกายของเรา และฉันไม่พอใจเมื่อทหารถามว่าฉันมีพี่สาวหรือไม่ และขอเบอร์โทรศัพท์¹⁰¹

ฮารินา ยังกล่าวว่าเพราะความกลัวของเธอ ในปีที่ผ่านมาเธอจึงต้องการย้ายไปเรียนโรงเรียนอื่น

แต่ก็ทำเช่นนั้นไม่ได้เพราะแม่ของเธออยากให้ไปโรงเรียนใกล้บ้าน¹⁰²

แม่คนหนึ่งที่ย้ายลูกสาวออกจากโรงเรียนกล่าวว่า

"มันอันตรายต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชายเพราะเด็กสมัยนี้โตเร็วมาก ฉันกลัวว่าเด็กหญิงจะตั้งครรรภ์กับทหาร"¹⁰³

พ่อคนหนึ่งของนักเรียนอายุ 9 ปีที่โรงเรียนกล่าวว่า: "ถ้าลูกสาวของฉันเด็กกว่านี้มาก ๆ มันคงไม่เลวร้ายมากนัก

แต่ว่าตอนนี้ฉันเป็นห่วง ฉันไม่สบายใจเลยที่ ลูกสาวของฉันล้อมรอบด้วยผู้ชายโดยเฉพาะคนติดอาวุธ เพราะฉะนั้น

ฉันจึงเข้มงวดกับลูกสาวของฉัน เขาจะต้องอยู่ให้ไกล[จากทหาร]"¹⁰⁴

มีชาวบ้านจำนวนมากบ่นว่าหน่วยลาดตระเวนสุบและดิม ไบกระท่อม (เครื่องดิมสมุนไพรรยาเสพติด)

และกังวลว่าอาจทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีกับนักเรียนและเด็ก ๆ อาจจะถูกล่อลวงให้หลงยา¹⁰⁵

---

¹⁰⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.บาซอ บ. อายุ 12 ขวบ อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹⁰¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ญ.ฮาไชนา ส. อายุ 10 ขวบ อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹⁰² Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ญ.ฮาไชนา ส. อายุ 10 ขวบ อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹⁰³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณ ชาพีเราะห์ ป. ผู้ปกครอง บ้านคลองช้าง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹⁰⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนุคอรี ส. ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่บ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553.

¹⁰⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาเรียม น. อาชีพครู อยู่ในบ้านคลองช้าง และมี คุณลาตีฟ ช.

คนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ใกล้โรงเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง และ คุณชาพีเราะห์ ป. ผู้ปกครอง บ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

คนที่หนึ่งที่คนหนึ่งบอกว่า เด็กชั้น ป.6

ที่โรงเรียนได้พยายามทดลองกระท่อมหลังจากเล่นฟุตบอลตอนเย็นกับหน่วยลาดตะเวน¹⁰⁶

ครูที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกล่าวว่าตั้งแต่กองกำลังหน่วยลาดตะเวนย้ายเข้ามากการละเล่นของเด็ก ๆ

ก็เปลี่ยนไปเป็นเล่นแบบทหารมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น เกี่ยวกับปืน BB (ปืนลมชนิดหนึ่ง) เธอบรรยายว่า

"มันเหมือนจริงจนน่ากลัว" เมื่อเด็กยึดปืน BB ของเด็กคนอื่น ๆ ที่ พ่ายแพ้ในเกมมาเป็น"ของ ตนอย่างถูกต้อง"

ในลักษณะเดียวกับ ที่พวกกบฏ ยึดปืนจากทหารที่พวกเขาสังหารชีวิต

เธอกล่าวต่อว่าพวกหน่วยลาดตะเวนยังคงติดอาวุธในขณะที่เล่นเกมฟุตบอลกับพวกเด็กผู้ชายตอนเย็น

ดังนั้นพวกเด็กผู้ชายก็จะเลียนแบบพฤติกรรมของกองร้อยโดยถือปืน BB ของพวกเขาในขณะที่เล่นฟุตบอล¹⁰⁷

ผู้ปกครองจำนวนมากย้ายเด็กออกจากโรงเรียนหลังจากที่หน่วยลาดตะเวนมาตั้งฐาน

มีคนในแผนกทะเบียนเล่าให้ฟังว่า นักเรียนประมาณ 80 คน ลาออกจากโรงเรียน

หลังจากที่หน่วยลาดตะเวนมาตั้งฐาน และขณะนี้เหลือนักเรียนเพียง 90 คน¹⁰⁸ ครูใหญ่ที่โรงเรียน

อ้างว่าจำนวนนักเรียนที่น้อยไม่ได้เนื่องมาจากนักเรียนลาออก แต่เนื่องจากมีครัวเรือนในพื้นที่ไม่มากนัก¹⁰⁹

แม่คนหนึ่งที่ย้ายลูกชายอายุ 7 ปี และลูกสาวอายุ 11 ปีจากโรงเรียนเมื่อทหารเข้ามาตั้งฐานบอกว่า

ฉันไม่มีปัญหาอะไรกับทหาร เมื่อเขาอยู่นอกโรงเรียนก็โอเค แต่เมื่อเขาย้ายเข้าไปในโรงเรียน

ฉันกลัวจะมีการโจมตีในโรงเรียน จึงเป็นเหตุผลที่ฉันเอาเด็กของฉันออก เด็ก ๆ มักจะเล่นกับทหารในที่ที่ตั้ง

ดังนั้นหากมีการโจมตีในพื้นที่ เด็ก ๆ จะถูกลูกหลงด้วย ไม่มีการแบ่งแยกระหว่างโรงเรียนและฐานของทหาร

และนอกเหนือจาก[ความเป็นไปได้] ในการถูกโจมตี, พวกทหารสูบและตีกระท่อม

และฉันกลัวว่าลูกจะถูกชวนให้ตี ลูกชายของฉันหัวดี้อมาก เขาชอบที่จะอยู่เล่นกับทหาร

¹⁰⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณลาตีฟ ซ.คนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ใกล้โรงเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁰⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาเรียม น. อาซีฟครู อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁰⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์คนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในบ้านคลองช้างอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁰⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูใหญ่ บ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี เดือน สิงหาคม 2553

ฉันห้ามเขาหลายครั้งแต่พวกเด็กผู้ชายชอบรวมกลุ่มและไปเที่ยวเล่นกับทหาร เราห้ามเขาแล้ว แต่เขาก็ไม่เชื่อฟัง ทหารมีลูกอมและเงินแจกพวกเด็ก ๆ จึงชอบเด็ก ๆ คิดว่าทหารใจดี¹¹⁰

แม่อีกคนซึ่งมีบุตรอายุ 7 ปีที่ยังไปโรงเรียนบอกกับ Human Rights Watch ว่าเธอประสบปัญหาในการลาออก และขอโอนย้ายลูกชาย:

มันไม่ง่าย

โรงเรียนล้งเลอย่างมากที่จะปล่อยให้เด็กเหล่านี้ลาออกไปเพราะจะลดจำนวนนักเรียนและอาจจะทำให้ต้องปิดโรงเรียน พวกเขาพยายามถ่วงเวลาเราไว้ [คำขอโอนของลูกของฉัน]

แต่ไม่ได้ดำเนินการอะไรมาหลายเดือน เมื่อเราเร่งรัดการขอโอน

ทางผู้บริหารโรงเรียนก็จะไม่ยอมลงนามอนุมัติเขาพยายามพูดกับเด็กเพื่อไม่ให้ย้ายออกไป¹¹¹

เด็กหลายคนที่ย้ายจากโรงเรียนนี้ไปเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับหลักสูตรสองภาษาในหมู่บ้านอื่น ต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นประมาณหนึ่งชั่วโมงในแต่ละวันเพื่อไปกลับโรงเรียนใหม่¹¹²

แม่คนหนึ่งพูดกับ Human Rights Watch

ว่าถ้ากองกำลังรักษาความปลอดภัยย้ายออกจากบริเวณโรงเรียนเธอจะย้ายลูกกลับมาเรียนที่โรงเรียนเดิม: "ถ้าโรงเรียนนี้มีความปลอดภัย ฉันอยากให้ลูก ๆ ของฉันอยู่ที่นี้เพราะใกล้กับฉันและฉันจะได้เห็นลูก ๆ ตลอดเวลา

ฉันไม่ต้องจ่ายค่ารถวันละ 10 บาท และใช้เงินจำนวนนี้ซื้อหาสิ่งอื่น ๆ ได้"¹¹³

---

¹¹⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณ ชาฟีเงาะห์ ป. ผู้ปกครอง บ้านคลองช้าง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹¹¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณ ไคแอน ร. ผู้ปกครอง จากบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹¹² Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.อาดิด ค. อายุ 12 ปี และ ด.ช.บาซอบ. อายุ 12 ปี บ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

¹¹³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณ ชาฟีเงาะห์ ป. ผู้ปกครอง บ้านคลองช้าง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

คนท้องถิ่นอีกคนสรุปว่า "ไม่ได้หมายความว่าเราไม่ต้องการมีทหารในหมู่บ้าน แต่ควรวางปืนในพื้นที่ที่กำหนดไม่ใช่มาปะปนกับพลเรือนอย่างเช่นในโรงเรียนหรือในสวน แม้ว่าจะมาที่นี้ด้วยเหตุผลที่ดีก็ตาม"¹¹⁴

กรณีศึกษา: โรงเรียน ปากาสือเสาะ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

เมื่อ Human Rights Watch ไปเยี่ยมโรงเรียนปากาสือเสาะ มีกำแพงคอนกรีตพร้อมลวดหนามล้อมรอบโรงเรียน และมีบังเกอร์กระสอบทรายตั้งขึ้นเป็นจุดตรวจที่ประตูหน้าของโรงเรียน หน่วยลาดตระเวน ประมาณ 30 นาย เป็นชายล้วน ตั้งฐานอยู่ในโรงเรียน และตั้งแคมป์ข้างห้องเรียน¹¹⁵

กองกำลังรักษาความปลอดภัยประจำที่โรงเรียนตั้งแต่พฤศจิกายน ปี 2549 ในเวลานั้นหน่วยปฏิบัติการที่ 24 ปัตตานีตั้งมั่นอยู่ในบริเวณโรงเรียน

หน่วยลาดตระเวน ได้ ลาดตระเวนรอบๆโรงเรียน พร้อมอาวุธ¹¹⁶ อย่างไรก็ตามผู้กำกับกองกำลังได้ยืนยันกับ Human Rights Watch ว่า: "ผมไม่อนุญาตให้ มีการยิงใด ๆ ในค่ายของเราเพราะจะทำให้เด็ก ๆ ตกใจกลัว ตั้งแต่ผมมาเป็นผู้กำกับที่นี่ ไม่มีการยิงปืนในค่ายแม้แต่นัดเดียวในขณะที่เด็กอยู่ที่นี้"¹¹⁷

หลังจากที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยย้ายเข้ามา นักเรียนก็เริ่มย้ายออกจากโรงเรียน แต่เดิมนักเรียนมากกว่า 220 คน แต่ในเดือนมีนาคม ปี2550 มีนักเรียนเพียงสองคนเท่านั้น¹¹⁸

เนื่องจากจำนวนนักเรียนลดลงอย่างรวดเร็วแม้ว่าจะมีคุณครูสอนอยู่เป็นประจำ

ในที่สุดผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้สั่งปิดโรงเรียนลงสำหรับภาคการศึกษาในปี 2550¹¹⁹ โรงเรียนเปิดอีกครั้งใน วันที่ 23

---

¹¹⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณอาดิล ส.คนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ใกล้โรงเรียนประถมศึกษาบ้านคลองช้าง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹¹⁵ Human Rights Watch เยี่ยมชมโรงเรียนประถมศึกษาปากาสือเสาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹¹⁶ Human Rights Watch เยี่ยมชมโรงเรียนประถมศึกษาปากาสือเสาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹¹⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากาสือเสาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹¹⁸ "ครูฝึกทหารทั้ง 5 คน ที่เสียชีวิตจากการโจมตีค่าย" หนังสือพิมพ์ The Nation, วันที่ 5 มีนาคม 2550

¹¹⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนาดีรา อ. และ คุณนาซรี จ. ไม่ใช่ชื่อจริง ผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษาปากาสือเสาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553 Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากาสือเสาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553 Human Rights Watch สัมภาษณ์แหล่งข่าวราชการลับทางทหาร จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

พฤษภาคม 2551 มีนักเรียนประมาณ 60 คนไปโรงเรียน¹²⁰ เมื่อมีการเปิดใหม่
คนในพื้นที่คาดว่าจำนวนนักเรียนปัจจุบันมีประมาณ 60 คน แต่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียนบอก Human Rights Watch ว่าจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 90 คน¹²¹

มีผู้ให้สัมภาษณ์กับ Human Rights Watch ถึงสาเหตุของการอพยพของนักเรียนสองประการด้วยกัน

ผู้ปกครอง ซึ่ง Human Rights Watch สามารถสัมภาษณ์ได้เป็นกลุ่มเท่านั้น
ไม่ใช้การสัมภาษณ์ส่วนตัวแบบปกติของเรา บอกกับองค์กรสิทธิมนุษยชนว่าพวกเขาเอาเด็กออก (จากโรงเรียน)
เพราะว่าเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยนับแต่กองกำลังทหารของรัฐเข้ามา แม่คนหนึ่งซึ่งมีลูกสี่คนบอก Human Rights Watch ว่า

เธอได้ย้ายสองคนไปโรงเรียนรัฐบาลในหมู่บ้านอื่นและอีกสองคนส่งไปยังโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
"เพราะที่โรงเรียนนี้มีทหารและฉันไม่ต้องการให้ลูก ๆ ของฉัน เรียนในที่ที่มีทหาร
ฉันกลัวว่าการมีทหารจะเป็นการนำปัญหาเข้ามาสู่โรงเรียนและจะส่งผลกระทบต่อเด็ก ๆ รวมทั้งความรุนแรง"¹²²

คุณยายของเด็ก ในวัยเรียน 6 คน กล่าวกับ Human Rights Watch

ว่าเด็กทั้งหมดถูกย้ายจากโรงเรียนในท้องถิ่นไปยังโรงเรียนอื่น "เพราะหลานของฉันกลัวทหาร"¹²³

อย่างไรก็ตามสมาชิกของกองกำลังรักษาความปลอดภัยรัฐบาล มองต่างมุม

โดยให้ความเห็นว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบท้องถิ่นพยายามกดดันให้พ่อแม่เอาเด็กออกจากโรงเรียน
แหล่งข่าวทางทหารท้องถิ่นบอกกับ Human Rights Watch ว่า ผู้ปกครองเล่าว่า กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

---

¹²⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์แหล่งข่าวราชการลับทางทหาร จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปาลีสอง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²² Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนอร์มะห์ ส. ผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษาปาลีสอง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนาฟิซหะ อ. ย่าของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาปาลีสอง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

บอกไม่ให้ส่งเด็กไปโรงเรียนนี้เพื่อประท้วงการที่ทหารเข้ามาตั้งฐานในบริเวณโรงเรียนและพ่อแม่กลัวเป็นอันตรายต่อครอบครัวหากฝ่าฝืนต่อต้านกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ¹²⁴

ผู้กำกับหน่วยลาดตระเวนที่ตั้งฐานอยู่ในโรงเรียนซึ่งอยู่มาสองปีแล้วกล่าวว่า พวกกลุ่มก่อความไม่สงบติดอาวุธรวมทั้งบุคคลที่มีประวัติจากการฆ่าคน ได้เข้าไปเยี่ยมครอบครัวที่มีลูกเรียนอยู่ในโรงเรียนในเวลากลางคืน และอธิบายถึงความกดดันด้วยความเห็นที่แตกต่างว่า

กลุ่มก่อความไม่สงบ ไม่ต้องการให้มีการศึกษาของภาครัฐสำหรับชาวบ้าน

การศึกษาที่สามารถรับได้คือการศึกษาศาสนาอิสลาม

เท่านั้น... ผู้ปกครองถูกกดดันจากพวกกลุ่มก่อความไม่สงบ

ซึ่งกล่าวโทษผู้ปกครองว่าได้เอาเด็กออกจากเส้นทางของศาสนาอิสลามเพราะเด็กไปโรงเรียนรัฐ

บาล พวกกลุ่มก่อความไม่สงบต้องการให้โรงเรียนอิสลามเป็นแหล่งการศึกษาเดียวเท่านั้น.¹²⁵

อย่างไรก็ตามมีความขัดแย้งกันในสิ่งที่พวกกลุ่มก่อความไม่สงบทำกับสิ่งที่ผู้กำกับหน่วยลาดตระเวนอ้าง อันที่จริง ผู้ปกครองหลายคนให้สัมภาษณ์ กับ Human Rights Watch ว่าเอาเด็กออกจากโรงเรียนรัฐบาลท้องถิ่น และย้ายเด็กไปเรียนที่โรงเรียนรัฐบาลอื่นในหมู่บ้านใกล้เคียง และไม่เคยย้ายไปเรียนโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แหล่งข่าวจากกองทัพในพื้นที่ ซึ่งมีหน้าที่ติดตามสถานการณ์ ได้กล่าวกับ Human Rights Watch ว่า โรงเรียนที่ผู้ปกครองย้ายบุตรหลานไปเรียนมาก ๆ จะได้รับผลกระทบอย่างหนัก เพราะโรงเรียนนั้น ๆ มีอาคารเรียนเพียงหนึ่งหลัง และไม่มีห้องเรียนเพียงพอที่จะรองรับการเพิ่มขึ้นของนักเรียนอย่างกะทันหัน ซึ่งมีมากถึงเกือบร้อยละ 50 นักเรียนแต่ละชั้นต้องผลัดกันใช้ห้องเรียน และห้องสมุดต้องถูกดัดแปลงเป็นห้องเรียน ต้องจัดสรรงบประมาณใหม่เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนจะมีอาหารกลางวันกิน¹²⁶

พ่อคนหนึ่งที่ถูกสาวเข้าเรียนชั้น ป.1 ที่โรงเรียนในท้องถิ่นบอกกับ Human Rights Watch

ว่าเขาไม่ได้ส่งเธอไปโรงเรียนรัฐบาลในหมู่บ้านใกล้เคียงเช่นเดียวกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ

---

¹²⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์แหล่งข่าวราชการลับทางทหาร จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษากาลิออส อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์แหล่งข่าวกองทัพท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

เพราะ"มันไกลประมาณหนึ่งกิโลเมตรครึ่งจากที่บ้านและลูกสาวของผมคิดว่ามันไกลเกินไป"¹²⁷ เขาเล่าต่อว่า แต่ "จะดีที่สุดในหากทหารย้ายออก แต่ชาวบ้าน [ไม่สามารถ] พูดยังงั้นได้อีกต่อไป"¹²⁸

ผู้ปกครองอีกคนหนึ่ง มีบุตร 4 คนเรียนอยู่ที่โรงเรียนรัฐบาลในหมู่บ้านใกล้เคียงบอกกับ Human Rights Watch อย่างกระตือรือร้นว่า: "ถ้าทหารย้ายออก ผมจะนำลูกกลับไปเรียนที่โรงเรียนนี้เพราะอยู่ใกล้กับบ้านของผม ผมไม่ต้องมาให้เด็กได้เรียนไปพร้อม ๆ กับทหารที่มีทหารในโรงเรียน... แน่แน่นอนว่า ถ้าทหารย้ายออก เด็ก ๆ ของผมจะเรียนในหมู่บ้านนี้"¹²⁹

ชาวบ้านยังร้องเรียนเกี่ยวกับการดูถูกและความประพฤติที่ไม่สมควรของทหารที่โรงเรียน บางคนบอกว่าทหารเมาบ้าง เลี้ยงสุนัขบ้าง (ซึ่งเป็นสิ่งไม่สะอาดของคนมุสลิม) และนำหญิงไปยังบริเวณโรงเรียนบ้าง¹³⁰ แม้จะยอมรับว่ามีการประพฤติตัวไม่เหมาะสมแต่ ผู้กำกับหน่วยลาดตระเวนกล่าวว่า พวกนั้นไม่ใช่คนจากหน่วยของเขา แต่เป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยเฉพาะกิจที่ 24 บัณฑิตานี่เป็นปัญหา (ซึ่งตั้งฐานอยู่ที่โรงเรียนระหว่างการปิดเทอมครั้งที่แล้ว) "แต่ชาวบ้านไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างได้" เขากล่าว เขายังบอก Human Rights Watch ว่าเขาร้องเรียนไปยังผู้บังคับการกองพันของหน่วยที่ 24 แล้ว

แม้จะมีปัญหาการลดลงของจำนวนนักเรียนอย่างมากที่โรงเรียนนี้ ผู้กำกับยังคงกังวลถึงบทบาทของหน่วยของเขา ว่าสามารถสร้างความสำเร็จได้บ้าง เขากล่าวว่าคนของเขาได้สร้างบ่อปลาใหม่ ฟาร์มเห็ด และมีคอมพิวเตอร์ใหม่ 10 เครื่อง, มีการอบรม ลูกเสือหญิง และลูกเสือชาย (หน่วยลาดตระเวนหญิงฝึกอบรมเด็กหญิง) เล่นฟุตบอลกับเด็ก ๆ และจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้นักเรียน ได้พบเห็นพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทย¹³¹

เขาอธิบายถึงความพยายามที่จะทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่เปิดให้มากที่สุด รวมทั้งการเอาสิ่งกีดขวางซึ่งเขียนว่า "เขตทหาร ห้ามเข้า" ออกและอนุญาตให้ให้ชาวบ้านที่เขาไว้ใจ เข้ามาในค่ายทหารได้¹³²

¹²⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนาฮี จ. ผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษาปากกาลือสง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนาฮี จ. ผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษาปากกาลือสง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹²⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนาฮี ช. บ. ผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษาปากกาลือสง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹³⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณนาฮี อ. คุณโรฮิชา ม. คุณนูบิอะ ร. และ คุณนาฮี จ. ไม่ใช่ชื่อจริงของพวกเขา ชาวบ้านในท้องถิ่น และผู้ปกครอง โรงเรียนประถมศึกษาปากกาลือสง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹³¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากกาลือสง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹³² Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากกาลือสง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

วิธีการครอบครองพื้นที่

ทั้งกองทัพไทยและหน่วยลาดตระเวน ได้เข้าครอบครองโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กองกำลังรักษาความปลอดภัยเข้าครอบครองโรงเรียนรัฐบาลเกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตาม Human Rights Watch ได้ไปเยี่ยมปอเนาะแห่งหนึ่งซึ่งทหารได้จัดตั้งค่าย

แต่ก็ไม่สามารถสังเกตการณ์ว่ายังมีชั้นเรียนเปิดสอนอยู่ตามปกติหรือไม่¹³³

กองกำลังรักษาความปลอดภัยสร้างที่มั่นในอาคารเรียนหรือในบริเวณโรงเรียน

ในขณะที่โรงเรียนก็พยายามดำเนินการเรียนการสอนในสถานที่เหลือของอาคารหรือบริเวณอื่น¹³⁴

การครอบครองโรงเรียนเหล่านี้แตกต่างจากเหตุการณ์ที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้มีฐานปฏิบัติการภายในโรงเรียน เพื่อรับมือกับภัยคุกคามโดยตรงต่อโรงเรียนแห่งใดแห่งหนึ่ง ตัวอย่างเช่นเมื่อ Human Rights Watch ไปที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านบาโงในอำเภอมายอ บัตตานีเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2553

ห้าวันหลังจากโรงเรียนถูกโจมตีและถูกเผาบางส่วนโดยผู้ต้องสงสัยกลุ่มก่อความไม่สงบ หน่วยลาดตระเวนกลุ่มเล็ก ๆ ได้ประจำอยู่ในห้องเรียนของโรงเรียนทั้งคืน เพื่อรักษาความปลอดภัยให้โรงเรียนในช่วงการโจมตีครั้งนั้น

ทำนองเดียวกันเมื่อ Human Rights Watch ไปที่โรงเรียนบ้านทุ่งคาในเขตอำเภอเมืองยะลา

เพียงเจ็ดวันหลังจากการโจมตีโรงเรียน มีหน่วยกองกำลังที่ 11 จากยะลา, ทหารราบจากจังหวัด สงขลา

เข้ามาตั้งฐานชั่วคราวที่โรงเรียน¹³⁵ ตัวอย่างของกองกำลังรักษาความปลอดภัย

ที่เข้าไปตั้งฐานในเขตโรงเรียนในเวลาจำกัดเพื่อเตรียมรับมือภัยคุกคามโดยเฉพาะเจาะจง

สร้างปัญหาน้อยกว่าการที่โรงเรียนถูกทหารใช้เป็นฐานที่มั่น โดยไม่มีกำหนด ด้วยเหตุผลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคุกคาม อย่างไรก็ตาม แม้การครอบครองพื้นที่ของทหารจะกระทำเพื่อเตรียมรับสถานการณ์เฉพาะ

แต่ก็ทำให้การศึกษาของเด็กหยุดชะงัก

---

¹³³ Human Rights Watch เยี่ยมชม สถานศึกษาปอเนาะดารุสลามแอลฟาโตนียะห์ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี วันที่ 30 มีนาคม 2553

หลังจาก สิงหาคม 2553 ทหารพรานก็จากไปจากสถาบัน และเคลื่อนย้ายฐานห่างจากโรงเรียน ประมาณ 500 เมตร

¹³⁴ ในโรงเรียนบ้านคลองมาง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีทหารจากกองทัพ "หน่วยสันติภาพและการพัฒนา" ได้เข้าครอบครองหนึ่งในสี่ของอาคารเรียนสองชั้น ในโรงเรียนบ้านสามมาลา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เดิมทีทหารใช้พื้นที่กว่าครึ่งของอาคารเรียนชั้นล่างของอาคารหลักสองชั้น แต่หลังจากที่โรงเรียนขอให้ใช้พื้นที่ให้น้อยลงตอนนี้พวกเขาใช้ประมาณหนึ่งในสามของชั้นล่าง Human Rights Watch เยี่ยมชม โรงเรียนบ้านคลองมาง และโรงเรียนบ้านสามมาลา เดือน สิงหาคม 2553

¹³⁵ Human Rights Watch เยี่ยมชม โรงเรียนบ้านทุ่งคา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา วันที่ 28 มีนาคม 2553

และควรจะดำเนินการในลักษณะที่ช่วยลดความเสี่ยงทางกายภาพให้กับนักเรียนและครู และขัดขวางการเรียนการสอนน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ที่ Human Rights Watch ได้ไปตรวจสอบสถานที่ ที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ตั้งทางทหาร มากกว่าเพื่อเตรียมรับการคุกคามโดยเฉพาะนั้น พบว่ามีการใช้และครอบครองพื้นที่โรงเรียนมากกว่า 1 ปี ที่โรงเรียนประถมศึกษาโกกตาโหนด อำเภอหนองจิก บัตตานี ซึ่งกองทัพเข้าไปตั้งค่ายในปี

2550 ปราบกว่าในปี 2551 หน่วยลาดตระเวนได้เข้ามาแทนที่ทหาร จนถึงเดือนมีนาคม 2553 หน่วยทหารประมาณ 30 นายก็ยังคงอยู่ในค่ายร่วมกับโรงเรียนในสนามเด็กเล่นและพื้นที่นันทนาการของโรงเรียน.¹³⁶

บริเวณโรงเรียนประถมศึกษาบ้านลาอา ในอำเภอไทรบุรี บัตตานี

เป็นอีกแห่งหนึ่งที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยเข้าครอบครองพื้นที่บางส่วนตั้งแต่ปี 2551¹³⁷

ส่วนที่โรงเรียนบาโกยือเปง ใน กระจือปี อำเภอกะปอ, บัตตานีนั้น หน่วยลาดตระเวนเข้ามาอยู่ที่โรงเรียนตั้งแต่ปี 2551 ก่อนที่กองทัพจะเข้ามา¹³⁸ ที่โรงเรียนประถมศึกษา บ้านกรือเซะ อำเภอเมือง

กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้เข้ามาใช้พื้นที่นานประมาณ 3 ปีจนถึงช่วงที่ Human Rights Watch เข้าไปเยี่ยม โดยมีทหารประจำอยู่ 50 นาย.¹³⁹ กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้ตั้งฐานอยู่ที่โรงเรียนบ้านคลองมาเนิงบัตตานี

เกือบจะต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2548¹⁵³ อีกกรณีหนึ่งนั้นหน่วยลาดตระเวน ไปตั้งค่ายที่โรงเรียนประถมศึกษา

บ้านปากาชิเนาะ ในอำเภอหนองจิก จังหวัดบัตตานี ตั้งแต่พฤศจิกายน ปี 2550¹⁴⁰

หลังจากกองกำลังรักษาความปลอดภัยย้ายเข้าไปที่โรงเรียน พวกเขาก็ทำให้โรงเรียนกลายเป็นค่ายทหาร และสร้างเครื่องกำบัง ตัวอย่างเช่น ที่โรงเรียนบ้านลาอา พวกทหารนำถุงทรายมาวางไว้บนกำแพงคอนกรีตรอบ ๆ โรงเรียนและหน่วยลาดตระเวนก็ถืออาวุธขณะอยู่ภายในบริเวณโรงเรียนด้วย¹⁴¹ ที่โรงเรียนปากาลือเซาะ มีลวดหนามติดอยู่บนกำแพงคอนกรีตรอบ ๆ โรงเรียน และยังมีกระสอบทราย

---

¹³⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ชื่อ สถานที่ และวันให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

¹³⁷ Human Rights Watch เยี่ยมชมโรงเรียนประถมศึกษาบ้านลาอา อำเภอสายบุรี จังหวัดบัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2552

¹³⁸ อีเมล จาก องค์การอิสระ เพื่อสิทธิเด็ก Human Rights Watch, วันที่ 30 เมษายน 2553

¹³⁹ Human Rights Watch เยี่ยมชมโรงเรียนประถมศึกษาบ้านกรือเซ อำเภอเมือง จังหวัดบัตตานี เดือน สิงหาคม 2553

¹⁴⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ชาวบ้านบ้านปากาชิเนาะ อำเภอหนองจิกจังหวัดบัตตานี เดือนสิงหาคม 2553

¹⁴¹ Human Rights Watch เยี่ยมชมโรงเรียนประถมศึกษาบ้านลาอา อำเภอสายบุรี จังหวัดบัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2552

ตั้งเป็นป้อมจุดตรวจอยู่ที่ประตูใหญ่ของโรงเรียนด้วย.¹⁴² และที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านปากาซิเนาะ ในอำเภอหนองจิก, บัตตานี, หน่วยลาดตระเวนได้สร้างหอสังเกตการณ์ 2 แห่งในบริเวณโรงเรียน (ดูรูปที่ 3) มีสองกรณีซึ่ง Human Rights Watch ไปสอบสวนเรื่องการรักษาความปลอดภัยที่รัฐบาลนำมาใช้ เราได้พบว่ามีการจำกัดบุคคลที่จะเข้าไปในโรงเรียน รวมถึงการไม่อนุญาตให้ผู้ปกครองเข้ามาในบริเวณโรงเรียนด้วย

143

รูปที่ 3 กองอาสาสมัครทหารพราน ได้สร้างหอสังเกตการณ์ 2 แห่งไว้ที่ฐานที่พวกเขาสร้างขึ้น ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2550 ภายในพื้นที่ของโรงเรียนประถมศึกษา บ้านปากาซิเนาะ บัตตานี © 2010 David Hogsholt/Reportage by Getty Images

สำหรับโรงเรียนที่ Human Rights Watch ไปเยี่ยมมนั้น ชุมชนรอบๆ บอกว่า ไม่มีใครมาปรึกษากับชุมชน เกี่ยวกับการจัดตั้งค่ายทหารในโรงเรียนของพวกเขาเลย ที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านลาอะ ในเขตอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานีนั่น

¹⁴² Human Rights Watch เยี่ยมชมที่โรงเรียนประถมศึกษาปากาสือเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹⁴³ พบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับชาวบ้านในท้องถิ่น พูลากาสิง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

กล่าวว่ามี ความกังวลในความปลอดภัยส่วนบุคคล ชาวบ้านไม่ได้เต็มใจอยากให้สัมภาษณ์กับ Human Rights Watch เกี่ยวกับสถานการณ์ที่โรงเรียนซึ่ง Human Rights Watch ไปเยี่ยมชมที่บ้านคลองช้าง เดือน สิงหาคม 2553

ช่วงแรกชาวบ้านต่อต้านการมาตั้งฐานของหน่วยลาดตระเวนในโรงเรียนเพราะพวกเขาได้ยินมาว่าหน่วยลาดตระเวนมัก
จะประพฤติไม่ดี เมื่อหน่วยลาดตระเวนเข้ามาตั้งฐานปฏิบัติการที่โรงเรียน

ชาวบ้านบางคนเป็นกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักเรียน

โดยกลัวว่าพวกกลุ่มก่อความไม่สงบจะโจมตีโดยใช้โรงเรียนเป็นเป้าหมายและนักเรียนก็จะติดอยู่ในพื้นที่ที่มีการยิงกัน
น¹⁴⁴ พวกครูก็ไม่พอใจกับการมีทหาร ชาวบ้าน 110

คนลงนามในคำร้องคัดค้านการมีหน่วยลาดตระเวนในบริเวณโรงเรียน

ปรากฏว่าในเวลาต่อมาหน่วยลาดตระเวนได้ทำงานหนักเพื่อพิสูจน์ว่ามีวินัยดี มีความอ่อนโยน
และได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านในท้องถิ่น

พวกเขาได้ทำงานในโครงการพัฒนาต่างๆทำให้มีการสร้างถาวรวัตถุใหม่ๆ

การให้บริการและการจ้างงานในชุมชนรอบโรงเรียน หลังจากหน่วยลาดตระเวน เข้ามาตั้งค่ายเป็นเวลาสามเดือน

มีการสร้างกำแพงคอนกรีตรอบโรงเรียนโดยว่าจ้างชาวบ้านให้เป็นผู้สร้าง

ถึงแม้หน่วยลาดตระเวนจะบอกว่ากำแพงจะป้องกันเด็กไม่ให้วิ่งไปที่ถนน

แต่กำแพงสูงที่บก็ช่วยเป็นที่กำบังให้กองกำลังด้วยเช่นกัน.¹⁴⁵

เมื่อเวลาผ่านไป ชาวบ้านที่เคยต่อต้านการมาของทหารก็ไม่เอ่ยว่าไม่เห็นด้วยอีก “ทุกคนเริ่มที่จะปิดปาก

เกี่ยวกับการไม่เห็นด้วยและตอนนี้ก็คือทั้งหมดเงียบสงบและไม่มีใครอยากพูดถึงมันอีกต่อไป.”¹⁴⁶

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบโรงเรียนกล่าวว่า

หน่วยลาดตระเวนสามารถเอาชนะผู้คัดค้านในท้องถิ่นเพราะผู้บังคับบัญชา (ผู้กำกับ)

ได้เสนอความช่วยเหลือในเรื่องการพัฒนาและยังได้ยืนยันว่ากองกำลังของเขาจะไม่ดื่มแอลกอฮอล์และติดต่อกับผู้

หญิงในชุมชน¹⁴⁷ อย่างไรก็ตาม ความเคารพต่อชุมชน ของหน่วยลาดตระเวนหน่วยนี้

ไม่ได้ทำให้ความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยในท้องถิ่นของเด็กที่โรงเรียนลดน้อยลง

---

¹⁴⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านลาอะ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁴⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณธานี พ. พ่อของนักเรียนระดับ 3 ที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านลาอะ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁴⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านลาอะ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁴⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ชาวบ้าน 3 คน ในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

ชาวบ้านคนหนึ่งในพื้นที่บอกกับ Human Rights Watch ว่า คนจำนวนมากยังคงกลัว "แต่ก็ไม่มีทางเลือก เรากำลังกลัวว่าจะมีการโจมตี แต่หวังว่าพระเจ้าจะดลบันดาลไม่ให้เกิดขึ้น"¹⁴⁸

แรงจูงใจของการครอบครองพื้นที่

ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา นายกฤษดา บุญราช กล่าวว่ากองกำลังรักษาความปลอดภัยมีเหตุผลและกลยุทธ์ชัดเจน ในการตั้งฐานในโรงเรียน:

โรงเรียนมักจะมีการป้องกันที่ตึ๊ดขึ้นเช่น

มีรั้วและเป็นการง่ายขึ้นที่จะทำการไต่ระวังจากด้านบนของโรงเรียน มันจะเสี่ยงมากกว่า

ถ้าจะตั้งป้อมยาม โดยมีหน่วยลาดตระเวนหรือทหารในอาณาบริเวณของหมู่บ้าน ดังนั้น

เขาจึงตั้งฐานไว้ภายในโรงเรียนกลางหมู่บ้าน การตั้งฐานด้านนอก

จะทำให้กองกำลังมีช่องโหว่ให้พวกกลุ่มก่อความไม่สงบโจมตี เพราะว่าอยู่ในที่โล่ง¹⁴⁹

นายกฤษดา กล่าวเสริมว่า แม้ว่าจะมีข้อได้เปรียบเหล่านี้

"แต่ไม่จำเป็นต้องมีกองกำลังรักษาความปลอดภัยแบบนี้มาประจำอยู่ในโรงเรียน."¹⁵⁰

ผู้กำกับหน่วยลาดตระเวนกล่าวว่ารัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยของเขาที่โรงเรียนใน ปากาลือเซาะ

เพื่อเป็นจุดบริการชุมชนและโรงเรียน "เป้าหมายของหน่วยอย่างผม ก็เพื่อให้แน่ใจว่าจะมีความสงบสุขในชุมชน

มันเป็นการทำงานควบคู่กัน ในขณะที่หน่วยที่ 24 [ปัตตานี] เป็นหน่วยที่สร้างความกดดัน

หน่วยของเราที่นั่นเพื่อนำเสนอทางแก้ไขมาให้เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้คน"¹⁵¹ เขากล่าวว่า

"กองทัพอายุที่โรงเรียนเพื่อให้ความมั่นใจกับครู ในการสอน และทำให้รู้สึกปลอดภัย

พวกครูกลัวที่จะเดินทางไปยังพื้นที่นี้และทำงานที่นี่"¹⁵²

เขายังพูดอย่างชัดเจนด้วยว่าพวกเขาไม่ได้มาอยู่ที่นั่นเพื่อโต้ตอบการคุกคามจากกลุ่มก่อความไม่สงบต่ออาคารเรียน

153

---

¹⁴⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านลาอะ อำเภอสาเยบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁴⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณกฤษภา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา วันที่ 29 มีนาคม 2553

¹⁵⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณกฤษภา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา วันที่ 29 มีนาคม 2553

¹⁵¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากาลือเซาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹⁵² Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากาลือเซาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

¹⁵³ Human Rights Watch สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาปากาลือเซาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วันที่ 27 มีนาคม 2553

ครูท้องถิ่นกล่าวว่าเขารู้สึกว่าโรงเรียนบ้านลาอะได้ถูกรวบครองเนื่องจากคนในหมู่บ้านเรียกเขตนี้ว่า "พื้นที่สีแดง" ซึ่งเป็นศัพท์ทหาร มันแสดงว่าเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มก่อความไม่สงบ และผู้สนับสนุนอยู่เป็นจำนวนมาก "หมู่บ้านถูกขึ้นบัญชีว่าเป็นสีแดงเข้ม และทหารมีแผนการในขณะนั้นเพื่อเจาะและสร้างฐานในแต่ละ 'พื้นที่สีแดง' เป็นกลยุทธ์การต่อต้านการก่อความไม่สงบ " ครูกล่าว.¹⁵⁴ ไม่มีใครในสามคนที่พูดกับ Human Rights Watch กล่าวว่า การมาของกองกำลังรักษาความปลอดภัยเป็นการตอบโต้โดยตรงต่อกลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่¹⁵⁵

ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อการศึกษา

ดังที่แสดงในตัวอย่างข้างต้น

การที่กองทัพและกองกำลังอาสาสมัครเข้าไปครอบครองในบริเวณโรงเรียนจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของเด็กในโรงเรียนซึ่ง Human Right Watch ได้เข้าไปเยี่ยม แทบจะไม่มี การสอบถามความคิดเห็นของชุมชนโดยรอบเกี่ยวกับการตั้งค่ายทหารในบริเวณโรงเรียนดังกล่าว

นักเรียนและครูอาจกลัวและกังวลกับการโจมตีที่อาจจะเกิดขึ้น

รวมทั้งความเป็นไปได้ที่อาจเกิดการล้วงละเมิดทางเพศกับนักเรียนซึ่งทำให้เด็กลาออกจากโรงเรียนไป

ทั้งหมดนี้ทำให้เกิดความยากลำบากในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่ยังคงอยู่

จำนวนนักเรียนที่ลาออกเพิ่มสูงขึ้นและการขอย้ายโรงเรียนนั้นทำให้เกิดความแออัดในโรงเรียนที่รับนักเรียนเข้าเรียน

และการที่จะให้นักเรียนเดินทางไปเรียนยังโรงเรียนเอกชน ก็ยังคงเป็นเรื่องที่ต้องคิดต่อไปและมีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป

ยิ่งกว่านั้นพฤติกรรมของผู้ถืออาวุธซึ่งอยู่ภายในโรงเรียนเช่น การเล่นการพนัน

การดื่มแอลกอฮอล์และใช้ยาเสพติดล้วนเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

---

¹⁵⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านลาอะ อำเภอสาบายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁵⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ชาวบ้าน 3คน ในอำเภอสาบายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

5. การเข้าโจมตีโรงเรียนรัฐบาลของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ช่วงเดือนมกราคม 2004 โรงเรียนรัฐบาลจำนวน 20 แห่งถูกวางเพลิงภายในคืนเดียว พร้อมกับการเข้าโจมตีค่ายทหารและสถานีตำรวจ 3 แห่ง เหตุการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นเครื่องหมายของการหวนกลับมาของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแบ่งแยกดินแดนในบริเวณ ชายแดนภาคใต้ของไทย กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบจะเลือกโรงเรียนเป้าหมายที่มีความเป็นสัญลักษณ์สูง ไม่เพียงแต่เป็นสถานที่ของทางราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเป็นสัญลักษณ์ของระบบการศึกษาไทย ซึ่งกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเห็นว่าเป็นเครื่องมือทำลายความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติมาเลย์มุสลิม นับแต่ปีที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ก่อเหตุวางเพลิงเผาโรงเรียนรัฐ เกิดเหตุลอบวางเพลิงเผาโรงเรียนอย่างน้อย 327 ครั้ง ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม 2547 จนถึงต้นเดือนกันยายน 2553.¹⁵⁶

แม้ว่าการโจมตีโรงเรียนของรัฐดังกล่าวคือการบ่งบอกการเปิดตัวการสร้างสถานการณ์ซึ่งก็ยังคงดำเนินอยู่มาจนถึงปัจจุบัน แต่จำนวนของโรงเรียนที่ถูกลอบวางเพลิงก็ลดจำนวนลงตั้งแต่ปี 2550 ซึ่งการลดลงของการโจมตีดังกล่าวเป็นผลมาจากมาตรการรักษาความปลอดภัยในช่วงกลางคืน ซึ่งมีการเฝ้าระวังโดยรอบ รวมทั้งการที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีรูปแบบการโจมตีไม่ต่างไปจากเดิมมากนัก การโจมตีโรงเรียนทางกายภาพส่วนมากจะใช้วิธีการลอบวางเพลิง แต่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็ยังใช้ระเบิดมือ, ระเบิดแสวงเครื่อง (IED) และระเบิดเพลิงด้วยเช่นกัน

ระเบิดเหล่านี้มักใช้เพื่อโจมตีเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้าซึ่งเป็นกองกำลังรักษาความปลอดภัยที่มีการตั้งฐานอยู่ในโรงเรียน กองกำลังที่อารักขาครูหรือกองกำลังที่คุ้มครองโรงเรียน บางครั้งการใช้ระเบิดได้ก่อความเสียหายกับโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนและเป็นสาเหตุให้เกิดความหวาดกลัวโดยทั่วไป

การที่โรงเรียนถูกทำลายทำให้นักเรียนและคนในพื้นที่เกิดความหวาดกลัวและเป็นห่วงในความปลอดภัยของเด็กและคนในชุมชน การสูญเสียอาคารเรียนยังส่งผลกระทบต่อความสามารถของเด็กในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากความรุนแรงในบริเวณชายแดนภาคใต้ของไทยมีการนำอาวุธมาใช้

ดังนั้นจึงต้องนำกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเข้ามาใช้

ภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศโรงเรียนและสถาบันการศึกษาจะได้รับความคุ้มครองจากการถูกโจมตีในฐานะพลเรือน

---

¹⁵⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณบุญสม ทองศรีโพธิ์ ประธานสมาพันธ์ครูของจังหวัดชายแดนภาคใต้ วันที่ 7 กันยายน 2553 และดูได้ที่ "การประชุมรำลึกถึงผู้เสียชีวิต 124 คน" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 17 มกราคม 2553, อ้างถึงการลอบวางเพลิง 325 ครั้ง โจมตี โรงเรียน 287 แห่ง ตามมาด้วยอีก 2 โรงเรียนถูกโจมตี

โดยอาจถูกโจมตีได้ในกรณีที่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหารและเฉพาะในเวลานั้นเท่านั้น¹⁵⁷
ดังนั้นโดยปกติแล้วโรงเรียนจะถูกละเว้นจากการโจมตี ยกเว้นในกรณีที่มักกองกำลังรักษาความปลอดภัยอยู่¹⁵⁸
ในกรณีที่สงสัยว่าอาคารเรียนจะถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหารด้วยวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองพลเรือน¹⁵⁹

กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

เมื่อ Human Rights Watch ได้เข้าเยี่ยมโรงเรียนประถมศึกษาบ้านบาโง ในอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2553 เราพบว่าห้องสมุดยังมีสภาพครุครุ่นจากการถูกเผาเมื่อห้าวันก่อนหน้านั้น (ดูรูปที่ 4)

เวลาประมาณสามทุ่มของวันที่ 19 มีนาคม 2010 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของภาคการศึกษา
กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบซึ่งปกคลุมใบหน้าพร้อมกับพกอาวุธปืนประมาณ 15 คนได้บุกเข้ามาในโรงเรียน
ซึ่งมีอาสาสมัครคุ้มครองหมู่บ้านจำนวน 5 คนทำการป้องกันโรงเรียนอยู่ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม
กลุ่มแรกเข้าโจมตีอาสาสมัครคุ้มครองหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีอาวุธป้องกันตัวเพียงปืนลูกซอง 1 กระบอก
และทำการจับตัวอาสาสมัครทั้ง 5 คนมัดไว้ที่บริเวณมุมหนึ่งของโรงเรียน ส่วนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบกลุ่มที่สอง
ได้พังเข้าไปในห้องเรียนพร้อมทั้งราดน้ำมันเบนซิน และ จุดไฟเผาทั้งห้องสมุดและห้องเรียนชั้นอนุบาล
โดยใช้หนังสือเรียนและที่นอนของเด็กเป็นเชื้อเพลิง หลังจากที่พวกเขาจุดไฟเผาเรียบร้อยแล้วก็วิ่งขึ้นฟ้า
เปลวเพลิงเริ่มกระจายจากชั้นอนุบาลไปที่ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
และลามไปถึงห้องสมุดซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียง กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบพยายามจะเผาห้องเรียนอื่น แต่ไม่สำเร็จ¹⁶⁰

¹⁵⁷ ดู อนุสัญญาคุ้มครองสิทธิเด็ก ICRC *กฎหมายมนุษยธรรมจารีตประเพณีระหว่างประเทศ* ข้อ

52 : "พลเรือนจะไม่ตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีหรือจากการแก้แค้น.... การโจมตีจะต้องจำกัดเป้าหมายทางทหารอย่างเคร่งครัด...

ในกรณีที่สงสัยว่าสถานที่ซึ่งโดยปกติเป็นการใช้สำหรับพลเรือน ... เช่น โรงเรียน ถูกนำมาใช้เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการทางทหารให้มีประสิทธิภาพ

ต้องไม่สันนิษฐานว่าจะใช้" ดูเพิ่มเติมใน อัยการ v. Kordic, IT-95-14/2-A (คำพิพากษา วันที่ 17 ธันวาคม 2547), วรรค

42 : "ไม่มีข้อสงสัยว่าอาชญากรรมที่ได้ ทำลาย อาคารทางการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ"

¹⁵⁸ การโจมตีจากบนอาคารเรียน ที่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหารต้องไม่ทำตามอำเภอใจหรือไม่มีรูปแบบ

การโจมตีตามอำเภอใจเป็นหนึ่งในกรณีที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ทางการทหาร หรือวิธีการหรือรูปแบบที่ใช้ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างนักรบ

และพลเรือน การโจมตีที่ผิดรูปแบบเป็นที่คาดว่าจะสูญเสียชีวิตพลเรือนและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับสิ่งที่คาดว่าจะได้รับการโจมตี ดู

อนุสัญญาคุ้มครองสิทธิเด็ก ICRC *กฎหมายมนุษยธรรมจารีตประเพณีระหว่างประเทศ* กฎข้อ 11-12 และ 14 อ้างอิง Protocol I (1977) ข้อ 51(4)--(5)

¹⁵⁹ ดู อนุสัญญาคุ้มครองสิทธิเด็ก ICRC *กฎหมายมนุษยธรรมจารีตประเพณีระหว่างประเทศ* กฎข้อ 15 อ้าง Protocol I (1977) ข้อ 57(1)

¹⁶⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ครุ 4 คน และองค์กรสิทธิมนุษยชนสากล ได้เยี่ยมชมโรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

ครูหลายคนในโรงเรียนกล่าวว่าอาการโจมตีเกิดขึ้นโดยไม่มีอาการเตือนล่วงหน้าใดๆ

โรงเรียนได้ประมาณการความเสียหายซึ่งเกิดกับโครงสร้างอาคารเรียนไว้ว่ามีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 600,000 บาท (US \$ 18,500)¹⁶¹

ครูคนหนึ่งจำได้ว่า หน่วยงานฉุกเฉินท้องถิ่นก็ลังเลที่จะเข้ามาช่วยเหลือ เพราะเกรงว่าอาจจะถูกโจมตีจากผู้ก่อความไม่สงบ

“ผมอยู่ที่บ้านและได้ยินเสียงปืนสองนัดและเมื่อออกมาจากบ้านก็พบว่าอาคารเรียนถูกไฟไหม้”

ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ บอกว่า

“อย่าเข้าไปในบริเวณพื้นที่เกิดเหตุเนื่องจากคาดว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยังอยู่ในบริเวณนั้น และคุณอาจจะถูกทำร้าย” “ผมได้เรียกรถดับเพลิง ทหารและตำรวจ แต่ไม่มีใครมา เพราะกลัวว่าจะเกิดการโจมตีรอบสองหรือมีการดักซุ่มบริเวณข้างทาง”

เขากล่าวว่าการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีการวางแผนที่จะเผาอาคารสถานที่เพื่อหลอกล่อ ให้กองกำลังรักษาความปลอดภัยเข้ามาในพื้นที่

“พวกเขาพูดกันแบบนี้ทางโทรศัพท์และผมก็พยายามที่จะติดต่อเจ้าหน้าที่รัฐทางวิทยุด้วย”

ต้องใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงเพื่อให้นม่นาวให้มา ถึงตอนนั้น

ห้องสมุดและห้องดูแลเด็กของโรงเรียนถูกเผาไปแล้ว และหลังคาก็เริ่มยุบตัวลงมา¹⁶²

ในการบรรยายถึงความรู้สึกที่ได้รับจากการถูกโจมตี ครูคนหนึ่งกล่าวว่าพวกเขารู้สึกตื่นตระหนกเป็นอย่างมาก

“แต่ถ้าพวกเราหนีไปเด็กก็จะไม่มีครู”¹⁶³

---

¹⁶¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครู 4 คน ที่โรงเรียนบ้านนาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁶² Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านนาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁶³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านนาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

รูปที่ 4 กองหนังสือที่ไหม้เกรียมในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา บ้านนาโง บัตตานี 5 วันหลังจากที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบวางเพลิงที่โรงเรียน เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2553 © 2010 Bede Sheppard/Human Rights Watch

กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

เย็นของวันที่ 1 มกราคม 2553 โรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอซึ่งอยู่ในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ได้ถูกลอบวางเพลิงสองครั้ง ครั้งแรกเกิดในช่วงเวลาประมาณ 2 ทุ่ม นายอำเภอ กับชาวบ้านได้ช่วยกันดับไฟไว้ได้¹⁶⁴

หลังจากนั้นเวลาประมาณตี 3 ของวันรุ่งขึ้นก็โดนโจมตีเป็นครั้งที่สอง

โดยเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้หนึ่งในอาคารสองหลังของโรงเรียนถูกเผาจนวอดวาย.¹⁶⁵

---

¹⁶⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมิชา ม. ชาวบ้านท้องถิ่น บ้านปายออำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁶⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมิชา ม. ชาวบ้านท้องถิ่น บ้านปายออำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

เด็กชายฮาเซ เด็กนักเรียนวัย 7 ปี เป็นผู้เห็นเปลวไฟคนแรกได้บอกว่า

“ผมกำลังทานอาหารเย็น และอยู่ๆ ก็เห็นควันไฟ แม่ของผมรีบไปที่โรงเรียน เพื่อบอกให้ภารโรงรู้

ส่วนผมก็รีบไปสำรวจบ้านบริเวณใกล้เคียงเพราะกลัวว่าไฟจะลุกลาม ผมเห็นเปลวเพลิงสีแดงฉาน

และโรงเรียนก็กลายเป็นสีแดง”¹⁶⁶

อาคารสองชั้นซึ่งเป็นห้องเรียนสำหรับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถม 1 ถึง ประถม 6 ¹⁶⁷ ถูกเผาราบคาบ นอกจากนั้นอาคารดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของห้องพัสดุซึ่งมีทั้งคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนอื่นๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนประกาศยกเลิกการเฉลิมฉลองวันเด็กที่กำลังจะมีขึ้นในวันเสาร์และประกาศงดการเรียนการสอนชั่วคราวจนกว่าจะสามารถหาวิธีสื่อสารสอนจากโรงเรียนใกล้เคียงได้

ฮาเซ บอกว่า “เราต้องเรียนกันข้างนอกห้องเรียน ผมไม่ชอบแบบนี้เลยเพราะมันทั้งร้อนและเสียงดัง

ทำให้ผมไม่มีสมาธิที่จะเรียน” ¹⁶⁸

ฮารงค์อายุ 10 ปี ไม่มาโรงเรียนเป็นเวลาสามวันหลังจากเกิดเหตุการณ์ลอบวางเพลิง

โดยกลัวว่าจะถูกทำโทษเพราะทำหนังสือหายไปบนเปลวเพลิง “ผมกลัวว่าครูจะลงโทษที่ไม่มีหนังสือมาเรียน

เพราะผมเก็บหนังสือไว้ในห้องเรียน โดยที่เพื่อนบางคนของผมเขาเอาหนังสือกลับบ้าน.”¹⁶⁹

จิมพลี อายุ 10 ปี ซึ่งเห็นเปลวเพลิงพร้อมกับเพื่อนบอกว่า

“หนูรู้สึกเศร้าเพราะที่นั่นมีเครื่องคอมพิวเตอร์และหนูก็เสียใจมากที่มันถูกเผา หนูชอบคอมพิวเตอร์

หนูชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์”¹⁷⁰

---

¹⁶⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.ฮาเซ อ. อายุ 7 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

¹⁶⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ญ.อาฟรินา ส. อายุ 9 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁶⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.ฮาเซ อ. อายุ 7 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

¹⁶⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.ฮารอง ม. อายุ 10 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁷⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.จิมพลี อ.อายุ 10 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

“ผมเสียใจที่เสียหนังสือและคอมพิวเตอร์ไปเพราะผมชอบอ่านหนังสือ” ฮาเซบอกกับ Human Rights Watch “ตอนนี้เรามีเครื่องคอมพิวเตอร์เพียง 5 เครื่องต่างๆ ที่เคยมีถึง 22 เครื่อง” ทหารได้จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ใหม่ 5 เครื่องให้เพื่อทดแทนของเก่า “ตอนนี้เราถูกจำกัดเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งจะใช้ได้เฉพาะในเวลาเรียนเท่านั้น ไม่สามารถเล่นนอกเวลาเรียนได้”¹⁷¹

อฟรีนา วัย 9 ปี ได้บอกกับ Human Rights Watch ว่าเธอรู้สึกเสียใจกับการที่โรงเรียนถูกทำลาย ¹⁷²

Human Rights Watch ไม่สามารถระบุชัดเจนว่าการโจมตีทั้งสองครั้งนั้นกระทำโดยสมาชิกของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ระยะเวลาของการลอบโจมตีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้อาคารใหม่สองหลังซึ่งใกล้จะเสร็จสมบูรณ์ ถูกทำลาย โดยมีความสงสัยว่าแรงจูงใจในการก่อเหตุดังกล่าวอาจมาจากการเผาเพื่อผลประโยชน์อื่นๆ ความจริงแล้วอาคารใหม่หลังดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาคาร เนื่องจากถูกวางเพลิงเมื่อสองปีก่อน ชาวบ้านท้องถิ่นคนหนึ่ง ซึ่งบอกว่าตัวเองเป็นกึ่งผู้ก่อความไม่สงบได้ให้สัมภาษณ์ว่า “อาจมีผลประโยชน์ทางธุรกิจอยู่เบื้องหลังการลอบวางเพลิงดังกล่าว”

เขาคิดว่ามันไม่น่าจะเป็นการโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

เนื่องจากในบริเวณดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยของพวกนี้และมีลูกๆ ซึ่งไปโรงเรียนที่นั่น

ดังนั้นพวกนี้จึงไม่น่าจะทำอะไรที่จะส่งผลต่อลูกๆ ของเขา”¹⁷³ นอกจากนั้นเขายังให้มุมมองที่แตกต่าง

เกี่ยวกับการทำลายทรัพย์สินของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบว่า “สำหรับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

พวกเขาไม่คิดที่จะเผาโรงเรียนหรือสถานีนอนามัย เพราะสถานที่ดังกล่าวมีปัจจัยสนับสนุนมากมาย

และถ้าเราสามารถควบคุมสถานที่ได้เมื่อไหร่ เราก็ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ซึ่งพร้อมใช้งาน

ดังนั้นเราจะไม่โจมตีพวกสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน”¹⁷⁴

---

¹⁷¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช.ฮาแซ อ. อายุ 7 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

¹⁷² Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ญ.อฟรีนา ส. อายุ 9 ปี นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาบ้านปายอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁷³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมิชา ม. ชาวบ้านท้องถิ่น บ้านปายออำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁷⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมิชา ม. ชาวบ้านท้องถิ่น บ้านปายออำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

ชาวบ้านคนเดียวกันชี้ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนไม่ได้เข้าร่วมดับไฟในช่วงเย็นหลังจากที่เพลิงเริ่มลุกไหม้และไม่เห็นหน้าที่โรงเรียนจนถึงเวลา 09:00 วันรุ่งขึ้น¹⁷⁵ เมื่อ Human Rights Watch ได้พยายามที่จะพูดคุยกับผู้อำนวยความสะดวกของโรงเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ลอบวางเพลิงดังกล่าวก็ถูกปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามในคืนเดียวกันกับที่โรงเรียนแห่งนี้ถูกเผา ก็ยังเกิดเหตุลอบวางเพลิงที่สถานีอนามัยตำบลกะดุง ซึ่งมีระยะทางห่างจากโรงเรียนไป 1 กิโลเมตร โดยผู้ลอบวางเพลิงสูมกองยางรถยนต์ไว้ใกล้กับสถานีอนามัย แต่เนื่องจากไม่น่าจะเป็นไปได้ที่สถานที่อื่นจะตกเป็นเป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ทางการเงินในเวลาเดียวกัน จึงทำให้น่าเชื่อว่าการลอบวางเพลิงที่สถานีอนามัยหลังการวางเพลิงเผาโรงเรียนครั้งนี้¹⁷⁶

บ้านพักครู

การโจมตีโดยการลอบวางเพลิงมีเป้าหมายที่บ้านพักครู และตัวโรงเรียน.¹⁷⁷ กระทรวงศึกษาธิการมีการจัดบ้านพักครูในบริเวณหรือใกล้กับโรงเรียนมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าครูส่วนใหญ่จะไม่ต้องอาศัยอยู่ที่นั่น แต่ครูที่เป็นโสดหรือเพิ่งย้ายเข้ามาในพื้นที่ ก็จำเป็นที่จะต้องอยู่ เกศริน ครูผู้เล่าถึงเหตุการณ์การลอบวางเพลิงที่เกิดขึ้นในปี 2552 กล่าวว่

มันเป็นช่วงเวลาประมาณตี 4 ของเช้าวันหนึ่ง ฉันกำลังหลับอยู่และสะดุ้งตื่นจากเสียงปืน เสียงปืนดังสี่หรือห้านัด ฉันออกไปข้างนอกบ้านและเห็นท้องฟ้าเป็นสีแดงฉานจากเปลวเพลิง ฉันเห็นเปลวเพลิง และได้ยินเสียงการปะทุจากการเผาอาคาร ฉันรอดูประมาณ 10 นาทีและเห็นว่ามีคนไปรวมตัวกันที่โรงเรียน และบางคนก็ออกไป ตอนที่ฉันไปถึงที่นั่น บ้านพักครูถูกเผาถึงหลังคาและกำลังจะพังทลายลงมา

¹⁷⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณบิชา ม. ชาวบ้านท้องถิ่น บ้านปายอำเภอสาวยบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

¹⁷⁶ "ประเทศไทย : โรงเรียนในปัตตานีถูกวางเพลิง ชั้นเรียนถูกปิด" Thai News Service, วันที่ 6 มกราคม 2553 "ประเทศไทย : ตาย 1 จากการวางเพลิงโรงเรียนในภาคใต้" Thai News Service, วันที่ 6 มกราคม 2553 "บาดเจ็บ 2 จากการระเบิดภาคใต้ของไทย" ผู้สังเกตการณ์ BBC Asia Pacific, วันที่ 5 มกราคม 2553 "บาดเจ็บ 6 จากการระเบิด" หนังสือพิมพ์ *The Nation* (ประเทศไทย) วันที่ 4 มกราคม 2553 "ระเบิดเจ็บ 6 โรงเรียนถูกลอบวางเพลิง" หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, วันที่ 3 มกราคม 2553

¹⁷⁷ ตัวอย่าง ผู้ถูกสงสัยว่าเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยิงที่พักอาศัยของครูที่โรงเรียนบาจาโบ ในอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 20 ธันวาคม 2552 และเรือนพักอาศัยในโรงเรียนบ้านตรัง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 13 ตุลาคม 2552 "กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเผาที่พักของครู โจมตีทหารในภาคใต้ของไทย" ผู้สังเกตการณ์ BBC Asia Pacific, วันที่ 21 ธันวาคม 2552; คุณอนุชา เจริญโพธิ์ "รัฐบาลเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการกับความไม่สงบ" หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, วันที่ 14 ตุลาคม 2552

เปลวเพลิงลามไปติดอาคารใกล้เคียงซึ่งเป็นบ้านพักครูด้วยเช่นกัน ไม่มีการช่วยเหลือใดๆ จากเจ้าหน้าที่ มีเพียงชาวบ้านในพื้นที่ที่ช่วยกันดับไฟ พวกเราได้แจ้งไปทางโทรศัพท์และวิทยุ แต่ไม่มีใครมา”¹⁷⁸

ครูที่อาศัยอยู่ในบ้านพักสูญเสียทรัพย์สินที่เก็บไว้ที่บ้านทั้งหมด

แรงจูงใจให้เกิดการโจมตี

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมองว่าโรงเรียนเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของรัฐไทย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสถานที่ที่พวกเขาองว่ามีการบ่มเพาะความเป็นไทย การโจมตีแต่ละครั้งไม่มีรูปแบบตายตัว โดยบางครั้งช่วงเวลาของการโจมตีบางเหตุการณ์ก็ไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวเพื่อแบ่งแยกดินแดน หรืออาจเลือกที่จะสร้างสถานการณ์ในช่วงระยะเวลาเริ่มเปิดหรือปิดภาคเรียน ชาวบ้านพบใบปลิวภาษาไทยใกล้กับโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ซึ่งถูกเผาเมื่อ เดือนพฤษภาคม 2550 โดยกลุ่มผู้ถูกกล่าวหาว่าก่อความไม่สงบแสดงความโกรธแค้นสถาบันการศึกษา

คำเตือน

ถึงปัตตานีมุสลิมทุกคน ขณะนี้ชาวปัตตานีมุสลิมกำลังทำสงครามกับกองกำลังของสยาม ขอเตือนว่าการปฏิบัติการของเราจะมุ่งโจมตีสัญลักษณ์การครอบครองพื้นที่ของกองกำลังสยาม เช่นทำการเผาโรงเรียนโดยถือว่าเป็นการทำลายอิทธิพลนอกรีตของสยามอย่างสมบูรณ์ ขอเตือนว่าอย่าส่งลูกไปโรงเรียน

โรงเรียนจะเปลี่ยนความคิดของเด็กและลบล้างความตระหนักในความเป็นมุสลิมปัตตานี

คุณต้องส่งลูกของคุณไปยังโรงเรียนปอเนาะ

ขอเตือนว่าอย่าไปร่วมมือและให้ความช่วยเหลือใดๆ

กับกองกำลังนอกรีตของคนสยามในการสร้างโรงเรียนใหม่ เช่นการให้เงินหรือแรงงานสนับสนุน การช่วยเหลือใดๆ ให้กับกองกำลังนอกรีตสยามจะถือว่าเป็นบาปและจะได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง

แรง

จากนักรบอิสระปัตตานี¹⁷⁹

¹⁷⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณ เกษริน ว. อาซีพครู สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เปิดเผย ปี 2553

¹⁷⁹ พบใบปลิวใกล้โรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดปัตตานี ที่ถูกเผาในเดือนพฤษภาคม 2550 อยู่ในแฟ้มของ Human Rights Watch

สมาชิกหนุ่มของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบคนหนึ่งได้บอกกับHuman Rights Watchว่า เขายอมรับผิดที่ได้ทำการเผาโรงเรียนเป็นจำนวนสามแห่งภายในคืนเดียวกัน โดยกล่าวว่าเขาเผาโรงเรียนทีละหลัง และอ้างเหตุผลว่า เขา และกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบคนอื่นๆ มีอาวุธปืนAK-47 ทำให้ไม่มีใครกล้าขัดขวางการปฏิบัติการดังกล่าว เมื่อถามถึงเหตุผลในการตัดสินใจวางเพลิงเผาโรงเรียน เขาบอกว่าโรงเรียนรัฐบาลเป็นสถานที่ให้การอบรมสั่งสอนนอกกรีต ซึ่งเขาถือว่าเป็นการทำลายสัญลักษณ์ของชนชาติและศาสนาของชาวมุสลิม ซึ่งเป็นหน้าที่ของเขาที่จะต้องเผาทำลายสถานที่นั้นลง¹⁸⁰

โรงเรียนและครูถือได้ว่าเป็นเป้าหมายที่สามารถโจมตีได้ง่าย และเป็นสื่อที่ดีในการแสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของกลุ่ม เมื่อโรงเรียนบ้านบางทัน อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี ได้เกิดเหตุวางเพลิงเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2552 มีการพบข้อความพันด้วยสีสเปรย์ที่ป้ายโรงเรียนซึ่งมีข้อความว่า “ทหารโง่ ทหารบ้า ออกไป”¹⁸¹ และหลังจากนั้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2552 ก่อนการเปิดภาคเรียน 3 วัน โรงเรียนบ้านตันหยงเปา ในอำเภอนองจิกก็ได้ถูกกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบวางเพลิงเผาอาคารเรียน ข้อความที่ปรากฏบนผนังโรงเรียนเรียกร้องให้ทหารออกจากพื้นที่¹⁸²

กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ไม่ละเว้นการทำร้ายโรงเรียนของรัฐที่มีครูและนักเรียนชาวมุสลิมเป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างเช่นที่โรงเรียนประถมศึกษาบ้านบาโงซึ่งอยู่ในเขตอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีนักเรียนในช่วงอายุ 5-12 ปี รวม 71 คน โดยทั้งหมดเป็นชาวมุสลิม และมีเพียงเจ้าหน้าที่ครูเพียง 1 คนจากทั้งหมด 5 คนที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม โรงเรียนดังกล่าวได้ถูกลอบวางเพลิงถึงสองครั้งในรอบห้าปี.¹⁸³

ครูชาวมุสลิมคนหนึ่งโรงเรียนได้บอกกับHuman Rights Watchว่า “ผมไม่เข้าใจว่าทำไมโรงเรียนถึงเป็นเป้าหมายในการโจมตี”¹⁸⁴ การลอบวางเพลิงโรงเรียนบ้านท่ากำชำ

---

¹⁸⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2551

¹⁸¹ คุณอับดุลละาะ เบนจากรด "โรงเรียนในภาคใต้ถูกวางเพลิง เด็กที่ถูกยิงยังอาการไม่สู้ดี" หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, วันที่ 15 มีนาคม 2552

¹⁸² “ลอบวางเพลิงโรงเรียนในปัตตานีก่อนเปิดเทอมใหม่” Thai News Service, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2552

¹⁸³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ครู 2 คน ที่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁸⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2552

ทำให้ห้องหนึ่งในอาคารซึ่งใช้เป็นสถานที่ในการละหมาดเกิดความเสียหาย.¹⁸⁵

ทว่ากลุ่มก่อความไม่สงบทั้งหมดมิได้มุ่งเป้าหมายไปที่โรงเรียนด้วยแรงจูงใจที่เกิดจากความเกลียดชังต่อระบบการศึกษาของไทยและด้วยเหตุผลอื่นคือโรงเรียนเป็นเป้าหมายที่สามารถเข้าโจมตีได้ง่ายเท่านั้น อย่างน้อยการโจมตี 6 ครั้งในช่วงเดือนมีนาคม 2551 ถึงเดือนกรกฎาคม 2552

ซึ่งมีการวางเพลิงเผาโรงเรียนนับเป็นการใช้กลยุทธ์นี้เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของเจ้าหน้าที่จากการชุมนุมโจมตี¹⁸⁶

ดังเช่นเวลาประมาณสามทุ่มครึ่งของวันที่ 21 มีนาคม 2553 ที่โรงเรียนบ้านทุ่งคาอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

มีบุคคลผู้ต้องสงสัยทำการปีนบันไดขึ้นไปทุบกุญแจและทำลายห้องเรียน

พวกเขาเผาหนังสือและสร้างความเสียหายในห้องเรียนอย่างมาก หนังสือ,

โต๊ะและเก้าอี้รวมทั้งโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ถูกทำลาย¹⁸⁷

หลังจากวางเพลิงแล้วก็มิระเบิดใกล้กับสะพานห่างจากโรงเรียนไปประมาณ 2 กิโลเมตร

---

¹⁸⁵ คุณอัปดุลเลาะ เบนจาคาด "โรงเรียนในภาคใต้ถูกวางเพลิง เด็กที่ถูกยิงยังอาการไม่สู้ดี" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 15 มีนาคม 2552

¹⁸⁶ ตัวอย่างอื่นๆ ซึ่งรายงานผ่านสื่อเมื่อเร็วๆ นี้ กล่าวว่า : เพียงแค่ก่อนเที่ยงคืนของ วันที่ 15 มีนาคม 2551

ผู้ต้องสงสัยกลุ่มก่อความไม่สงบใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อจุดระเบิดที่โรงเรียนในเขตอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานีทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน และบาดเจ็บ 5 คน

ขณะพยายามดับไฟที่โรงเรียนเมื่อระเบิดได้ระเบิดขึ้น "ระเบิดฆ่า 2 คน บาดเจ็บ 18 คน ในภาคใต้ไทยมุสลิม" ข่าวจาก Reuters, วันที่ 16 มีนาคม 2551 วันที่ 20 มีนาคม 2551, กลุ่มก่อความไม่สงบจุดไฟเผาโรงเรียนในอำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และยิงอาสาสมัครป้องกันที่พยายามเข้าไปดับไฟ

ทั้งสองฝ่ายต่างยิงปืนใส่กันนานกว่าห้านาที แต่ไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ "คุณเฉลิม : ผมไม่กลัวที่จะเดินทางไปภาคใต้;

กล่าวว่าสงขลาไม่มีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 21 มีนาคม 2551 ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2551

อาคารหนึ่งของโรงเรียนบ้านกระหวะ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ถูกเผาโดยกลุ่มก่อความไม่สงบ

ผู้วางเพลิงยิงใส่ตำรวจสารวัตรสืบสวนที่กำลังตรวจสอบความเสียหาย "ความไม่สงบที่ภาคใต้; โรงเรียนถูกวางเพลิงชั่วคราวก่อนเปิดเทอมใหม่" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 13 พฤษภาคม 2551 ที่ทีมงานของตำรวจและทหารได้ตอบการยิง ที่โรงเรียนบ้านละหารายม อำเภอยะรัง ในจังหวัดปัตตานี

ที่ถูกกลุ่มก่อความไม่สงบชุมนุมระเบิดข้างถนนและยิงปืนใส่ วันที่ 10 สิงหาคม 2551 "เจ้าหน้าที่ตำรวจถูกยิงบาดเจ็บอาการสาหัส" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 12

สิงหาคม 2551 กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบยิงใส่ที่พักของครูตั้งอยู่ในโรงเรียนบาทุโบ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 20 ธันวาคม 2552

และดักรุมยิงทหารที่มาตรวจในที่เกิดเหตุ ได้รับบาดเจ็บ 2 นาย "กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเผาอาคารที่พักของครู โจมตีทหารในภาคใต้ของไทย" ผู้สังเกตการณ์ BBC

Asia Pacific, วันที่ 21 ธันวาคม 2552

¹⁸⁷ Human Rights Watch เยี่ยมชม โรงเรียนบ้านทุ่งคา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา วันที่ 28 มีนาคม 2553

ตำรวจเชื่อว่าระเบิดนั้นมีเป้าหมายมุ่งไปที่ทีมที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในการดับไฟ อย่างไรก็ตาม ระเบิดดังกล่าวทำงานก่อนเวลาจึงไม่มีใครเสียชีวิต¹⁸⁸

มีหลักฐานชี้ให้เห็นด้วยว่ามีผู้ร่วมก่อการอื่นนอกเหนือจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเข้ามาทำการก่อเหตุวางเพลิงเผาโรงเรียน โดยบางครั้งค่าชดเชยที่โรงเรียนและผู้รับเหมาก่อสร้างในพื้นที่จะได้รับ อาจจะเป็นแรงจูงใจดังกล่าว.¹⁸⁹

ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับการศึกษา

การโจมตีของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความสามารถในการเข้าถึงการศึกษาของเด็ก ซึ่งนอกจากจะทำให้เด็กและครูได้รับบาดเจ็บแล้วยังทำให้สูญเสียเวลาเรียนและเสียทรัพยากรจากการถูกวางเพลิงรวมทั้งหมดทำให้เด็กไม่มีสถานที่เรียนที่เหมาะสม ซึ่งต้องรอจนกว่าโรงเรียนหลังใหม่จะสร้างเสร็จ

หลังจากที่โรงเรียนถูกเผา เจ้าหน้าที่จัดการตั้งเต็นท์บนสนามเด็กเล่นในโรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนมาเฉลี่ยมุสลิมกว่า 200 คนเข้าเรียนร่วมกันที่นั่น ครูคนหนึ่งบอกกับตัวแทน Human Rights Watch ว่า

“เราต้องเริ่มต้นใหม่จากศูนย์เพราะไม่เพียงแต่อาคารเรียนถูกเผา แต่เรายังสูญเสียเอกสารต่างๆ ไปด้วย และมันเป็นการยากสำหรับครู

และนักเรียนที่จะทำการเรียนการสอนในเต็นท์ดังกล่าวเพราะอากาศร้อนมากหรือเมื่อฝนตกน้ำก็จะรั่ว

นอกจากนั้นก็มีเสียงดังรบกวนการเรียน”¹⁹⁰ ครูได้บอกว่า เราต้องทำการเรียนการสอนภายในเต็นท์ถึง 6 เดือน

---

¹⁸⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ทหารที่โรงเรียน ในจังหวัดยะลา วันที่ 28 มีนาคม 2553 "ประเทศไทย : การลอบวางเพลิงโรงเรียน และการโจมตีด้วยระเบิดที่ไม่ทำงาน ในจังหวัดยะลา" แหล่งข่าว Thai News Service, วันที่ 23 มีนาคม 2553 "ประเทศไทย เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับบาดเจ็บจากการปะทะกันในภาคใต้ อาจได้รับผลประโยชน์ที่ดีขึ้น" แหล่งข่าว Thai News Service, วันที่ 22 มีนาคม 2553

¹⁸⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณอังคณา นีละไพจิตร ประธานกลุ่มทำงานเกี่ยวกับความยุติธรรมเพื่อสันติ กรุงเทพ วันที่ 23 มีนาคม 2553 และ คุณกฤษฎา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา วันที่ 29 มีนาคม 2553 ตัวอย่างเช่น ตามรายงานของสื่อผู้ที่ถูกจับกุมในการลอบวางเพลิงโรงเรียนบ้านตันยง อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ในเดือนสิงหาคม 2553 อ้างว่าเขาได้รับการจ้างเผาโรงเรียนโดยประธานสภาท้องถิ่น บุคคลที่ถูกล่ามคอกล่าวว่าการดำเนินผู้ลอบวางเพลิงเป็นทหารจาก“หน่วยสันติภาพและการพัฒนา” ที่มีฐานที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนที่ถูกโจมตี ดู “การสืบสวนใหม่ กรณีเผาโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น” แหล่งข่าว *คมชัดลึก* วันที่ 14 กันยายน 2552 และ “ได้จับกุมผู้ต้องสงสัยเผาโรงเรียน” กรุงเทพธุรกิจ ออนไลน์ วันที่ 2 กันยายน 2552

¹⁹⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อติศศุ์ สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

จนกว่ารัฐบาลจะสร้างโรงเรียนชั่วคราวเสร็จ และอาจต้องใช้เวลามากกว่า 1

ปีในการก่อสร้างอาคารเรียนถาวรหลังใหม่¹⁹¹

จากการลอบวางเพลิงห้องสมุดของโรงเรียนบ้านบาโง ครูได้บอกกับ Human Rights Watch ว่า

สิ่งที่สูญเสียที่มีค่ามากที่สุดคือห้องสมุดโรงเรียน ครูคนหนึ่งได้บอกว่า

“หนังสือที่มีคุณค่าและราคาแพงหลายเล่มซึ่งอยู่ในห้องสมุดถูกเผาหมด”

นอกจากนี้เรายังมีโทรทัศน์และชุดเครื่องเล่น CD อยู่ในห้องสมุดนั้นด้วย เราสูญเสียหนังสือเป็นพันเล่ม

ซึ่งมีมูลค่ารวมประมาณ 100,000 บาท [US\$ 3,100]”¹⁹² ครูอีกคนกล่าวว่า

โรงเรียนอนุญาตให้เด็กซึ่งไม่สามารถซื้อตำราเรียนสามารถใช้หนังสือที่ทางห้องสมุดทำสำเนาไว้ได้

เธอทำการจัดบันทึกไว้ว่ามีนักเรียนอย่างน้อย 28 คน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขอยืมหนังสือเพื่อนำไปทำสำเนา.¹⁹³

ครูได้อธิบายถึงปัญหาที่เกิดจากการสูญเสียซึ่งเกิดจากการลอบวางเพลิงในห้องเรียนถึงสองห้อง

เมื่อเรามีการแบ่งห้องเรียนกันเรียน เด็กนักเรียนจะได้ยินเสียงรบกวนจากชั้นเรียนอื่นด้วย

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนตำราและอุปกรณ์การเรียน

เด็กอนุบาลจะลำบากมากเพราะว่าไม่มีสถานที่ให้เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลนอนในช่วงบ่าย

เนื่องจากที่นอนและอาคารถูกเผา

และในภาคการศึกษาต่อไป พวกเราังไม่มีกระดานดำเพียงพอ โต๊ะ เก้าอี้ ทั้งหมดก็ถูกทำลาย

เมื่อไม่มีกระดานดำแล้วจะใช้อะไรสอนเด็ก?¹⁹⁴

---

¹⁹¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณลาวัลย์ ส. อดีตครุ สถานที่ และวันที่ให้สัมภาษณ์ไม่เป็นที่เปิดเผย ปี 2553

¹⁹² Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁹³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

¹⁹⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ครูที่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี วันที่ 24 มีนาคม 2553

6. การปลูกฝังลัทธิแบ่งแยกดินแดนและการหาสมาชิกใหม่ที่โรงเรียน

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาที่ความรุนแรงเรื่องการแบ่งแยกดินแดนจะหวนกลับมาในปี 2547 นั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนปอเนาะเป็นสถานที่หลักเพื่อวัตถุประสงค์ในการปลูกฝังแนวคิดและการสรรหาบุคคลเข้าร่วมกลุ่มก่อความไม่สงบ¹⁹⁵ การฝึกและรับสมัครไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเป็นครู ภายในโรงเรียนเป็นการคุกคามที่ร้ายแรงต่อเด็กซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาและยังถือได้ว่าเป็นการละเมิดข้อห้ามเรื่องการจัดหาแรงงานเด็กเพื่อใช้ในสงคราม¹⁹⁶

กลุ่มก่อความไม่สงบใช้ห้องเรียนของปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางแห่ง เพื่อแสวงหาสมาชิกใหม่ที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่ม อดีตผู้ก่อความไม่สงบในอำเภอยะหา จังหวัดยะลาคนหนึ่งได้อธิบายให้ Human Rights Watch ฟังถึงการเริ่มกระบวนการสร้างควมรุนแรงและการปลูกฝังความคิด

ครูผู้สอนศาสนาอิสลาม (อุสตัซ) ที่สอนอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาเป็นผู้ทำการคัดเลือกนักเรียนในชั้นเรียน หลังจากนั้นก็จะมีการไปเยี่ยมเยียนเด็กถึงบ้าน หรือบางครั้งอาจใช้การสอนเพิ่มเติมภายหลังจากการเรียนปกติที่โรงเรียน มัสยิด หรือหอพัก นักเรียนถูกแบ่งกลุ่มและแยกเป็นระดับโดยใช้ความสามารถและความพร้อมเป็นเกณฑ์ เนื้อหาในการสอนได้แก่ วิชาประวัติศาสตร์และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสู้รบของมุสลิมเช่น มุสลิมภราดรภาพ (AI – Ikhwan) อัล-มุสลิมีน ในอียิปต์ (AI - Muslimeen) กองกำลัง ฮามาส (Hamas) ในปาเลสไตน์ กองกำลังร่วมอิสระมุสลิมในชูดาน (AI-Jabhah Al-Islamiyah) พรรคการเมืองอิสลามในประเทศมาเลเซีย (PAS) และการเคลื่อนไหวของอิสลามในประเทศแอลจีเรีย

¹⁹⁵ เข้าไปดูได้ใน International Crisis Group "การรับสมัครทหารในภาคใต้ของประเทศไทย" Asia Report รายงานฉบับที่ 170, วันที่ 22 มิถุนายน 2552 และ Joseph Chinyong Liow และ Don Pathan "เจอดี : การก่อความไม่สงบที่ไม่มีรูปแบบในภาคใต้ของประเทศไทย" Lowy Institute Paper 30, 2010

¹⁹⁶ สนธิสัญญาขั้นต้นของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ในการเข้าไปมีส่วนร่วมของเด็กๆ ในความขัดแย้งด้วยการใช้กำลังอาวุธ นำมาใช้เมื่อ วันที่ 25 พฤษภาคม 2543 A/RES/54/263, บังคับใช้ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2545 ข้อ 4(1) : "กลุ่มติดอาวุธที่มีรูปแบบที่ต่างจากกองทัพของรัฐ ไม่ว่าจะภายใต้สถานการณ์ใด ๆ การเกณฑ์หรือใช้ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในการสู้รบ" ประเทศไทยเป็นภาคีในสนธิสัญญาขั้นต้น เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549

สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาทางกลุ่มจะใช้วิธีการเรียนการสอนเพิ่มเติมหลังจากการเรียนตามปกติที่โรงเรียน

การเรียนการสอนส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ที่หอพักหรือมัสยิดซึ่งเป็นช่วงเย็นหรือค่ำขึ้นอยู่กับความสะดวกและมีการนัดพบกันอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ในบางครั้งครูสอนศาสนา (อุสตัซ)

จะเสริมแทรกอุดมการณ์เรื่องการต่อสู้ให้กับนักเรียนในชั้นเรียนในระดับชั้น มุตาวัสซิด (มัธยมศึกษาตอนต้น) และ ระดับ ซานาวี (มัธยมศึกษาตอนปลาย)

และในบางโอกาสก็จะทำการคัดเลือกนักเรียนเพื่อไปทัศนศึกษานอกพื้นที่โดยมีครูสอนศาสนา (อุสตัซ)

และผู้บรรยายร่วมเข้าสอดแทรกอุดมการณ์การต่อสู้ให้กับนักเรียนในวันสุดท้ายก่อนกลับบ้าน

ผู้นำหลักของกลุ่มก่อความไม่สงบจะทำการเลือกเด็กและเยาวชนซึ่งมีพฤติกรรมดีและไม่พูดมาก หลังจากนั้นจะฝึกให้เด็กและคนธรรมดากลายเป็นมือปืน

ผู้หญิงก็ยังคงเป็นเป้าหมายของกลุ่มเพื่อการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลกับคนในหมู่บ้าน โดยที่กลุ่มเป้าหมายเกือบทั้งหมดจะเป็นนักเรียนซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 16-25 ปี

และไม่สนใจว่าเยาวชนเหล่านั้นจะเป็นผู้ติดยาเสพติดหรือไม่

สิ่งที่พวกเขาให้ความสำคัญมากที่สุดคือการที่เยาวชนเหล่านั้นต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่

ตามที่ได้รับมอบหมายได้ เป้าหมายหลักจะเป็นนักเรียนซึ่งมีความประพฤติดี ผลการเรียนดี

มีความศรัทธาในศาสนาและเป็นผู้ที่สามารถเก็บข้อมูลและความลับได้

สำหรับเยาวชนที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดหรือการชักชวน

ทางกลุ่มก็จะปล่อยเด็กเหล่านั้นไปโดยไม่ทำการลงโทษใดๆ

แต่หากเด็กเหล่านั้นเกิดพฤติกรรมต่อต้านก็อาจจะถูกทางกลุ่มสังหารได้

โดยจะทำการตักเตือนเด็กผู้นั้นก่อนล่วงหน้า 2 ครั้ง ก่อนกระทำการดังกล่าว¹⁹⁷

สำหรับกลุ่มแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติ ปีอาร์เอ็น โคออร์ดิเนต (Barisan Revolusi Nasional – Koordinas ; BRN-C) หรือกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติมาลาญ (National Revolution Front - Coordinate) ผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี บอกกับ Human Rights Watch ว่ากลุ่มดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

¹⁹⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์อดีตผู้ก่อความไม่สงบ สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน กันยายน 2550

วิธีการเข้าถึงเยาวชนหรือเป้าหมายเพื่อการโน้มน้าวจิตใจและสร้างเสริมอิทธิพลคือ พวกเขาเพียงแค่เลือกจากเยาวชนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนศาสนาและมัธยม โดยมองหาอิหม่ามเพื่อให้ช่วยจัดกิจกรรมทางศาสนาสำหรับเยาวชนและผู้สนใจเพื่อให้ครอบคลุม ถึงพันธกิจขององค์กร และยังสามารถหาสมาชิกใหม่จากมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย¹⁹⁸

นักการเมืองท้องถิ่นในระดับอำเภอของจังหวัดสงขลาผู้หนึ่ง ซึ่งได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งก่อนหน้านี้ ได้อธิบายถึงวิธีการปลุกฝังลัทธิและกระบวนการสรรหาผู้เข้าร่วมกลุ่ม ว่าบางครั้งกระบวนการดังกล่าวก็เริ่มต้นขึ้นทันทีเมื่อหาตัวคนที่เหมาะสมได้

เป็นวิธีการล่อเยาวชนเพื่อให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังติดอาวุธ เขาใช้ นักเรียนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามมาเป็นปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาเพื่อเยาวชนคนอื่น ๆ ... ส่วนใหญ่พวกเขาจะใช้โรงเรียนและสนามฟุตบอลที่ใกล้ [คน] ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้สถานที่ที่โรงเรียน สนามฟุตบอล ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากคนท้องถิ่นเป็นสถานที่หลัก ซึ่งจัดว่าเป็นกลยุทธ์ที่ดีมาก ...

นอกจากนั้น คนในกลุ่มทั้งหมดจะไปที่ศูนย์กลางการรวมตัวภายในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสถานที่ที่วัยรุ่นใช้ในการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพบปะพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นการตอบโต้ได้โดยใช้ความรุนแรงหรือการทำสงครามทางศาสนา (Jihad) การหาสมาชิกใหม่ของกลุ่มปกติแล้วจะไม่ทำที่ร้านน้ำชา แต่จะเป็นไปตามขั้นตอนโดยเริ่มจากการตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและ ส่วนดี ส่วนเสีย ของการเป็นวัยรุ่น หลังจากนั้นก็จะชักชวนพูดคุยในประเด็นทางการเมือง ประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับตัวพวกเขา เช่นการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในท้ายที่สุดก็จะพูดถึงความคิดที่จะต่อสู้เพื่อรักษาอิสรภาพของตน¹⁹⁹

หลังจากการคัดเลือกและถูกปลุกฝังความเชื่อแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเข้าร่วมกลุ่มเยาวชนแบ่งแยกดินแดนหรือที่เรียกกันว่า กลุ่มเปอมูดอ (Pemuda)

---

¹⁹⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ผู้อาวุโส BRN-C จังหวัดปัตตานี เดือนตุลาคม 2550

¹⁹⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่น สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย เดือน กันยายน 2550.

ข้อมูลดังกล่าวได้จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังจากนั้นผู้ผ่านการคัดเลือกจะต้องพิสูจน์ความกล้าหาญและความมุ่งมั่น ด้วยวิธีการเผยแพร่อุดมการณ์โดยใบปลิวรวมทั้งการชูธงฯ ขึ้นตอนต่อไปคือการใช้ความรุนแรงมากขึ้น เช่นการเผาตู้โทรศัพท์ หรือการทำลายป้ายจราจรด้วยสี่สเปย์หรือทูปทำลายด้วยก้อน หลังจากนั้น ผู้ถูกคัดเลือกจะมีส่วนร่วมในการโจมตี เช่นเป็นหน่วยเฝ้าระวัง หรือเป็นหน่วยขัดขวางเส้นทางทหารหลบหนีของเหยื่อ เช่น ตัดต้นไม้ เผายางรถยนต์ หรือใช้ตะปูเรือใบ ในบางครั้งพวกเขาก็ถูกเกณฑ์เข้าร่วมกลุ่มกันเพื่อโจมตีเป้าหมายด้วยการลอบวางเพลิงสถานที่ราชการ ซึ่งรวมถึงโรงเรียน ด่านตรวจ และวัดพุทธ²⁰⁰

บ่อยครั้งที่

การสรรหาผู้เข้าร่วมกลุ่มมาจากการฝึกทั้งด้านการฝึกความแข็งแกร่งทางร่างกายและการให้ความรู้เทคนิคพื้นฐานทางการทหาร โดยสถานที่ที่ใช้ในการฝึกจะหมุนเวียนเปลี่ยนไป เช่น สวนยาง สวนผลไม้ สนามโรงเรียน หรืออาจเป็นในป่าลึก

หลังจากนั้นผู้ที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มบางคนก็จะได้รับเลือกเพื่อทำการฝึกอบรมเฉพาะอย่างเช่น การพันดาบ การใช้ปืนและวัตถุระเบิด เป็นต้น

และในขณะเดียวกันก็ได้รับการฝึกเพิ่มเติมเรื่องการชู่โจมตีและเทคนิคในการเข้าโจมตี

ผู้ได้รับการคัดเลือกเหล่านี้

จะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการจริงและการสังหารในหลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับความชำนาญ

ความต้องการ และความพึงพอใจของกลุ่มที่สังกัดอยู่ คนเหล่านี้ส่วนมากจะมีประสบการณ์การสู้รบ

(ส่วนใหญ่อายุ 20 กว่า)

โดยมีการเคลื่อนไหวคล้ายกับกลุ่มคอมมานโดภายใต้การควบคุมของผู้นำระดับท้องถิ่น.²⁰¹

---

²⁰⁰ ดูใน Human Rights Watch สัมภาษณ์สมาชิกประสานงานกลุ่ม BRN ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เดือนเมษายน 2547 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2549 ดูใน "ไม่มีใครปลอดภัย:ผู้ก่อความไม่สงบสร้างความรุนแรงต่อพลเรือนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย" รายงานโดย Human Rights Watch เดือน สิงหาคม 2550

²⁰¹ ดูใน Human Rights Watch สัมภาษณ์สมาชิกประสานงานกลุ่ม BRN ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เดือน เมษายน 2547 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2549 ดู "ไม่มีใครปลอดภัย:ผู้ก่อความไม่สงบ สร้างความรุนแรงต่อพลเรือนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย" รายงานโดย Human Rights Watch เดือน สิงหาคม 2550

ถึงแม้ว่าห้องเรียนหรือสนามของโรงเรียนมักจะเป็นจุดแรกที่ใช้เพื่อการติดต่อระหว่างนักเรียนและเจ้าหน้าที่รับสมัคร
คนเข้าร่วมกลุ่มก่อการร้าย แต่ก็ไม่ได้เป็นสถานที่เดียวที่มีการเปิดรับ แต่อย่างไรก็ดี มีโรงเรียนเพียงน้อยแห่งที่เกี่ยวข้องกับการรับสมัครในรูปแบบนี้ ทั้งนี้โรงเรียนที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้
ก็อาจไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมสรรหาดังกล่าว
แต่ถึงอย่างไรก็ตามครูหรือแม้กระทั่งครูใหญ่ก็ต้องยินยอมปฏิบัติตาม

7. รัฐบาลเข้าจู่โจม และจับกุม ที่โรงเรียนอิสลามหลายแห่ง

รัฐบาลไทยเผชิญภาวะวิกฤตที่ซับซ้อนในการทำให้โรงเรียนไม่ถูกใช้เป็นจุดเริ่มต้นสำหรับเด็กนักเรียนที่จะถูกคัดเลือกเพื่อเข้าร่วมกลุ่มก่อความไม่สงบ ซึ่งสถานที่เหล่านี้สามารถให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางทหาร หรือเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับช่องสุมอาวุธ หรือ ที่ซ่อนตัวสำหรับผู้ก่อความไม่สงบ เพื่อป้องกันการช่องสุมกำลัง ขณะนี้รัฐบาลต้องดำเนินการสืบสวนและตรวจค้นบนอาคารเรียน ดังที่อธิบายไว้ในบทก่อนหน้านี้ ทั้งผู้บัญชาการกลุ่มก่อความไม่สงบ

และนักรบผู้ปฏิบัติการต้องรับผิดชอบต่อการกระทำรุนแรงที่ละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การเกณฑ์ และการใช้บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างไรก็ตามในบางโอกาส

การจู่โจมเหล่านี้เป็นผลให้มีการจับกุมนักเรียนส่วนใหญ่โดยพลการ,²⁰²

หรือเป็นการเริ่มให้เกิดความรุนแรงซึ่งเป็นอันตรายต่อนักเรียน และครู.²⁰³

การปิดล้อมโรงเรียนสอนศาสนาและโรงเรียนรัฐบาล

และการจู่โจมของรัฐบาลในพื้นที่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และปอเนาะ

อาจเป็นจุดที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกของคนมุสลิม ผู้นำอาวุโสในกลุ่มก่อความไม่สงบบอกกับ Human Rights Watch

ว่าในมุมมองของเขา การต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนในรัฐไทยไม่ถือเป็นการทำสงครามจี๊ด

---

²⁰² อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก CRC ข้อ 37(บ) :เด็กจะไม่ถูกริบครองเสรีภาพของตนอย่างผิดกฎหมายหรือโดยไม่มีหลักเกณฑ์ การจับกุม การกักขัง หรือการจำคุกเด็ก จะต้องสอดคล้องกับกฎหมาย และจะถูกใช้เพียงเป็นมาตรการสุดท้าย และเป็นช่วงเวลาสั้นที่เหมาะสม เข้าไปดูใน กติการะหว่างประเทศในประมวลกฎหมายแพ่งและสิทธิทางการเมือง (ICCPR), GA res 2200A (XXI), 21 U.N. GAOR supp (ฉบับที่ 16) ที่ 52, UN Doc A/63/16 (1966), 999 UNTS 171 บังคับใช้ เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2519 ข้อ 9 : "ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล ไม่มีใครต้อง ถูกจับกุม หรือกักขัง ไม่มีใครต้องถูกริบครองเสรีภาพของเขา ยกเว้นด้วยหลักฐานและตามขั้นตอนที่มีขึ้นตามกฎหมาย" ประเทศไทยให้สัตยาบัน กติการะหว่างประเทศในประมวลกฎหมายแพ่งและสิทธิทางการเมือง ICCPR เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539

²⁰³ หลักการพื้นฐานของสหประชาชาติในการใช้กำลัง และอาวุธปืน โดยเจ้าหน้าที่ ที่บังคับใช้กฎหมาย และจรรยาบรรณสำหรับเจ้าหน้าที่ ที่บังคับใช้กฎหมาย แต่เจ้าหน้าที่ ที่บังคับใช้กฎหมายควรปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ใช้ความรุนแรง และใช้บังคับเฉพาะเมื่อจำเป็นอย่างเคร่งครัด เมื่อการใช้กำลังไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก็ควรใช้ในสัดส่วนเดียวกับความร้ายแรงของความผิด และวัตถุประสงค์ ตามกฎหมาย และต้องลดความเสียหายและบาดเจ็บให้น้อยที่สุด ดูหลักการพื้นฐานในการใช้กำลัง และอาวุธปืนโดยเจ้าหน้าที่ ที่บังคับใช้กฎหมาย (หลักพื้นฐาน) นำมาใช้โดยประเทศสมาชิกผู้ร่วม 8 ประเทศของสหประชาชาติ ในการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง Havana, วันที่ 27 สิงหาคม ถึง 7 กันยายน 2533, UN Doc A/CONF.144/28/Rev.1 หลักการที่ 112 (1990), 4 และ 5; United Nations จรรยาบรรณเจ้าหน้าที่ ที่บังคับใช้กฎหมาย นำมาใช้ วันที่ 17 ธันวาคม 2522, GA res 34/169, ภาคผนวก, 34 U.N. GAOR Supp. (ฉบับที่ 46) ที่ 186, UN Doc A/34/46 (1979), ข้อ 3

(jihad) ในศาสนาอิสลามและยังได้ระบุเงื่อนไขที่จะถือเป็นการทำสงครามจีฮัด (jihad) ในศาสนาอิสลาม หนึ่งในนั้น คือ การถูกปิดล้อมของปอเนาะทั้งหลาย และการขัดขวางการศึกษาศาสนาอิสลาม โดยการจับกุมนักเรียน และครู.²⁰⁴

การจู่โจมในโรงเรียน และการจับกุมนักเรียนอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก แม้ว่าไม่มีการเข้าประชิดตัว เพราะจะทำให้เกิดความต่างพรัอย หรือข้อกังขาในสายตาของคนในชุมชน จากข้อสงสัยดังกล่าว หรือความกังวลเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการให้ความร่วมมือที่ชัดเจนกับฝ่ายตรงกันข้าม สามารถทำให้นักเรียนหมดโอกาสกลับไปในชุมชน หรือโรงเรียนได้

ภายใต้สถานการณ์ปกติ กฎหมายไทยได้กำหนดให้คนไทยซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกตำรวจจับกุมได้หากทำความผิดทางอาญาซึ่งหน้า หรือหากมีหมายศาล.²⁰⁵ หลังการจับกุม ก่อนดำเนินการสืบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสอบถามว่าเด็กต้องการมีที่ปรึกษาทางกฎหมายในระหว่างการสืบสวน หรือไม่และต้องจัดให้ถ้ามีการร้องขอ²⁰⁶ การสอบสวนเด็กต้องมีขึ้นในสถานที่ที่เหมาะสม นอกจากนี้กฎหมายไทยระบุว่าตลอดการสอบสวน เมื่อใดก็ตามที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิด จะมีโทษคือจำคุกสูงสุดสามปี หรือมากกว่านี้ หรือเมื่อเด็กร้องขอพบคนบางคนต้องมีการจัดให้ ได้แก่ แกนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ อัยการ และบุคคลอื่น เช่น พ่อแม่หรือครู ตามที่เด็กร้องขอ²⁰⁷

อย่างไรก็ตาม ภายใต้สภาวะต่อเนื่องของการประกาศภาวะฉุกเฉินโดยรัฐบาลในเดือนกรกฎาคม 2548 ทหารสามารถค้นหา และกักขังผู้ต้องสงสัย เพื่อสืบสวนได้เป็นเวลา 30 วัน โดยไม่ต้องตั้งข้อหา และเด็กไม่ได้รับการคุ้มครองเพิ่มเติมแต่อย่างใด ในจังหวัดยะลา ผู้ว่าราชการจังหวัดบอกกับ Human Rights Watch ว่าทหารจะไม่เป็นกำลังหลักในการดำเนินการจู่โจมในบริเวณโรงเรียนอีกต่อไป นอกจากจะเป็นการติดตามไล่ล่า

---

²⁰⁴ Human Rights Watch ได้สัมภาษณ์ นาย เปาะ ม. จังหวัดนราธิวาส วันที่ 20 กรกฎาคม 2552

²⁰⁵ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 (1991), มาตราที่ 49

²⁰⁶ เกณฑ์การปฏิบัติคดีอาญา มาตรา 133 ทวิ

²⁰⁷ เกณฑ์การปฏิบัติคดีอาญา มาตรา 133 ทวิ และ 134 ตี

แต่ทหารต้องปรึกษากับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นดำเนินการค้นหา
ผู้ว่าราชการจังหวัดอธิบายว่านโยบายนี้"ปลอดภัยขึ้น"และ"ยอมรับกันมากขึ้น" ²⁰⁸

กรณีศึกษา : ปอเนาะท่าชะ อำเภอมือง จังหวัดยะลา

เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2550 ทหารพรานยิงปืนใส่รถกระบะที่หมู่บ้าน ในเขตอำเภอมืองยะลา เป็นการสังหาร
นายอนุครี กาชอห์ นักศึกษามุสลิม อายุ 15 ปี และพี่ชาย นายอาฟานดี พะหิมะ ได้รับบาดเจ็บสาหัส
ทหารพรานอ้างว่าพวกเขายิงใส่ผู้ก่อความไม่สงบจากรถกระบะระหว่างการติดตามไล่ล่าผู้ก่อความไม่สงบ²⁰⁹
จากนั้นทหารพรานก็เข้าไปในวิทยาเขต ซึ่งใกล้กับ ปอเนาะ ครู และ นักเรียนพยายามอธิบายว่า เยาวชน 2 คน
ที่ถูกยิงไม่ใช่ผู้ก่อความไม่สงบ และได้ถูกนำส่งไปยังโรงพยาบาลแล้ว
แต่ทหารพรานบางนายได้ยิงใส่เข้าไปในสหกรณ์โรงเรียน และบริเวณหอพักชาย
กองกำลังรัฐบาลสั่งให้นักเรียนชายออกมาจากอาคารเรียน ให้ถอดเสื้อของตนออก และให้หนึ่งโดยหมอบหน้าลงกับพื้น
ทหารพรานบางนายใช้วาทะที่รุนแรงกับนักเรียน และถ่มน้ำลายใส่พวกเขา ตะพุกตะพวย และตบหัวบางคน²¹⁰
ครูใหญ่กล่าวว่า ทหารพรานยังบุกเข้าไปในสหกรณ์โรงเรียน และได้ขโมยเงินไป 10,000 บาท (US \$ 310) และ
โทรศัพท์มือถือ 15 เครื่อง.²¹¹ "มันเป็นการปล้นทรัพย์สินไม่ใช่การค้นหา" เขากล่าว ²²⁶.หลังจากการจู่โจมนี้
รัฐบาลออกมาขอโทษสำหรับการกระทำของทหารพราน และจ่ายค่าชดเชยให้กับโรงเรียน

กรณีศึกษา: โรงเรียนแสงธรรมอิสลามวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

โรงเรียนแสงธรรมอิสลามวิทยาเป็นโรงเรียน ปอเนาะ ที่ยังมีการเรียนภาคค่ำ
ครอบคลุมหลักสูตรการสอนของโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาเหล่านี้ได้

---

²⁰⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณณฤชญา บุญราช ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จังหวัดยะลา วันที่ 29 มีนาคม 2553

²⁰⁹ "มีอาวุธเท่ากับทำทนายอันตราย" หนังสือพิมพ์ Bangkok Post, วันที่ 30 มีนาคม 2550

²¹⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณฮามา ฟูล่า ครูใหญ่ และ Human Rights Watch เข้าเยี่ยมชม สถาบันบ้านตาเซะ อำเภอมือง จังหวัดยะลา
วันที่ 28 มีนาคม 2553

²¹¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณฮามา ฟูล่า ครูใหญ่ สถาบันบ้านตาเซะ อำเภอมือง จังหวัดยะลา วันที่ 28 มีนาคม 2010

เพื่อที่จะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการจบตามหลักสูตรของรัฐบาลมีนักเรียน 70 คนในโรงเรียน อายุตั้งแต่ 10 ถึง 20 ปี ในแต่ละปีจะมีนักเรียนประมาณ 10 คน ได้รับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 6 จากหลักสูตรการเรียนภาคค่ำ²¹²

ในตอนเช้าของ วันที่ 12 ตุลาคม 2552 กองกำลังผสมของนาวิกโยธิน ทหารพราน อาสาสมัครป้องกันท้องถิ่น และตำรวจมาที่โรงเรียน ครูใหญ่ของโรงเรียนอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นว่า :

ผมได้ยินเสียงรถบันทุกมาถึงเมื่อประมาณ 06:00 น.ในตอนเช้า ประตูโรงเรียนยังปิดอยู่
ดังนั้นทหารบางนายจึงเริ่มปีนข้ามเข้าไป และทำให้เด็ก ๆ สนใจ.... รถบรรทุก[ทหาร] 13 คัน
เข้ามาภายใน ... และมีรถบันทุก คนติดอาวุธ ที่มีปืนกล และรถกวาดตุนระเบิด 1 คัน ...
ผมเห็นที่ประตูด้านหน้าว่ามีเจ้าหน้าที่ 4 ท่าน... ดังนั้นเราจึงพูดกันว่าเกิดอะไรขึ้น
และพวกเขาดูเราว่า : "อย่าได้คิดที่จะต่อสู้พวกคุณไม่มีทางชนะ และถ้าพวกคุณก่อปัญหาหนัก
พวกคุณจะต้องถูกปิดปาก" ผมบอกว่าผมเป็นครูใหญ่ และถามหาผู้บังคับบัญชา
ผมถามเขาว่าเขานำกำลังมาเท่าไร เขาตอบว่า 600 นาย นั่นมันเกินความจำเป็น
รถบรรทุกทหาร 1 คัน ก็น่าจะเพียงพอแล้ว²¹³

ในการเข้าดูโจมตี เจ้าหน้าที่กองกำลังรักษาความมั่นคง อธิบายว่ากองกำลังผสมตำรวจและทหาร "มีกำลังพลมากกว่า 200 นาย" ²¹⁴

เด็กนักเรียน อายุ 10 ปี ที่ปอเนาะ และเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลท้องถิ่น บอก Human Rights Watch ถึงสิ่งที่เขาจำได้ว่า

ผมอยู่กับนักเรียนรุ่นพี่บางคนเมื่อทหารมา... เมื่อทหารบอกให้ผม
และเด็กรุ่นพี่เข้าไปในรถบันทุก เราทำตามคำสั่ง แล้วพวกเขาก็พาเราไปค่ายในอำเภอบาเจาะ
เมื่อเราไปถึงที่นั่นทหาร ให้อาหารและเครื่องดื่มกับเรา หลังจากนั้น

---

²¹² Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²¹³ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²¹⁴ "ทหารไทยโจมตี โรงเรียนมุสลิม" Al Jazeera ภาควิชาภาษาอังกฤษ วันที่ 12 ตุลาคม 2552

ทหารบอกว่าจะนำตัวพวกเราเข้าไปข้างในเพื่อสอบสวน... ผมอยู่กับเด็กอีก 3 คน
อายุไล่เลี่ยกันจากโรงเรียนเรา ทั้ง 4 คนถูกเรียกเข้าไปพร้อมกัน มีทหารอยู่ประมาณ 7 นาย
พวกเขาไม่ติดอาวุธ แต่ผมก็ยังคงกลัวอยู่ ผมคิดว่าทหารอาจ จะกักขังผมไว้ที่นั่น
และไม่ให้ผมกลับบ้าน... ที่แรกทหารถามผมว่าผมพักอยู่ที่ไหน และมาจากที่ไหน และอายุเท่าไร
ผมตอบว่า 10 ปี
แล้วพวกเขาถามผมเกี่ยวกับอาชีพที่พ่อแม่ผมทำ... แล้วนั้นก็คือทั้งหมดที่พวกเขาสนใจ
พวกเขาบอกผมว่าไปดูทีวีได้แล้ว แล้วผมก็ได้กินอาหารอีกหนึ่งมื้อ²¹⁵

นักเรียนรุ่นพี่คนหนึ่งที่ถูกจับกุมในวันนั้นบอกกับ Human Rights Watch ว่าเมื่อมาถึงที่ค่ายทหาร
นักเรียนถูกแยกออกเป็นสองกลุ่มตามอายุ กลุ่มหนึ่งสำหรับผู้ที่ยังต่ำกว่า 15 และอีกกลุ่มหนึ่งสำหรับผู้ที่มีอายุตั้งแต่
15 "สำหรับกลุ่มของผม [พี่] ไม่ได้เหมือนกลุ่มน้อง" เขาบอกเรา²¹⁶ สำหรับน้องใหม่ เขากล่าวว่า
"มันใช้เวลานานก่อนที่จะถูกเรียกไปสอบสวนและผมก็หิว ดังนั้นเราจึงได้ขออาหารจากทหาร"²¹⁷

เขาเล่าต่อว่า :

ทหารเรียกนักเรียน 4 คน เข้าไปพร้อมกันรวมทั้งผมด้วย นักเรียนคนหนึ่งอายุ 16 อีกคนอายุ 17
และอีกคนอายุ 16 หรือ 17... ในห้องสอบสวนมีทั้งทหารนอกเครื่องแบบ ...
และบรรดาผู้ตั้งคำถามเรา เขาสวมเสื้อยืดทหารสีเขียว กางเกงทหาร และรองเท้าบู๊ต
พวกเขาไม่พกอาวุธ พวกเขาเริ่มต้นว่า "ทำไมคุณไปโรงเรียนนั้น" และ"เขาสอนอย่างไร
"เขาสอนอะไรในโรงเรียนของคุณ" "ครูสอนอะไรคุณ และ"คุณรู้จักคนเลวๆ ไหม"
แล้วพวกเขาเริ่มยกตัวอย่างชื่อบางคนเช่น "วาฮิด" เพียงชื่อเดียว พวกเขาถามว่าผมรู้จักเกี่ยวกับ
เอกสารของกลุ่มก่อความไม่สงบไหม *ขบวนการปลดปล่อยรัฐปัตตานี*ไหม ผมไม่เคยอ่าน
แต่ทหารบอกผมว่า ถ้าผมเคยอ่าน พวกเขาจะ "ฝังผม"... นักเรียนคนอื่นๆ
ถูกตั้งคำถามว่าพวกเขาจะอย่างไรกับชีวิตของ หาก

---

²¹⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ ด.ช. การ์ม อ. อายุ 10 ปี, โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²¹⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณคอคิด ร. อายุ 20 ปี โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²¹⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณคอคิด ร. อายุ 20 ปี โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

ได้รับการศึกษาด้านศาสนาเพียงอย่างเดียว

ผมไม่พอใจกับวิธีที่ทหารถามผม พวกเขาไม่หยาบ หรือก้าวร้าว

แต่คำพูดที่พวกเขาถามเป็นการดูถูกกัน

สิ่งที่ผมผิดหวังมากที่สุดคือเมื่อพวกเขาถามผมว่าทำไมผมต้องไป ปอเนาะ

พวกเขาบอกว่าผู้เรียนจบจากปอเนาะจะไม่มึงงานทำ ทหารยังบอกผมว่า

ถ้าพวกเขาพบว่าผมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มก่อความไม่สงบแล้ว พวกเขาจะพาผมไป [จับกุมผม]

อย่างแน่นอน ²¹⁸

นักเรียนทั้งหมดที่มาโรงเรียนในวันนั้น ยกเว้นแต่นักเรียนตาบอด ถูกนำไปอยู่ภายใต้การอารักขา ครูใหญ่กล่าวว่า

นักเรียน 40 คน ถูกจับขึ้นรถ แม้ว่าสื่อจะรายงานจำนวนตัวเลขที่สูงกว่านั้น ²¹⁹

ในขณะที่นักเรียนถูกสอบสวนอยู่ที่หน่วยทหาร ทหารบางส่วนก็ตรวจค้นหาที่โรงเรียน ครูใหญ่บอกกับ Human

Rights Watch ว่า “ผมเห็นทหาร ใช้อุปกรณ์ที่มีด้ามจับสีดำและมีเสาอากาศที่หมุนได้ ผมถามว่ามันใช้สำหรับอะไร

พวกเขาบอกว่ามันเป็นเครื่องตรวจจับระเบิด”²²⁰

มนุษย์กบนำ 4 นาย จากหน่วยนาวิกโยธิน ดำลงไปใต้น้ำบ่อปลาหลังโรงเรียน แต่โผล่ขึ้นมาเมื่อเวลา ²²¹ พ.ศ.อ. จำลอง

งามเนตร หัวหน้าตำรวจท้องที่บอกกับสื่อว่า ตำรวจพบหนังสือเกี่ยวกับระเบิดพลีชีพ

ในห้องหนึ่งของหอพักของโรงเรียน ²²²

---

²¹⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณคอลลิด ร. อายุ 20 ปี โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²¹⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²²⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553 อุปกรณ์หลัก ที่ใช้อธิบาย คือ GT200 เครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดเจ้าปัญหาที่ถูกใช้เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน ในการคุมตัวผู้ต้องสงสัยจำนวนมาก เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2553 นายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศผลการศึกษาเครื่อง GT200 ที่รัฐบาลให้การสนับสนุน ซึ่งสรุปได้จากกรณีตัวอย่างว่าเป็นอุปกรณ์ในการค้นพบสารระเบิดได้เพียงร้อยละ 20 จากตัวอย่างทั้งหมด ดู “ประเทศไทย : เหตุการณ์ใช้เครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดที่น่าอึดใจ : เครื่องมือ GT200 ทำให้เกิดความขัดแย้งในภาคใต้” Human Rights Watch ให้ข่าว วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2553 ดูได้ที่ <http://www.hrw.org/en/news/2010/02/17/thailand-stop-using-discredited-explosives-detector>

²²¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม

²²² “ทหารไทยจู่โจมโรงเรียนมุสลิม” Al Jazeera ภาคภาษาอังกฤษ วันที่ 12 ตุลาคม 2552 คัดลอกข้อมูลไว้ในแฟ้ม Human Rights Watch

เวลา 17.00 น. นักเรียนทั้งหมดได้กลับไปที่โรงเรียน ยกเว้นคนเดียวที่ถือสัญชาติกัมพูชา เขา อายุราว 20 ปี ถูกกักขังเพราะไม่มีหนังสือเดินทาง เขาถูกกักขังข้ามคืน.²²³

กองกำลังรักษาความปลอดภัยกล่าวในเวลานั้นว่า

ที่พวกเขาดำเนินการจับกุมเพราะว่าเขาเชื่อว่านักเรียนบางคนอาจมีข้อมูลเกี่ยวกับการปล้นขบวนรถของข้าราชการระดับสูง เมื่อสุดสัปดาห์ก่อน และนักเรียนบางคนอาจมีความสัมพันธ์กับการกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ.²²⁴

ครูใหญ่บอกเราว่า "พวกเขาบอกว่าพวกเขาได้รับแจ้งจากสมาชิกที่ห่วงใยในชุมชน เราไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับทหารมาก่อน เหตุผลหนึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าเป็นเพราะการสับเปลี่ยนกำลังทหาร หน่วยที่เรามีความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่งย้ายออก และหน่วยใหม่ย้ายเข้ามา พื้นที่นี้เป็นเขตพื้นที่อันตราย 'สีแดง'และมีการใช้ความรุนแรงมากมีการระเบิดมาก มีการระดมยิงมาก แต่ที่โรงเรียนนี้ไม่มีความรุนแรง"²²⁵

แหล่งข่าวทางทหารบอกกับ Human Rights Watch ว่า ปอเนาะ ได้กระตุ้นความสงสัย

เนื่องจากจำนวนครั้งในการโจมตีในพื้นที่รอบๆโรงเรียนเมื่อเดือนก่อน

หลังจากที่โรงเรียนได้ถูกพิสูจน์จากการเข้าจับกุม แหล่งข่าวบอกองค์กร Human Rights Watch ว่า

ตอนนี้ทหารสงสัยว่าผู้ก่อความไม่สงบ พยายามทำให้โรงเรียนเป็นที่น่าสงสัย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการต่อต้าน และตอกย้ำรอยร้าวระหว่างโรงเรียนและรัฐบาล²²⁶

ในวันที่ 18 ตุลาคม 2552 ทางโรงเรียนได้รับการขอโทษอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลในการเข้าจับกุม

ในการอธิบายถึงผลกระทบต่อการจับกุม ครูใหญ่ของโรงเรียนบอก Human Rights Watch :

---

²²³ สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

สื่อท้องถิ่นรายงานว่าเขาเคยเป็นครู แต่ครูใหญ่กล่าวว่าข้อมูลนี้ไม่ถูกต้อง และเขาเคยเป็นนักเรียน ตามหลักเกณฑ์ของโรงเรียน

นักเรียนได้ส่งหนังสือเดินทางของเขาไปยังกัมพูชาเพื่อต่ออายุ และนำเอกสารการต่ออายุมาแสดง

²²⁴ “ทหารไทยจับกุมโรงเรียนมุสลิม” Al Jazeera ภาคภาษาอังกฤษ วันที่ 12 ตุลาคม 2552 คัดลอกข้อมูลไว้ในแฟ้ม Human Rights Watch

²²⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามิ ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²²⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์แหล่งข่าวทางทหาร สถานที่ที่ไม่เป็นที่เปิดเผย วันที่ 24 มีนาคม 2553

เด็กๆตกอยู่ในอาการตื่นตระหนก พวกเขาไม่ร้องไห้ ... บางคนตื่นตระหนก และกลัวมาก จนกระทั่งล้มป่วย เด็กๆ กล่าวว่าพวกเขาไม่ได้ถูกทำร้าย ทหารเพียงถามคำถามพวกเขาเท่านั้น แต่ก็น่ากลัวสำหรับพวกเขา โรงเรียนเปิดเรียนอีกครั้งในวันถัดไป แต่เด็กก็ไม่มีสมาธิกับครูผู้สอน หรือบทเรียน มีนักเรียน 2 คน ได้ออกจากโรงเรียนและกลับไปบ้าน

หนึ่งในนั้นออกจากโรงเรียนไป 1 เดือน และอีกหนึ่งคน ยังคงหายสาบสูญ ทั้งสองมีอายุประมาณ 17 ปี ต้องใช้เวลาประมาณ 3 สัปดาห์สำหรับเด็กที่จะปรับตัว แต่ไม่ใช่เฉพาะเด็กเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ แต่ผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ก็กระทบกระเทือนด้วย... การสร้างอาคาร อาจกินเวลาหลายวัน แต่เพียงคนเดียวเท่านั้นก็สามารถทำบางสิ่งที่จะทำให้ทำลายอาคารนั้นได้ ยี่สิบปีของการทำความดีได้จบสิ้นลงในวันนี้²²⁷

ผลการศึกษาเฉพาะกรณีที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรีจังหวัดปัตตานี

ที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีนักเรียนชายและหญิงมากกว่า 500 คน อายุตั้งแต่ 12ปี จนถึง 21ปี กองกำลังรักษาความปลอดภัยทำการจู่โจมเพื่อการค้นโรงเรียนค่อนข้างบ่อย หนึ่งในพนักงานอาวุโสของโรงเรียนกล่าวว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โรงเรียนถูกบุกจู่โจมเพื่อทำการค้นมาแล้ว 12 ครั้งโดยประมาณ ครั้งหนึ่งถูกบุกค้นตอนกลางดึก²²⁸ ตามเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเล่า มีอยู่สองครั้งที่มีเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาทำการค้น แต่ครั้งอื่นๆจะเข้ามาค้นร่วมกันโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหาร²²⁹ เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเล่าต่อว่า

แต่ละครั้งกองกำลังรักษาความปลอดภัย จะล้อมโรงเรียนก่อนฟังประตูเข้าไป แล้วค้นทุกอย่าง พวกเขาเข้ามาโดยไม่ขออนุญาตหรือขอให้ใครอนุญาต

---

²²⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์คุณมุฮัมมัด กามี ไอซอ ครูใหญ่ โรงเรียนอิสลามแสงธรรมวิทยา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส วันที่ 31 มีนาคม 2553

²²⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาลิก ส. สมาชิกเจ้าหน้าที่อาวุโส โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553

²²⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาลิก ส. สมาชิกเจ้าหน้าที่อาวุโส โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553

การบุกโจมตีเป็นการกระทำที่ทำให้ทุกคนแตกตื่น
และทำให้กิจกรรมของโรงเรียนในวันนั้นต้องหยุดชะงักลง
และส่งผลกระทบต่อเด็กเหล่านี้ที่ไม่มีวันลืม
นักเรียนและครูยังคงอยู่ในความหวาดกลัวไปนาน หลังจากการบุกโจมตี คั้น
และยังส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองของนักเรียน ผู้ปกครองมีความเป็นห่วง
กลัวว่าลูกหลานของตนจะตกเป็นเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทหาร

ครั้งหนึ่งที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยได้จับกุมตัวครูสอนศาสนาในโรงเรียนไป
ถึงแม้ว่าครูคนนั้นจะถูกปล่อยตัวออกมาภายหลังแต่โรงเรียนนั้นบอกเขาว่าไม่ต้องกลับมาสอนอีก
ระหว่างการเข้าโจมตีอีกครั้ง ชายคนหนึ่งซึ่งแนชัดว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับใดๆ ในโรงเรียนทั้งสิ้น
ถูกยิงเสียชีวิตในบริเวณโรงเรียน ชายคนนั้นได้หลบซ่อนอยู่ในหอพักนักเรียนหญิง
เขาพยายามปลอมตัวเป็นเด็กนักเรียนหญิงด้วยการสวมชุดของเด็กนักเรียนหญิง

ผลลัพธ์ของการบุกโจมตีในครั้งนั้นตามที่เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเล่า
“เด็กนักเรียนทุกคนมีความตื่นตระหนกเป็นอย่างมาก เด็กนักเรียนหญิงได้รับความเดือดร้อนมากกว่าเด็กผู้ชาย
เพราะว่าชายคนนั้นถูกยิงเสียชีวิตอยู่ในหอพักของเด็กนักเรียนหญิง
และเด็กนักเรียนชายก็เป็นกังวลว่าจะมีการค้นครั้งหน้าอีกหรือไม่” ครูท่านหนึ่งที่โรงเรียนนั้นบอกกับ Human Rights
Watch ว่า เขาไม่กล้าที่จะมาสอนหนึ่งอาทิตย์หลังจากการบุกโจมตีในครั้งนั้น

ผมกังวลเป็นอย่างมาก ผมไม่เคยรู้มาก่อนว่าใครจะตกเป็นเป้าหมาย ดังนั้น ผมเลยอยู่กับบ้าน
จนกระทั่งเจ้าของโรงเรียนได้บอกกับผมว่า ทุกอย่างปลอดภัยแล้วที่จะกลับไป
ความถี่ในการบุกโจมตีทำให้การศึกษาหยุดชะงัก
และสร้างความรู้สึกไม่มั่นใจให้กับครูอาจารย์และเด็กนักเรียน

เพราะเราไม่รู้เลยว่าเมื่อไหร่ทหารจะกลับมาอีก ดังนั้น เราทุกคนจึงอยู่กันอย่างขาดเสถียรภาพ
ผมรู้สึกไม่ปลอดภัยเลยและนักเรียนของผมก็รู้สึกไม่ปลอดภัยเช่นกัน²³⁰

ตามคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน เด็กนักเรียนสี่หรือห้าคนที่มีความอายุน้อยๆ 16 หรือ 17 ปี
ออกจากโรงเรียนไปหลังเกิดเหตุการณ์ระดมยิง พวกเขากังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของตัวเอง
และย้ายไปเรียนที่โรงเรียนอื่น²³¹

ครูท่านหนึ่งได้บอกกับ Human Rights Watch ว่า

เหตุผลที่โรงเรียนถูกโจมตีอย่างตั้งใจและจำเพาะเจาะจงนั้นเป็นเพราะความไม่ไว้วางใจของกองกำลังรักษาความปลอดภัย
ในเรื่องที่เราครูท่านหนึ่งถูกปลดปล่อยตัวหลังจากการถูกจับกุมตัวไป²³²

อย่างไรก็ตามการบุกค้นจู่โจมยังคงดำเนินอยู่ที่โรงเรียนนี้แม้ว่าครูท่านนั้นจะไม่มาสอนแล้ว Human Rights Watch
ไม่มีข้อมูลว่าการบุกค้นจู่โจมนี้เป็นเพราะได้หลักฐานใหม่
หรือเป็นเพราะว่าครูผู้ที่ถูกปล่อยตัวไปแล้วทำให้โรงเรียนนี้กลายเป็นที่ระแวงสงสัยของกองกำลังรักษาความปลอดภัย

ผลการศึกษาเฉพาะกรณีที่ โรงเรียนเลี้ยงดูเด็กเล็ก

ครูท่านหนึ่งของโรงเรียนเด็กเล็ก บอกกับทาง Human Rights Watch ว่า

โรงเรียนของเขาได้เปลี่ยนจากการมีครูสอนใหญ่เป็นชายมาเป็นส่วนใหญ่เป็นครูผู้หญิง

เพื่อแก้ปัญหาการบุกค้นจู่โจมที่โรงเรียน เพราะความไม่ไว้วางใจครูที่เป็นผู้ชาย เจ็ดปีที่แล้วโรงเรียนเด็กเล็ก

ของเขามีครูผู้ชายสี่คนครูผู้หญิงสองคน และตอนนี้มีผู้ชายสามคนผู้หญิงห้าคน²³³

---

²³⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

²³¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมาลิก ส. สมาชิกเจ้าหน้าที่อาวุโส โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี
จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553 และสัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี
จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม 2553

²³² Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณโรสมัน น. ครูที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มุสลิมิน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วันที่ 26 มีนาคม
2553

²³³ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมุศตฟา ส. อาชีพครู สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย วันที่ 25 มีนาคม 2553

ครูท่านนี้ได้บอกกับ Human Rights Watch ว่า ครูใหญ่ของโรงเรียนเด็กเล็ก (tadika) เคยถูกจับสามครั้งระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 ด้วยข้อสงสัยว่ามีส่วนร่วมในการก่อความไม่สงบ โดยที่ไม่มีหลักฐานในข้อกล่าวหา²³⁴ “ดูเหมือนว่าครูใหญ่จะยอมรับว่าข้อกล่าวหาเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขา” ครูกล่าว²³⁵

ในการอธิบายว่าทำไมกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลมีเป้าหมายที่เป็นครูสอนในโรงเรียนอิสลาม ครูโรงเรียนเด็กเล็ก บอกกับ Human Rights Watch ว่า

“ในการสอนนักเรียนให้เรียนรู้ภาษายาวีและวัฒนธรรมของมาเลย์นั้น ทางกองทัพมองว่าเราคิดกระด้างกระเดื่องและปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามกองทัพและเป็นการกระตุ้นให้เกิดความไม่สงบ โรงเรียนของผมไม่มีแม้กระทั่งวิชาประวัติศาสตร์ การสอนภาษามาเลย์โดยปกติธรรมดาให้กับนักเรียนนั้น ทำให้เราถูกมองว่าตั้งตนกระด้างกระเดื่องต่อกองทัพ”²³⁶

ที่โรงเรียนเลี้ยงดูเด็กเล็ก ทหารได้เข้ามาแทรกแซงการสอน :

เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 พวกเขามานั่งอยู่ในห้องเรียนของผม และติดตามฟังเวลาที่ผมพูดตลอดเวลา พวกนี้เป็นทหารหน่วยพิเศษใส่หมวกเบเรตตีสีแดงและมีอาวุธครบมือ พวกเขาถ่ายรูปผม และนักเรียนของผมตอนที่ผมกำลังสอนเด็กนักเรียน อายุ 6 ปี ถึง 12 ปี พวกเขาสามารถพูดคุยกับเด็กนักเรียนหลังจากที่ผมออกไปสอนอีกห้องหนึ่ง พวกเขาถามนักเรียนว่าครูสอนอะไร มันทำให้ผมกลัว พวกทหารพรานก็เคย มาที่โรงเรียนตลอดทุกๆสองอาทิตย์ พวกทหารพรานอธิบายให้ผมฟังว่า พวกเขากำลังทำหน้าที่ลาดตระเวนและแะที่โรงเรียนเพื่อพูดคุยกับบรรดาครูอาจารย์ และถามว่ามีนักเรียนมากี่คน “แค่คุยนิดหน่อย”

---

²³⁴ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมุสตาฟา ส. อาซีพครู สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย วันที่ 30 มีนาคม 2553

²³⁵ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมุสตาฟา ส. อาซีพครู สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย วันที่ 30 มีนาคม 2553

²³⁶ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมุสตาฟา ส. อาซีพครู สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย วันที่ 30 มีนาคม 2553

ผมเคยจัดค่ายฤดูร้อนที่โรงเรียนช่วงโรงเรียนปิดเทอมเมื่อปีที่แล้ว
แต่พวกทหารคิดไปว่าเป็นสิ่งที่ไม่ชอบมาพากล ดังนั้นจึงส่งทหารมาควบคุมกิจกรรมพักรัม
ในที่สุดเราก็มีทหารติดอาวุธครบมือ อยู่ในโรงเรียนขณะที่จัดกิจกรรมพักรัมทั้งหมด
เจตนาของครูที่จัดกิจกรรมพักรัมก็เพื่อสอนพิธีกรรมตามวิถีของชาวอิสลาม
แต่จบลงด้วยเหล่าทหารชาวพุทธที่ไม่รู้อะไรเกี่ยวกับศาสนาอิสลามนั้นมาคอยควบคุมครูอิสลามที่
ทำการสอน พวกเขายังบอกอีกว่ามาเพื่อดูแลโรงเรียน คุณจะห้ามไม่ให้พวกเขาเข้ามาอย่างไรได้
ถ้าหากคุณบอกว่าไม่หรือคุณถามเขามากเกินไปพวกครูจะเดือดร้อน
เขาจะคิดว่าพวกครูต่อต้านพวกเขา²³⁷

ผลการศึกษาเฉพาะกรณีที่ ดาเลาะห์ ปอเนาะ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

ปอเนาะในดาเลาะห์ จังหวัดปัตตานี คือโรงเรียนประจำโดยมีนักเรียนประมาณ 300 คน อายุระหว่าง 16 ปี ถึง 20 ปี
บางคนมีอายุมากกว่านี้

เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ได้มีกองกำลังผสม ระหว่างทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน 200-250 นาย
เข้ามาในโรงเรียนโดยไม่มีกรบอกกล่าว ทำการค้นหาผู้ก่อความไม่สงบสี่คน ที่เชื่อว่ามาซ่อนตัวอยู่ในโรงเรียนนี้
หลังจากนั้นเกิดการยิงกันขึ้นระหว่างผู้ต้องสงสัยกับกองกำลังรักษาความปลอดภัย ศพผู้ต้องสงสัย 1
รายถูกทิ้งไว้อย่างนั้น ระหว่างไล่จับกุมผู้ต้องสงสัยอีกสามราย (ดูภาพ 5) ครูใหญ่ของโรงเรียน การ์ิม นาคณะวะดี
มีบ้านอยู่ติดกับโรงเรียนได้เล่าเหตุการณ์ให้ Human Rights Watch ฟังว่า

วันนั้นมีชายสี่คนได้เข้ามาในโรงเรียน พวกเขาไม่ใช่ นักเรียนของโรงเรียนนี้ แต่เคยเห็นชายสี่คนแถวนี้มาก่อน
ผมคิดว่าอาจจะ เป็นญาติพี่น้องกับนักเรียนบางคนในโรงเรียน
ซึ่งมีบางครั้งบางครั้งเด็กนักเรียนในโรงเรียนก็บอกญาติให้มาพักกับพวกเขาที่นี่
พวกสี่คนนั้นก็ไม่ได้ทำให้ผมสงสัยแต่อย่างใด
เวลาประมาณบ่ายสามโมง วันนั้นผมกำลังเตรียมตัวที่จะสอนในช่วงเย็น
เมื่อผมได้ยินเสียงปืนมาจากโรงเรียน ผมคิดว่ามันเป็นการบุกโจมต
ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงกับชาวบ้านที่ว่า
ถ้าหากจะมีการโจมตั้นพวกทหารต้องติดต่อบอกกล่าวให้ครูใหญ่รู้เรื่องก่อน

²³⁷ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณมุสตาฟา ส. อาซีฟครู สถานที่ไม่เป็นที่เปิดเผย วันที่ 30 มีนาคม 2553

แล้วก็ให้เอารายชื่อของผู้ต้องสงสัยมาดู ดูแล้วครูใหญ่ก็จะสามารถไปนำตัวพวกนั้นออกมาให้
เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้ทหารเข้าไปแล้วก็ยิงพวกเขา

เสียงปืนดังอยู่ประมาณ 15 นาที ผมคิดว่าเขาคงยิงไปไม่น้อยกว่า 200 นัด เมื่อผมไปถึงที่โรงเรียน
ผมเห็นเด็กนักเรียนของผมกว่า 70

คนโดนถอดเสื้อออกและมีมือถูกมัดไว้อยู่ข้างหลังนอนคว่ำหน้าอยู่บนพื้น
พวกทหารอธิบายให้ผมฟังว่าต้องมัดเด็กนักเรียนของผม เพราะกลัวว่า
จะเกิดการจลาจลในตอนนั้น เพราะว่าพวกเขาบุกเข้ามาใน ปอเนาะ
ดังนั้นทหารจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการยึดเอาไว้ก่อน²³⁸

---

²³⁸ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณภาริมา นาคานาวา ครูใหญ่ สถาบันคอสเลาะ อำเภอท่าจริง จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553

ครูใหญ่เล่าต่อว่า เด็กนักเรียนประมาณ 100 คน

Figure 5: The principal at the pondok at Daloh, Pattani holds some of the spent bullet casings picked up following the government raid on his Islamic boarding school on August 1, 2008. The casings inspected by Human Rights Watch were stamped "RTA" denoting Royal Thai Army. © 2010 Bede Sheppard/Human Rights Watch

โดนนำตัวไปที่ค่ายตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อทดสอบตามหลักนิติเวชศาสตร์

แต่พวกเขาได้รับการปล่อยตัวกลับมาเนื่องจากไม่มีหลักฐานร่องรอยของดินปืน หรือระเบิดตามตัว²³⁹

อีกสี่วันต่อมาตำรวจท้องที่และเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเข้ามาพบกับครูใหญ่เพื่อทำการขอโทษ เรื่องการบุกกุโจม แต่ครูใหญ่ยังเป็นห่วงว่าแม้พวกเด็กนักเรียนจะพ้นผิดแต่ความเสียหายยังคงปรากฏอยู่

ทั้งชื่อเสียงของโรงเรียน และชื่อเสียงของนักเรียน ที่ถูกจับตัวไปเสื่อมเสียอย่างไม่มีขึ้นดี

ปอเนาะแห่งนี้เป็นสถานที่เก่าแก่อายุมากกว่า 100ปี สิ่งที่เกิดขึ้นเพียงแค่วัน

ได้ทำลายสิ่งที่ตั้งมาไปหมดสิ้น ไม่มีใครที่จะสามารถลืมได้ พวกเจ้าหน้าที่ทำอย่างนี้กับปอเนาะได้อย่างไร

อาจต้องใช้เวลาอีกชั่วอายุคนกว่าจะเยียวยาได้²⁴⁰

²³⁹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณภาริมา นาคานาวา ครูใหญ่ สถาบันคตเลาะ อำเภอท่าเรือ จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553

²⁴⁰ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณภาริมา นาคานาวา ครูใหญ่ สถาบันคตเลาะ อำเภอท่าเรือ จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553

ครูใหญ่ประมาณว่าเด็กนักเรียนกว่า 200 คนได้ออกจากโรงเรียนหลังจากการจู่โจมครั้งนั้น

“เด็กนักเรียนของผมหลายคนหลังจากที่เกิดเหตุการณ์เลวร้ายนั้นขึ้น

พากันตัดสินใจออกจากปอเนาะและกลับไปอยู่บ้าน” ครูใหญ่กล่าว

เขาประมาณว่าครึ่งหนึ่งของเด็กนักเรียนที่ออกไปตอนนี้ได้กลับมาเรียนใหม่²⁴¹

---

²⁴¹ Human Rights Watch สัมภาษณ์ คุณภาวิณี นาคนาวา ครูใหญ่ สถาบันคอคเคาะ อำเภอท่าเรือ จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 มีนาคม 2553

8. ข้อเสนอแนะ

ถึงกลุ่มติดอาวุธแบ่งแยกดินแดน

- ยุติการโจมตีโดยทันที ต่อประชาชนพลเรือน โดยไม่ต้องคำนึงถึงศาสนา เชื้อชาติ และอาชีพรวมถึงครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอื่นๆ
- ยุติการโจมตีโดยทันที ต่อทรัพย์สินของประชาชนพลเรือน รวมไปถึงโรงเรียน
- ยุติการจัดหาคัดเลือกและใช้บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยทันที
- ยุติการโจมตีทั้งหมดที่ไม่ได้แยกแยะทหารและพลเรือน และเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกวิธีการโจมตีของกำลังและเป้าหมายทางทหาร เพื่อหลีกเลี่ยงหรือให้มีอันตรายน้อยที่สุดกับประชาชนและทรัพย์สินของประชาชน
- อย่าใช้บริเวณโรงเรียนเป็นที่กำบัง หรือซ่อนบุคคลใดหรืออาวุธ หากเป็นการสร้างความเสี่ยงให้พลเรือน

ผู้อาวุธและผู้บัญชาการของกลุ่มเคลื่อนไหวการแบ่งแยกดินแดน ควรจะออกแถลงการณ์ และพิมพ์แผ่นพับ และใบปลิวเพื่ออธิบายและรับรองข้อเสนอแนะข้างต้น

ถึงรัฐบาลไทย

เกี่ยวกับการโจมตี ครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา

- ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าครูมีอิสระในการตัดสินใจที่ต้องการความคุ้มครองของกองรักษาความปลอดภัยหรือร่วมเดินทางไปด้วย
- ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการปรึกษาหารือกับทั้งครูใหญ่ และครูอย่างเป็นทางการและเป็นประจำเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ที่จัดให้กับโรงเรียน และครู
- ประเมินประสิทธิผลและหากพบว่าเหมาะสมแล้ว ก็ให้ขยายกระบวนการรักษาความปลอดภัยอย่างเป็นทางการในจังหวัดยะลา เพื่อคุ้มครองครูในการเดินทางไปกลับจากโรงเรียน โดยให้ความคุ้มครองบนถนนที่เป็นเส้นทางมากกว่าที่จะคุ้มครองเฉพาะเจาะจงกับบุคคล

เกี่ยวข้องกับกองกำลังทหาร และอาสาสมัครทหารพรานที่เข้ายึดครองพื้นที่โรงเรียน

- ห้ามกองกำลังรักษาความปลอดภัยใช้อาคารเรียน หรือสนามโรงเรียนสำหรับการตั้งค่าย หรือฐานที่มั่น ซึ่งจะเป็นการรบกวนสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาภายใต้กฎหมายของราชอาณาจักรไทย
- ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่ากองกำลังรักษาความปลอดภัยมีความระมัดระวังในการป้องกันเด็กและประชาชน ภายใต้การควบคุมที่จะปกป้องการโจมตีโดยเคลื่อนย้ายพวกเขาออกไปจากบริเวณโรงเรียนที่ยึดครองอยู่
- สำหรับโรงเรียนที่ถูกยึดครองจัดหาหรือจัดเตรียมพื้นที่ให้มีที่ทำการชั่วคราวต่างๆ (เช่นอาคารสำเร็จรูป หรือเต็นท์) พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ การให้บริการน้ำดื่ม และสุขา ในสถานที่ปลอดภัยในบริเวณอื่นๆ เพื่อที่จะให้มีและให้ห้องเรียนสามารถดำเนินการสอนต่อเนื่องทันที และมีความปลอดภัย โดยอยู่ห่างจากที่ตั้งของกองกำลังรักษาความปลอดภัย
- พร้อมทั้งจะจัดตั้งกลุ่มทำงานระหว่างกระทรวง ที่ประกอบด้วยตัวแทนที่เหมาะสมจากกระทรวง ศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก และคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กลุ่มทำงานนี้ควรจะ
- เข้าเยี่ยมแต่ละหมู่บ้านที่โรงเรียนถูกยึดครอง หรือเคยถูกยึดครองโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย เพื่อที่จะพบปะพูดคุยกับครูใหญ่ของโรงเรียน ครู นักเรียนปัจจุบัน และอดีตนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำหมู่บ้าน และตำรวจท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อกำหนดการให้บริการเพิ่มเติมแก่โรงเรียน และนักเรียน ที่อาจจะมีความต้องการจากการหยุดพักในการเรียน และเริ่มปฏิบัติอย่างเหมาะสม
- ตามการปรึกษาหารือดังกล่าว จัดทำเอกสารเผยแพร่ “การเรียนรู้จากบทเรียน” พร้อมทั้งคำแนะนำในการที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลจะเข้ายึดครองพื้นที่โรงเรียนในอนาคต
- จัดตั้งกลไกการตรวจสอบติดตามทุกครั้งในการเข้ายึดครองพื้นที่โรงเรียนโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย รวมถึงวันที่เข้ายึดครอง ระยะเวลาของการยึดครอง และการปฏิบัติการเข้ายึดครอง จำนวนบุคคลากรที่ประจำอยู่ที่โรงเรียน วันที่คาดว่าจะสิ้นสุดการยึดครอง และการแจ้งเหตุผลประกอบการยึดครอง ทุกครั้งที่จะเข้ายึดครองพื้นที่โรงเรียน จะต้องมีวางแผนสำหรับการส่งมอบโรงเรียนคืนให้ใช้เป็นสถานศึกษาเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เกิดความยุ่งยากกับการศึกษาของเด็กน้อยที่สุด

- พัฒนากฎระเบียบและแนวทางที่เข้มงวดในการเข้าใช้พื้นที่โรงเรียน ของกองกำลังทหาร และอาสาสมัครทหารพราน โดยระมัดระวังให้เกิดความเดือดร้อนกับโรงเรียน นักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่โรงเรียนน้อยที่สุด แนวทางที่กองกำลังรักษาความปลอดภัยควรปฏิบัติ คือ
  - ต้องมีการแจ้งให้ข้าราชการท้องถิ่น ครูใหญ่ของโรงเรียนล่วงหน้าโดยเร็วที่สุด เพื่อที่จะให้ชุมชนท้องถิ่นนั้นมีโอกาสหาสถานที่ทางเลือกอื่นสำหรับการยึดครอง และพัฒนากลยุทธ์เพื่อลดความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นกับการศึกษาของนักเรียน
  - เพื่อให้มีการตรวจสอบเพิ่มขึ้นและมีความโปร่งใส
    - ต้องแจ้งการเข้ายึดครองพร้อมด้วยเหตุผลที่เข้ายึดครอง ขนาดและขอบเขตของการยึดครอง และวันที่คาดว่าจะสิ้นสุดการยึดครอง ไปยังกระทรวงศึกษาธิการ
    - คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติโดยทันที
- มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกล่าวหาอย่างเต็มรูปแบบในการล่วงละเมิดและใช้ความรุนแรงของกองกำลังรักษาความปลอดภัยที่มีต่อเด็ก และเจ้าหน้าที่โรงเรียน และลงโทษทางวินัยตลอดจนดำเนินคดีต่อผู้ที่รับผิดชอบ โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่ง
- เมื่อถอนกำลังออกจากโรงเรียน ต้องทำให้โรงเรียนกลับสู่สภาพเดิม หรือดีกว่าเดิมก่อนที่จะถูกยึดครอง รวมทั้งต้องลบร่องรอยของการยึดครองให้หมด เช่น ป้อมเวรยาม รั้วลวดหนาม และจ่ายค่าชดเชยให้กับนักเรียนที่ได้รับผลกระทบกับการเข้ายึดครองโรงเรียน

เกี่ยวกับการเข้าโจมตีโรงเรียน

- ต้องมีการตรวจสอบให้แน่ใจล่วงหน้าว่าสามารถที่จะเตรียมการและดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีการโจมตีเกิดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนมีการซ่อมแซมบูรณะหรือสร้างใหม่ และอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ที่เสียหาย ก็จะได้รับเปลี่ยนใหม่ ดังนั้นเด็กก็จะสามารถกลับไปโรงเรียนได้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ระหว่างที่มีการบูรณะซ่อมแซมอาคารเรียน เด็กนักเรียน ควรจะได้รับการศึกษาโดยทางเลือกอื่น และมีสถานที่ที่เหมาะสม รวมทั้งมีการดูแลทางด้านจิตใจด้วย
- มีการตรวจสอบอย่างเต็มรูปแบบเกี่ยวกับการโจมตีโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อหาผู้กระทำผิดมาลงโทษ
- ให้สัตยาบันรณของศาลอาญาระหว่างประเทศแห่งกรุงโรม ว่าด้วยการห้ามมิให้มีเจตนาขึ้นนำการโจมตีอาคารที่ใช้สำหรับการศึกษาซึ่งถือเป็นอาชญากรรมสงคราม

ในกรณีที่มีได้เป็นสถานที่เพื่อวัตถุประสงค์ทางทหาร
ระหว่างมีความขัดแย้งด้วยอาวุธภายนอกและภายในประเทศ

เกี่ยวกับการเข้าจู่โจมโรงเรียน และจับกุมเด็กจำนวนมาก

- มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกล่าวหาอย่างเต็มรูปแบบในการล่วงละเมิด
และใช้ความรุนแรงของกองกำลังรักษาความปลอดภัยที่มีต่อเด็ก หรือครู และลงโทษทางวินัยโดยเหมาะสม
หรือดำเนินคดีต่อผู้รับผิดชอบ โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่ง
- ต้องมีการตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการจับกุมและการคุมขัง
ผู้กระทำผิดภายใต้พระราชกำหนดและบทบัญญัติของกฎหมายตามพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้กติกา
ประมวลกฎหมายแพ่งและอาญาและระหว่างประเทศ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อบัญญัติโดยชัดเจนให้ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม
ควบคุมตัวเด็กและสอบสวนพิจารณาคดีความอาญา ยังคงมีผลบังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- นอกเสียจากเพื่อความปลอดภัยเฉพาะหน้า ให้ละเว้นการจับกุมนักเรียน ครู
และบุคลากรในสถานศึกษาหากไม่ใช่การพิจารณาเพื่อความปลอดภัย กองกำลังทหาร
และทหารอาสาสมัคร ควรอนุโลมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อำเภอ
เข้ามาดำเนินการค้นหาบนพื้นที่โรงเรียน
เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนและข้าราชการท้องถิ่นควรจะได้รับแจ้งล่วงหน้า
ในการค้นหาและร่วมรับจัดการดำเนินการเพื่อความโปร่งใสของกระบวนการ
- นอกเหนือจากความจำเป็นด้านความปลอดภัยแล้ว กองทหาร และทหารอาสาสมัคร
ไม่ควรที่จะถืออาวุธเข้าไปในสถานศึกษา

เกี่ยวกับระดับการศึกษาที่ตกต่ำของจังหวัดชายแดนภาคใต้

- เพื่อปรับปรุงการศึกษาและโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนทั้งหมดในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ให้มีการออกกฎหมายตามคำแนะนำที่บันทึกไว้ในรายงานครั้งสุดท้ายของคณะกรรมการสมานฉันท์แห่งชาติ
เพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และปอเนาะ

ถึงผู้แทนพิเศษสหประชาชาติเพื่อเสนอต่อ เลขาธิการ ว่าด้วยเรื่องเด็ก และความขัดแย้งโดยใช้กำลังอาวุธ

- ขอให้มีการเชิญอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลไทย เพื่อไปเยี่ยมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อประเมินผลกระทบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเด็ก และพบปะพูดคุยกับตัวแทนของกลุ่มในเรื่องพันธกิจของทุกฝ่ายตามประมวลกฎหมายต่างประเทศ

ถึงกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF):

- จัดตั้งกลไกความร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐและหน่วยงานอื่นๆ ของ UN เพื่อตรวจสอบการโจมตีทางการศึกษา และการละเมิดอื่นๆ ที่กระทำกับเด็กในบริบทของความขัดแย้ง รวมถึงการคัดสรร จัดหา และใช้เด็กเข้าร่วมเป็นทหาร

HUMAN RIGHTS WATCH

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299

Tel: +1 212-377-9416

Fax: +1 212-736-1300

Email:

CHILDREN'S RIGHTS DIVISION

Lois Whitman, Executive

Director

Jo Becker, Advocacy Director

Zama Coursen-Neff, *Deputy*

Director

Clarisa Bencomo, *Researcher*

Elizabeth Calvin, *Advocate*

Aruna Kashyap, Alan R. and

Barbara D. Finberg Fellow

Juliane Kippenberg, *Senior*

Researcher

Bede Sheppard, *Researcher*

Simone Troller, *Researcher*

Kennji Kizuka, *Associate*

Cassandra Mikicic, *Associate*

ADVISORY COMMITTEE

Robert G. Schwartz, *Chair*

Bernardine Dohrn, *Vice-Chair*

Mie Lewis, *Vice-Chair*

Goldie Alfasi-Siffert

Ishmael Beah

Mark Allen Belsey

Michael Bochenek

Rachel Brett

Pam Bruns

Lucinda Franks

Judy Gaynor

Alice Henkin

Kathleen Hunt

Eugene Isenberg

Janet Kagan

Sheila B. Kamerman

Rhoda Karpatkin

Miriam Lyons

Joy Moser

Elena Nightingale

ภาคผนวก

นาย เฉลียว อยู่สีมารักษ์

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ชั้น 1 อาคารราชวัลลภ ถนนราชดำเนินนอก

เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรสาร 66 2281 9752

วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2553

Human Rights Watch กับกรวิจัยในเรื่องการศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลา

และนราธิวาส

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ คุณเฉลียว อยู่สีมารักษ์

ผมเป็นผู้ทำการวิจัยในเรื่องของ สิทธิของเด็กและเยาวชน เป็นแผนกหนึ่งของ Human

Rights Watch ซึ่งเป็นองค์กรสากลอิสระองค์กรหนึ่ง (NGO)

ที่ตรวจสอบการปฏิบัติของประเทศที่มีพันธกรณีภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างปร

เทศ เมื่อปีที่ผ่านมา เราได้ดำเนินการกว่า 70 ประเทศทั่วโลก ปัจจุบัน Human Rights

Watch กำลังทำการวิจัยสำรวจประเด็นการศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ของประเทศไทย รวมถึงประเด็นการเข้าถึงการศึกษา หลักสูตรการศึกษา

ผลลัพธ์ทางการศึกษา

และผลกระทบต่อเหตุการณ์และความปลอดภัยของครูอาจารย์และเด็กนักเรียน

เรา มีความประสงค์ที่จะทราบถึงลักษณะการดำเนินงาน และทัศนคติที่ทางกระทรวงฯ

ของท่านมีต่อประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพื่อที่ทางเรา

จะได้รวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้องต่อไป จึงขอเรียนรบกวนท่าน

ให้ช่วยแนะนำบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกระทรวงฯ ของท่าน

www.hrw.org

เพื่อให้ทางเราได้มีโอกาสพบปะเพื่อสอบถามหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นที่เกิดขึ้น
ผมจะยังอยู่ในกรุงเทพฯ และพร้อมที่จะพบกับบุคคลที่ท่านจะแนะนำให้ ตามวันและเวลาดังนี้ วันอังคารที่ 6
เมษายน พ.ศ. 2553 ช่วงบ่าย วันพุธที่ 7 เมษายน 2553 ช่วงเช้า วันพฤหัสบดีที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2553 ช่วงบ่าย
และวันศุกร์ที่ 9 เมษายน 2553 ตลอดวัน หากมีความจำเป็น
ผมก็พร้อมที่จะทำการสนทนาโดยทางโทรศัพท์ที่ได้ตลอดเวลาหลังจากสัปดาห์นี้
เราอยากทราบว่า กระทรวงฯ ของท่าน มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับ Human Rights Watch
ในส่วนของฐานข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องของการเข้าถึงการศึกษา
และผลลัพธ์ทางการศึกษาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยอย่างยิ่งสำหรับการทำการวิเคราะห์ข้อมูลของเรา ผมได้รวบรวมรายการคำถาม
ที่แนบอยู่ในตอนท้ายของจดหมายนี้ และผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากทางกระทรวงฯ ของท่าน
กรุณาติดต่อผมได้ที่ อีเมลล์ sheppab@hrw.org และทางโทรศัพท์มือถือหมายเลข- 08 43 27 30 96 จนกระทั่งถึงวันที่
10 เมษายน พ.ศ. 2553 หรือโทรสารหมายเลข +1 212 736 13000 หลังจากวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2553
ติดต่อผมได้โดยตรงทางหมายเลขโทรศัพท์ +1 212 377 9416 หรือทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ Human Rights Watch,
350 Fifth Avenue, 34th floor, New York, NY 10118, USA.

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้สละเวลา ในการพิจารณาและให้ความช่วยเหลือ

ขอแสดงความนับถือ

Bede Sheppard

Researcher

แผนกสิทธิเด็กและเยาวชน

Human Rights Watch

รายการคำถามสำหรับฐานข้อมูล

สถิติว่าด้วยเรื่องการศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาอิสลามของเอกชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาอิสลามเอกชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนนักเรียนที่สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนนักเรียนที่สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนนักเรียนที่ไปเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนนักเรียนที่ไปเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนของอิสลามเอกชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนนักเรียนที่ไปเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่เหลือทั่วประเทศในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนครูในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราสัดส่วนครูในโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552

- จำนวนอัตราสัดส่วนครูในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่เหลือทั่วประเทศในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- สัดส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- สัดส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนที่คนในโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- สัดส่วนจำนวนครูต่อจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่เหลือทั่วประเทศในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราหมุนเวียนของครูในโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราหมุนเวียนของครูในโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนอัตราหมุนเวียนของครูในโรงเรียนของรัฐบาลที่เหลือทั่วประเทศในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2552

สถิติว่าด้วยเรื่องความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อบุคลากรการศึกษาและสถานที่

- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่เสียหายจากการถูกโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของโรงเรียนของอิสลามเอกชนที่เสียหายจากการถูกโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการปรับปรุงซ่อมแซม/สร้างใหม่สำหรับโรงเรียนที่เสียหายจากการถูกโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนครูจากโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่เสียชีวิตในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนครูจากโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนที่เสียชีวิตในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนครูจากโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่ได้รับบาดเจ็บจากการโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552

- จำนวนครูจากโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนที่ได้รับบาดเจ็บจากการโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนของบุคลากรการศึกษาที่ไม่ใช่ครู (ผู้จัดการ ภารโรง และลูกจ้างต่างๆที่ไม่ใช่ครู) จากโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่ถูกสังหาร ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนของบุคลากรการศึกษาที่ไม่ใช่ครู (ผู้จัดการ ภารโรง และลูกจ้างต่างๆที่ไม่ใช่ครู) จากโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนที่ถูกสังหาร ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนของบุคลากรการศึกษาที่ไม่ใช่ครูจากโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่ได้รับบาดเจ็บจากการโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนของบุคลากรการศึกษาที่ไม่ใช่ครูจากโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนที่ได้รับบาดเจ็บจากการโจมตีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่ถูกโจมตี โดยกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนที่ถูกโจมตี โดยกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาลในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาล ที่ได้รับการคุ้มครอง โดยกองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล (ตำรวจ หน่วยกำลังเสริม หรือกองทัพ) เข้าไปอยู่ภายในพื้นที่ของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชนที่ได้รับการคุ้มครอง โดยกองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล (ตำรวจ หน่วยกำลังเสริม หรือกองทัพ) เข้าไปอยู่ภายในพื้นที่ของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552

- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของรัฐบาลที่กองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล (ตำรวจ หน่วยกำลังเสริม หรือกองทัพ) ใช้เป็นที่ตั้งฐาน หรือ ค่าย อยู่ภายในพื้นที่ของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- จำนวนโรงเรียนสถานศึกษาของอิสลามเอกชน ที่กองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล (ตำรวจ หน่วยกำลังเสริม หรือกองทัพ) ใช้เป็นที่ตั้งฐาน หรือ ค่าย อยู่ภายในพื้นที่ของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552
- ระยะเวลาโดยเฉลี่ยของการคุ้มครองโรงเรียนสถานศึกษาโดยกองกำลังหน่วยรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล (ตำรวจ หน่วยกำลังเสริม หรือกองทัพ) เข้าไปตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2552

HUMAN RIGHTS WATCH

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299

Tel: 212-290-4700

Fax: 212-736-1300

CHILDREN'S RIGHTS DIVISION

Lois Whitman, Executive Director

Jo Becker, Advocacy Director

Zama Coursen-Neff, *Deputy Director*

Elizabeth Calvin, *Senior Advocate*

Juliane Kippenberg, *Senior Researcher*

Bede Sheppard, *Researcher*

Simone Troller, *Researcher*

Kyle Knight, *Associate*

Cassandra Mikicic, *Associate*

ADVISORY COMMITTEE

Robert G. Schwartz, *Chair*

Bernardine Dohrn, *Vice-Chair*

Mie Lewis, *Vice-Chair*

Goldie Alfasi-Siffert

Ishmael Beah

Mark Allen Belsey

Clarissa Bencomo

Michael Bochenek

Rachel Brett

Pam Bruns

Lucinda Franks

Judy Gaynor

Anne Geraghty Helms

Alice Henkin

Kathleen Hunt

Eugene Isenberg

Janet Kagan

Sheila B. Kamerman

Rhoda Karpatkin

Miriam Lyons

Joy Moser

Elena Nightingale

Valerie Pels

Wendy Smith Meyer

ท่านผู้ว่าฯ ชานน เวชกรกานนท์

ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส

ถนนพิพิธบำรุง อำเภอเมือง

จังหวัดนราธิวาส 96000

ประเทศไทย

แฟกซ์ +66 73 514 320 ต่อ 76, 029

วันที่ 4 พฤษภาคม 2553

เรื่อง งานวิจัยของ Human Rights Watch เกี่ยวกับจังหวัดนราธิวาส

เรียน ท่านผู้ว่าฯ ชานน เวชกรกานนท์

ขณะนี้ Human Rights Watch กำลังทำการวิจัย

ถึงผลกระทบการศึกษาของเด็กในจังหวัดนราธิวาส

ซึ่งมีสาเหตุมาจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นขณะนี้ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในไม่ช้านี้

เราจะเผยแพร่รายงานตามข้อมูลที่รวบรวมได้จากทำการวิจัย ระหว่าง เดือนมีนาคม

และ เมษายน ก่อนที่เราจะเผยแพร่รายงานฉบับนี้ ออกไป

เราขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณา และแสดงความคิดเห็น ในเรื่องเหล่านี้

เพื่อให้มั่นใจว่าเราได้สะท้อนมุมมองของท่านให้ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้

Human Rights Watch เป็นองค์กรอิสระองค์กรหนึ่ง

ที่อุทิศตนเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน Human Rights Watch

เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของรัฐ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2521

HUMAN
RIGHTS
WATCH

www.hrw.org

Human Rights Watch เป็นองค์กรที่ค้นหาความจริง ความถูกต้อง รายงานด้วยความยุติธรรม การใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพ และดำเนินการตามเป้าหมาย ซึ่งจะร่วมมือกับกลุ่มสิทธิมนุษยชนในประเทศนั้นๆ ในแต่ละปี Human Rights Watch เผยแพร่รายงานมากกว่า 100 ฉบับและบรรยายสรุปสั้นๆเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้กับ 80 ประเทศ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้:

- 1) ผลกระทบอะไรบ้างที่ท่านประเมิน ในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กในจังหวัดนราธิวาส จากการเข้าโจมตีโรงเรียน ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
- 2) ผลกระทบอะไรบ้างที่ท่านประเมิน ในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กในจังหวัดนราธิวาส จากการทำร้ายครู ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ
- 3) ผลกระทบอะไรบ้าง ที่ท่านประเมิน ในการเข้าถึงการศึกษา ของเด็ก จากการเข้าไปตั้งอยู่ของกองกำลังรักษาความปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่ม แนวร่วม) ภายในบริเวณโรงเรียน
- 4) ผลกระทบอะไรบ้าง ที่ท่านประเมิน ในการเข้าถึงการศึกษาของเด็ก จากการตรวจค้นและดูโจมต โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือปอเนาะ โดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย

สุดท้ายนี้ เราจักขอขอบคุณอย่างยิ่ง ในการอนุเคราะห์ตัวเลขสถิติรายการข้างล่าง เพื่อให้เราสามารถแสดงสถานการณ์ที่ถูกต้องในจังหวัดนราธิวาส เพื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในชายแดนภาคใต้

สถิติเกี่ยวกับกองกำลังรักษาความปลอดภัย ภายในบริเวณโรงเรียน :

- 1) นับจากเดือนเมษายน 2553 จำนวนโรงเรียน ที่มีกองกำลังรักษาความปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) มาตั้งฐานปฏิบัติการ และดำเนินการ 24 ชั่วโมงภายในบริเวณโรงเรียน โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อคุ้มครองโรงเรียน หรือครู
- 2) นับจากเดือนเมษายน 2553 จำนวนโรงเรียน ที่มีกองกำลังรักษาความปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) มาตั้งฐานปฏิบัติการและดำเนินการ 24 ชั่วโมงภายในบริเวณโรงเรียน โดยมีเป้าหมายอื่น ๆ นอกจากเพื่อคุ้มครองโรงเรียน หรือครู
- 3) ระยะเวลาโดยเฉลี่ย ในการคุ้มครองโรงเรียนโดยกองกำลังรักษาความปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) ที่ตั้งฐานปฏิบัติการอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน ในจังหวัดนราธิวาส

สถิติเกี่ยวกับความรุนแรงต่อบุคลากรทางการศึกษา และทรัพย์สิน :

- 1) นับจากเดือนเมษายน 2553 จำนวนโรงเรียนที่ครูได้รับการคุ้มครองจากกองกำลังรักษาความปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) ในการเดินทางระหว่างที่พักและโรงเรียน
- 2) จำนวนโรงเรียนรัฐบาล ที่ได้รับความเสียหายจากการโจมตีในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552
- 3) ระยะเวลาเฉลี่ยในการซ่อม หรือ บูรณะ โรงเรียนที่ได้รับความเสียหายจากการโจมตี ในจังหวัดนราธิวาส
- 4) จำนวนครูที่ถูกฆาตกรรม และจำนวนครูที่ได้รับความบาดเจ็บจากโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552
- 5) จำนวนครูที่ถูกฆาตกรรมและจำนวนครูที่ได้รับความบาดเจ็บ จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552
- 6) จำนวนบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาที่ถูกฆาตกรรมและที่ได้รับความบาดเจ็บ (เช่น ผู้จัดการ ภารโรง พนักงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่ครู) จากโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

- 7) จำนวนบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาที่ถูกฆ่าตาย และที่ได้รับความบาดเจ็บ จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552
- 8) จำนวนโรงเรียนรัฐบาลที่ถูกตรวจค้นหรือจู่โจม โดยกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552
- 9) จำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ถูกตรวจค้นหรือจู่โจม โดยกองกำลังรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

สถิติเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส :

- 1) จำนวนโรงเรียนรัฐบาลและจำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 2) จำนวนโรงเรียนรัฐบาลทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนและจำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียน ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 3) จำนวนรายชื่อนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและจำนวนรายชื่อนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 4) จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 5) จำนวนครูที่เข้าสอนในโรงเรียนรัฐบาลและจำนวนครูที่เข้าสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 6) จำนวนอัตราส่วนครูต่อนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และ จำนวนอัตราส่วนครูต่อนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 7) จำนวนครูที่เข้า-ออกในโรงเรียนรัฐบาล และจำนวนครูที่เข้า-ออกในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552

ข้อมูลใดที่ท่านสามารถให้เราได้ในวันที่ 10 มิถุนายน 2552

ข้อมูลนั้นจะปรากฏอยู่ในรายงานฉบับต่อไปของเราได้ทันเวลา ท่านสามารถติดต่อเราได้ทางอีเมลล์ที่

bede.sheppard@hrw.org โดยแฟกซ์ +1 212 736 1300 หรือทางไปรษณีย์ส่งมาที่ Human Rights Watch, 350

Fifth Avenue, 34th floor, New York, NY 10118-3299, USA

ขอแสดงความนับถือ

Bede Sheppard

Asia Researcher

แผนกสิทธิเด็กและเยาวชน

Human Rights Watch

HUMAN RIGHTS WATCH

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299

Tel: 212-290-4700

Fax: 212-736-1300

CHILDREN'S RIGHTS DIVISION

Lois Whitman, Executive Director

Jo Becker, Advocacy Director

Zama Coursen-Neff, Deputy Director

Elizabeth Calvin, Senior Advocate

Juliane Kippenberg, Senior Researcher

Bede Sheppard, Senior Researcher

Simone Troller, Senior Researcher

Jyotsna Poudyal, Fellow

Kyle Knight, Coordinator

Judit Costa, Associate

ADVISORY COMMITTEE

Robert G. Schwartz, Chair

Bernardine Dohrn, Vice-Chair

Mie Lewis, Vice-Chair

Goldie Alfasi-Siffert

Ishmael Beah

Mark Allen Belsey

Michael Bochenek

Rachel Brett

Pam Bruns

Joanne Csete

Alice Farmer

Lucinda Franks

Judy Gaynor

Anne Geraghty Helms

Alice Henkin

Kathleen Hunt

Janet Kagan

Sheila B. Kamerman

Rhoda Karpatkin

Miriam Lyons

Joy Moser

Elena Nightingale

Valerie Pels

Wendy Smith Meyer

Bruce Rabb

Elizabeth Scott

Judith Greenberg Seinfeld

Javier Stauring

Anne Studzinski

Ramona Sunderwirth

Tony Tate

Yodon Thonden

Lisa Woll

Roland Algrant, Vice-Chair (1998-2008)

HUMAN RIGHTS WATCH

Kenneth Roth, Executive Director

Michele Alexander, Development & Outreach

BER Director

Carroll Bogert, Associate Director

Emma Daly, Communications Director

ท่านผู้ว่าฯ ถานน เวชกรกานนท์

ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

ถนนเคซา อำเภอเมือง

จังหวัดปัตตานี 9400

ประเทศไทย

แฟกซ์ +66 73 514 320 ต่อ 76, 029

วันที่ 4 พฤษภาคม 2553

เรื่อง งานวิจัยของ Human Rights Watch เกี่ยวกับจังหวัดนราธิวาส

เรียน ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ถานน เวชกรกานนท์

ขณะนี้ องค์การสิทธิมนุษยชนสากลกำลังทำการวิจัย

ถึงผลกระทบในการศึกษาของเด็กในจังหวัดนราธิวาส

ซึ่งมีสาเหตุมาจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นขณะนี้ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเร็ว ๆ

เราจะเผยแพร่รายงานตามข้อมูลที่รวบรวมได้จากทำการวิจัย ระหว่าง เดือนมีนาคม

และ เมษายน ก่อนที่เราจะเผยแพร่รายงานฉบับนี้

เราขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณา และแสดงความคิดเห็น ในเรื่องเหล่านี้

เพื่อให้มั่นใจว่าเราได้สะท้อนมุมมองของท่านให้ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้

องค์การสิทธิมนุษยชนสากล เป็นองค์กรอิสระหนึ่ง

ที่อุทิศตนเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน องค์การสิทธิมนุษยชนสากล

เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของรัฐ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2521

องค์การสิทธิมนุษยชนสากล เป็นองค์กรที่แสวงหาความจริง ความถูกต้อง

รายงานด้วยความยุติธรรม การใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพ และดำเนินการตามเป้าหมาย

HUMAN RIGHTS WATCH | SEPTEMBER 2010

JOHANNESBURG - LONDON - LOS ANGELES - MOSCOW - NEW YORK - PARIS - SAN FRANCISCO -

ซึ่งจะร่วมมือกับกลุ่มสิทธิมนุษยชนในประเทศนั้น ในแต่ละปี องค์กรสิทธิมนุษยชนสากล เผยแพร่รายงานมากกว่า 100 ฉบับและบรรยายสรุปสั้นๆเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้กับ 80 ประเทศ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เราขอความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้:

- 1) ผลกระทบที่ท่านประเมิน ต่อเด็กในการเข้าถึงการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส จากการทำลายโรงเรียนของกลุ่มผู้ก่อการร้าย
- 2) ผลกระทบที่ท่านประเมิน ต่อเด็กในการเข้าถึงการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส จากการทำร้ายครูของกลุ่มผู้ก่อการร้าย
- 3) ผลกระทบที่ท่านประเมินต่อเด็กในการเข้าถึงการศึกษา จากการเข้าไปตั้งกองกำลังรักษาความมั่นคง (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่ม แนวร่วม) ภายในบริเวณโรงเรียน
- 4) ผลกระทบที่ท่านประเมินต่อเด็กในการเข้าถึงการศึกษา จากการตรวจค้นและจู่โจมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือปอเนาะ โดยกองกำลังรักษาความมั่นคงในพื้นที่

สุดท้ายนี้ เพื่อให้เราสามารถแสดงสถานการณ์ที่ถูกต้องในจังหวัดปัตตานี เพื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในชายแดนภาคใต้ เราขอขอบพระคุณในการอนุเคราะห์ให้ตัวเลขสถิติดังต่อไปนี้:

สถิติเกี่ยวกับกองกำลังรักษาความมั่นคงภายในบริเวณโรงเรียน :

- 1) นับจาก เดือน เมษายน 2553 จำนวนโรงเรียนที่มีกองกำลังรักษาความมั่นคง (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) มาตั้งฐานปฏิบัติการและดำเนินการ 24 ชั่วโมง ภายในบริเวณโรงเรียนที่มีเป้าหมายหลักเพื่อป้องกันโรงเรียน หรือครู
- 2) นับจากเดือน เมษายน 2553 จำนวนโรงเรียนที่มีกองกำลังรักษาความมั่นคง (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) มาตั้งฐานปฏิบัติการและดำเนินการ 24 ชั่วโมงภายในบริเวณโรงเรียน ที่มีเป้าหมายอื่นๆนอกจาก เพื่อป้องกันโรงเรียน หรือครู อาทิ เช่นการดำเนินการในโรงเรียนประถมที่บ้านคลองช้าง อำเภอมายู โรงเรียนประถมโคกตะโหนด อำเภอหนองจิก โรงเรียนประถมปะกาลือเซาะ บ้านลาอะ โรงเรียนประถมปลากาซิง อำเภอมายู

3) ระยะเวลาโดยเฉลี่ย ในการป้องกันโรงเรียนโดยกองกำลังรักษาความมั่นคง (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) ที่ตั้งฐานปฏิบัติการอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน ในจังหวัดปัตตานี

สถิติเกี่ยวกับความรุนแรงต่อบุคลากรทางการศึกษา และทรัพย์สิน :

1) นับจาก เดือน เมษายน 2553 จำนวนโรงเรียนที่ครูได้รับการคุ้มครองจากกองกำลังรักษาความมั่นคง (ตำรวจ ทหาร หรือ กลุ่มแนวร่วม) ในการเดินทางระหว่างที่พักและโรงเรียน

2) จำนวนโรงเรียนรัฐบาลที่ได้รับความเสียหายจากการโจมตี ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

3) ระยะเวลาเฉลี่ยในการซ่อม หรือ บูรณะ โรงเรียนที่ได้รับความเสียหายจากการโจมตี ในจังหวัดปัตตานี

4) จำนวนครูที่ถูกฆ่าตาย และจำนวนครูที่ได้รับความบาดเจ็บ จากโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

5) จำนวนครูที่ถูกฆ่าตาย และจำนวนครูที่ได้รับความบาดเจ็บ จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

6) จำนวนบุคลากรที่ถูกฆ่าตายและจำนวนบุคลากรที่ได้รับความบาดเจ็บ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา (เช่น ผู้จัดการ ภารโรง พนักงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่ครู) จากโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

7) จำนวนบุคลากรที่ถูกฆ่าตายและจำนวนบุคลากรที่ได้รับความบาดเจ็บ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

8) จำนวนโรงเรียนรัฐบาล ที่ถูกตรวจค้นหรือจู่โจม โดยกองกำลังรักษาความมั่นคงของรัฐบาล ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

9) จำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ถูกตรวจค้นหรือจู่โจม โดยกองกำลังรักษาความมั่นคงของรัฐบาล ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2547 ถึง 2552

สถิติเกี่ยวกับการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส :

- 1) จำนวนโรงเรียนรัฐบาลและจำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 2) จำนวนโรงเรียนรัฐบาลทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียน และจำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียน ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 3) จำนวนรายชื่อนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และจำนวนรายชื่อนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 4) จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 5) จำนวนครูที่เข้าสอนในโรงเรียนรัฐบาล และจำนวนครูที่เข้าสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 6) จำนวนอัตราส่วนครูต่อนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และจำนวนอัตราส่วนครูต่อนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552
- 7) จำนวนครูที่เข้า-ออกในโรงเรียนรัฐบาล และจำนวนครูที่เข้า-ออกในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ในแต่ละปี ระหว่างปี 2542 ถึง 2552

ข้อมูลใดที่ท่านได้ให้เรา ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2552

จะมาถึงเราทันเวลาที่ข้อมูลนั้นจะปรากฏอยู่ในรายงานฉบับต่อไปของเรา ท่านสามารถติดต่อเราได้ทางอีเมลที่ bede.sheppard@hrw.org โดยแฟกซ์ +1 212 736 1300 หรือทางไปรษณีย์ที่ Human Rights Watch, 350 Fifth Avenue, 34th floor, New York, NY 10118-3299, USA

ขอแสดงความนับถือ

Bede Sheppard

Asia Researcher

แผนกสิทธิเด็กและเยาวชน

Human Rights Watch

คำขอบคุณ

รายงานฉบับนี้เขียนโดย Bede Sheppard นักวิจัยอาวุโส แผนกสิทธิเด็กและเยาวชน Human Rights Watch
รายงานการวิจัยโดยผู้เขียน และ นักวิจัยอาวุโสฝ่ายภาคพื้นเอเชีย คุณสุนัย ผาสุก

รายงานการวิจัยนี้แก้ไขโดย Zama Coursen - Neff รองผู้อำนวยการฝ่ายสิทธิเด็ก คุณสุนัย ผาสุก
นักวิจัยอาวุโสฝ่ายภาคพื้นเอเชีย Phil Robertson รองผู้อำนวยการฝ่ายภาคพื้นเอเชีย James Ross
ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายและนโยบายและ Robin Shulman ที่ปรึกษาสำนักงาน

Kyle Knight ผู้ประสานงานในฝ่ายสิทธิเด็ก ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขและการผลิต Anna Lopriore
ผู้จัดการแผนกสร้างสรรค์ความคิด Ella Moran ผู้จัดการแผนกวิดีโอและการถ่ายภาพ Grace Choi
ผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งพิมพ์ และ Fitzroy Hepkins ผู้จัดการพัสดุภัณฑ์ ให้ความช่วยเหลือในการผลิต